Nostalgic 128

DIANA PONSONBY

AMANTUL LUI GENEVIÈVE

ALCRIS

Philippe Sauval, fiul paznicului de vânătoare al marchizului de Trésigny, se îndrăgostește de fiica acestuia Geneviéve, și trăiește cu iluzia că și ea ține la el. Peste câțiva ani însă, tânăra se căsătorește cu fiul unui nobil scăpătat. Între timp, talentul literar al lui Philippe e observat de marchiz, care-i înlesnește obținerea unei slujbe la Paris, unde o întâlnește din nou pe Geneviéve, cu ocazia reprezentației unei piese scrise de el. După câteva întâlniri cu parfum romantic și după ce-i trimite o scrisoare în care-și mărturisește iubirea, Philippe deschide din greșeală un plic, adresat prietenului său, Maurice Portat, în care tânăra îi declară acestuia că e îndrăgostită de el. Philippe se maturizează brusc și hotărăște să-și continue activitatea literară, păstrându-și speranța că într-o bună zi își va întâlni sufletul pereche.

PREȚ 8 LEI

ISBN: 978-973-580-448-0

Titlu original (eng.): My Kind Of Love

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
PONSONBY, DIANA
Amantul lui Geneviève / Diana Ponsonby
Traducător: Filofteia Iscru
București: Alcris, 2010.
ISBN 978-973-580-448-0
I. Aurelian Micu (Editor)
II. Alexandra Piripitsis (Redactor)
III. Ioan Drăghici (Lector)
821.111. 31=135.1

Colecția „ NOSTALGIC “

DIANA PONSONBY

Amantul lui Geneviève

Traducerea și adaptarea în limba română de:
FILOFTEIA ISCRU

ALCRIS
M-94

Capitolul 1

Trecuseră deja vreo trei minute de când primarul își terminase discursul și, roșu tot la față din cauza gulerului strâmt și foarte emoționat de propria elocință, se așezase la loc pe scaun dar cu toate astea mânuțele școlarilor încă mai aplaudau. Zgomotul vesel umplea clasa mică, împodobită cu crengi pentru marea zi a decernării premiilor.

Discursul domnului primar fusese într-adevăr frumos. Se referise la binefacerile științei, la îndatoririle cetățenilor, într-un stil retoric și erudit, dar dacă te uitai la public, la toți acei puștani cu obrajii îmbujorați, dintre care cel mai mare nu împlinise încă doisprezece ani, îți venea greu să crezi că entuziasmul lor era stârnit doar de vorbele înălțătoare rostite de orator.... Se putea chiar bănui, fără să dorim să jignim pe nimeni, că uralele izbucneau mai ales atunci când funcționarul tăcea, decât când vorbea.... În cele din urmă însă, totul fusese spus! Cei mai buni elevi, stând în picioare pe scenă și foarte emoționați, recitaseră poezii și notabilitățile satului rostiseră câteva cuvinte. Acum, domnul Forest, directorul școlii, luă în mână lista de nume. Un alt domn, care

zâmbea și voia să se facă util, încerca să descurce sârmulițele coronițelor care se agățaseră unele de altele.

Domnul Forest ridică foaia de hârtie și tuși ușor ca să-și dreagă glasul. Primarul se ridică din nou în picioare. Ținea în mână o carte groasă și o coroniță aurită. Acesta era premiul cel mai important. Se știa deja cine urma să-l ia și toți ochii se întorseseră spre elevul norocos, când deodată un lucru neobișnuit îi făcu să-și îndrepte atenția spre ușă.

Afară, se auzea un zgomot de trăsură care se oprea în fața școlii. Aproape imediat în pragul sălii apăru un bărbat care ținea o fetiță de mână.

Era marchizul de Peyralès și Geneviève, unicul său copil. Datorită numelui și poziției lui în trecut, marchizul considerase că e de datoria lui să participe la decernarea premiilor la școala din sat.

Urcă pe scenă, strânse mâna primarului și pe cea a directorului școlii și se scuză că întârziase. Apoi se întoarse spre copiii care, pleoștiți, se pregăteau să asculte alt discurs. Dar temerile lor fură risipite curând. Domnul de Peyralès îi făcu să râdă, dovedindu-le că le înțelesese perfect dezamăgirea, după care mai adăugă:

– Copii, eu n-am nimic să vă spun. Adevărata învățătură a acestei zile nu constă în vorbele noastre, ci în acestea....

Și făcu semn spre cărți și coronițe.

Domnul de Peyralès vorbea încet și pe un ton rece. Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu un început de chelie, și avea privirea nesigură specifică unui om miop. Avea pe buze o expresie tristă. Era în doliu, deoarece lăsase în urma lui, la Paris, în cavoul familiei sale, trupul înghețat al tinerei sale soții. O iubise vreme de unsprezece ani, atât cât fusese posibil s-o iubească cineva.

Copila, care stătea lipită de el și care de când intrase nu-i dăduse drumul mâinii tatălui său, era o ființă adorabilă. Avea tenul palid, ochi albaștri și o claie uriașă de păr negru, cu reflexe arămii. Era îmbrăcată după moda englezească, într-o rochiță plisată cu bretele, neagră și foarte scurtă. O curea îi încingea talia trupului grațios și o beretă de marinar, lăsată mult pe spate, lăsa să se vadă bretonul des care-i cădea pe frunte.

Într-un colț al scenei se găsea un fotoliu liber, asemănător cu cel al primarului. Speraseră că domnul de Peyralès să binevoiască a asista la ceremonie și acest scaun de onoare îi era destinat lui. Marchizul luă loc pe el și fetița lui se așeză pe un scaun lângă el.

Decernarea premiilor urma în sfârșit să înceapă.

– Premiul de excelență, citi domnul Forest, e acordat elevului care, prin purtarea și sârguința sa la învățătură, a ieșit cel mai mult în evidență pe parcursul întregului an școlar..... Philippe Sauval.

Un băiat de vreo doisprezece ani se ridică în picioare, și trecând prin fața colegilor lui, care aplaudau din toate puterile, urcă pe scenă.

– Uite! spuse Geneviève încet, aplecându-se spre tatăl ei, e Philippe. Ce înalt e! Oh! Ce tare mă bucur că a luat el premiul!

Se uita la el în timp ce acesta se apropia și se mira foarte mult. Fiul paznicului de vânătoare al tatălui ei, nu semăna deloc cu ceilalți copii de țărani. Ei i se părea că băiatul avea ceva din frumoșii cavaleri care o făceau să danseze la spectacolele de dimineață puse în scenă pentru copii, pe vremea când mai trăia încă mama ei.

Acest gând o făcu să se înduioșeze pe Geneviève și atunci când lui Philippe i se puse coronița pe frunte, i se păru atât de fermecător și triumful acestuia atât de măreț, încât atinse brațul tatălui ei și-i șopti:

– Pot să aplaud și eu, tată?

Philippe Sauval apăru de mai multe ori pe scenă. După ce toate premiile din clasa lui fură acordate, avea în brațe atâtea cărți și coronițe, încât nici nu putea să le ducă. Vecinii lui, mai puțin deștepți, mai puțin silitori și mai puțin fericiți ca el, mai ales cei care nu obținuseră niciun premiu, își disputau onoarea de a-l ajuta. Superioritatea lui Philippe asupra lor era prea evidentă ca să poată fi invidioși pe el. Era un coleg bun și era iubit. În plus, ducându-i cărțile frumoase și coronițele, li se părea că luau și ei parte oarecum la succesul lui.

Împărțirea premiilor continuă. Marchizul de Peyralès, foarte serios, bătea absent din palme, întindea o carte, spunea câteva cuvinte de încurajare și făcea mari eforturi să nu-și lase mintea să zboare spre Paris, spre cimitir, spre anii care trecuseră și viitorul sumbru. Totuși, era ceva care-l făcea să-și păstreze atenția trează: prezența Geneviève. Pentru sufletul lui, copila aceea reprezenta totul de acum încolo. În ceea ce privește spiritul lui, avea de gând să-l populeze cu idei grandioase și lucrări importante. Domnul de Peyralès era om politic, dar și scriitor. Fiica lui și manuscrisele sale, acestea reprezentau însăși viața pentru el. În afară de aceste două lucruri, nu mai avea nimic.

La început, micuța Geneviève se amuzase, dar acum i se părea că totul dura prea mult. Aflându-se într-un permanent du-te-vino, școlarii stârniseră praful în sală. Ea îl vedea dansând, din ce în ce mai dens, într-o rază lată de soare care se apropia de ea pe măsură ce trecea după-amiaza.

În cele din urmă, directorul școlii tăcu. Lista monotonă de nume se sfârșise. Dar pe o masă, pe care zăceau resturi de frunze artificiale de stejar, mai rămăsese un ultim premiu. Acela, așa cum

anunță primarul, era cel mai important dintre toate. Acesta era acordat chiar de către elevi, prin vot, aceluia dintre ei care li se părea cel mai merituos. Domnul de Peyralès fusese cel care-l instituise. Acesta consta într-o medalie de aur.

– Anul acesta a apărut o împrejurare ciudată, care dublează valoarea premiului pe care-l vom acorda, spuse primarul, arătând cutiuța din catifea neagră.

Domnul Peyralès păru curios. Geneviève se uită fără să vrea la Philippe. Probabil el va lua medalia.

Băiatul încerca să nu pară că se aștepta să-i fie rostit numele. Privea în gol, pe deasupra scenei. Primarul făcuse o pauză, ca să creeze un efect special. Afară, se auzeau caii marchizului pufăind, enervați de înțepăturile mușteloi și de soarele puternic, și vocea vizitiului care încerca să-i liniștească.

– Acest premiu extraordinar, continuă președintele ceremoniei, a fost acordat pentru prima oară în unanimitate. N-a avut niciun vot împotrivă. Această dovadă de respect îi aparține lui Philippe Sauval.

În sală explodară ropote de aplauze. Acum, băteau din palme nu numai copiii, ci și mamele și tații lor. Domnii înmănușați, a căror prezență dădea acelei zile o tentă solemnă, clătinau din cap unii spre alții și spuneau: "Bine, foarte bine...." Primarul dori ca domnul de Peyralès să înmâneze cutiuța cu medalia, dar acesta refuză. Atunci, Geneviève întinse mâinile spre el, implorându-l. Din genele lungi i se rostogoleau lacrimi de emoție.

– Oh, tată!.... șopti ea.

Ce mult i-ar fi plăcut să-i înmâneze ea medalia.

– Tu? Oh, nu! spuse tatăl ei. Dacă vrei, poți să-i pui coronița pe cap.

Marchizul zâmbea în timp ce-i întindea ghirlanda țepănă din

hârtie creponată.

Dar atunci când Geneviève o avu în mâini, regretă intenția ei. Simți că se înroșește toată la față. Ar fi vrut să se facă brusc nevăzută. Tocmai voia să-i dea înapoi coronița tatălui ei, când văzu că acesta vorbea deja cu Philippe. Îl felicita aproape cu căldură. Într-o clipită, băiatul se găsi în fața ei și pe când ea ridica spre el ochii ei timizi, plini de admirație, se înclină și el emoționat, ca ea să-i poată pune coronița pe frunte.

– Ce zici, bătrâne Sauval? Nu ești mândru de nepotul tău? Și tu, Margueritte, ești mulțumită? Philippe al vostru vă face cinste!

În timp ce vorbea astfel, domnul de Peyralès strângea mâna unui individ îmbrăcat în paznic de vânătoare și apoi se întoarse spre o femeie încă tânără, cu ochii umezi de emoție și fața fericită care ținea cu ambele mâini într-un șal toate coronițele pe care i le adusese fiul ei.

Philippe, care stătea lângă ei, se uită la bunicul lui. Poate în sfârșit va zâmbi și el. Era singurul care rămăsese posomorât și indiferent în ziua aceea frumoasă. Dar dat fiind că vorbise cu domnul marchiz, era imposibil să nu simtă un pic de satisfacție sau de mândrie.

Bătrânul țăran, cu pălăria de vânător în mână, se înclină foarte adânc.

– Domnul marchiz e prea bun, spuse el.

– Nu, Sauval, nu e vorba de bunătate în acest caz. Nepotul tău e un copil silitor și inteligent, care acum și-a primit răsplata.

Domnul de Peyralès adăugă, în timp ce admira figura frumoasă și distinsă a lui Philippe, gândindu-se probabil la unii din prietenii lui:

– Mulți marchizi te-ar invidia.

Sauval reveni la poziția inițială, cu un aer supărat.

– Da, dar câți țărani ar avea nevoie să facă un cărturar din băiatul lor? Domnule marchiz, fiecare trebuie să șadă la locul lui. Scuzați-mă, știu că îmi vreți binele, dar lauda dumneavoastră mă îndurerează și mă sperie.

Domnul de Peyralès își stăpâni un zâmbet când auzi cuvântul „cărturar". Cunoștințele pe care le putea dobândi Philippe la școala condusă de domnul Forest nu i se părea că sunt de natură să-l îngrijoreze nici măcar pe severul Sauval. Îi spuse ceva în acest sens bătrânului, în timp ce Margueritte, care-l cunoștea foarte bine pe socrul ei și de care îi era frică, se ferea să participe la discuție, amestecându-se printre țărănci, cărora le săruta tâncii.

Nici măcar Philippe nu-l asculta pe marchiz. Vorbele nedrepte ale bunicului său îi aduseseră lacrimi în ochi și pe când se întorcea ca să și le șteargă, întâlnise privirea plină de compasiune și mirare a Genevièvei.

– Nu plânge, îi spuse fata cu căldură în glas. Și tata și toată lumea te admiră. Trebuie să fii foarte mândru de asta. Ar trebui să nu-ți pese că bătrânul Sauval nu e mulțumit!

– Dar e bunicul meu, spuse băiatul, gata să izbucnească în plâns. Vedeți, domnișoară Geneviève, e ceva ce nu știți.... Mi-am propus să fac în așa fel încât să-i schimb concepțiile. Credeam că dacă în sfârșit o să obțin medalia.... Ei bine, aflați că nici măcar nu m-a îmbrățișat.

– E ciudat să fie supărat pentru că muncești.

– Nu despre asta este vorba, spuse băiatul, căzând puțin pe gânduri ca să încerce s-o facă să înțeleagă mai bine cum gândea bunicul lui. El se teme ca nu cumva să prefer studiul în locul meseriei noastre, și anume aceea de a fi în slujba stăpânilor noștri,

și să nu-mi placă mai mult cărțile decât pădurile domeniului Peyralès. Dar se înșală!..... Oh! adăugă el ridicând ochii în tavan, aș vrea tare mult să-l conving că se înșală.

Domnul de Peyralès o luă cu el pe Geneviève. O urcase deja în trăsură, când se gândi brusc să-i roage pe primar și pe directorul școlii să ia cina împreună cu el la castel, în seara aceea! În timp ce se întorcea, îl chemă fiica lui.

– Tată, invită-l și pe Philippe, te rog.

Marchizul se opri, mirat.

– Da, spuse el, de ce nu? Ai avut o idee bună, pisicuțo.

– Spune-i să aducă și toate premiile.... Să le aducă pe toate, nu-i așa? mai strigă fetița.

Peste câteva secunde, premiile, coronițele, medalia și Philippe în persoană se aflau pe bancheta din fața domnului și domnișoarei de Peyralès.

Șoseaua pe care mergeau urca un deal destul de înalt, acoperit de pădure, care era domeniul marchizului. Satul era jos, castelul era sus. Pentru a ajunge pe jos de la unul la altul, se putea merge pe scurtături. Pe cal sau cu trăsura, trebuia să se facă un mare ocol. Se urca, luând-o mereu la dreapta, până în vârf. Panta era abruptă și se mergea încet. La un moment dat apărea un gard, prin care se intra în parc, după care, luând-o la stânga, se putea ajunge în galop până la conac.

În fiecare dimineață, la ora nouă, când mergea la școală și în fiecare seară la ora patru, când se întorcea, Philippe o lua pe drumul acela lung de trăsuri. Dar după ce trecea de gard și intra în parc, n-o lua la stânga către castel, ci drept în față, pe o potecă despărțită de șosea printr-un zid și un șanț de apărare. Astfel, ajungea la casa paznicului de vânătoare, de la marginea terenurilor

cultivate.

De multe ori, pe vremea când era mai mic, drumul i se părea prea lung pentru picioarele lui scurte. Niciunul din colegii lui nu urca până acolo. Toți rămâneau jos, în sat. Îi era foarte frică pe povârnișul acela al dealului, dar n-ar fi îndrăznit să spună nimic din cauza bunicului care l-ar fi certat foarte tare, vrând să facă din el un bărbat adevărat. În schimb, când vremea era frumoasă, distracțiile nu lipseau și distanța i se părea mai mică.

Philippe se gândea la toate aceste lucruri în timp ce, pentru prima oară, făcea drumul acela cu trăsura, stând drept, fără să se simtă stânjenit, cu o distincție care la el era înnăscută, în frumosul echipaj al marchizului de Peyralès.

Băiatul intră în splendidul castel în mod foarte firesc, fără să se simtă deloc jenat, de parcă s-ar fi născut fiu de marchiz.

La masă, domnul de Peyralès observă manierele elegante ale copilului, care contrastau evident cu gafele pe care le făcea primarul, un fermier gras care tăia pâinea cu cuțitul lui, se extazia în fața numărului și formelor paharelor și le mulțumea cu voce tare servitorilor.

Philippe urmărea modul cum procedau gazdele lui și le imita cu grație. Atunci când avea îndoieli, acționa așa cum spune proverbul: se abținea. Ascultă discuția dintre comeseni, nu o înțelese întotdeauna, dar observă cu plăcere că marchizul era foarte interesat de ceea ce spunea domnul Forest și că împărtășea în general părerile acestuia.

Philippe ținea foarte mult la profesorul lui. Se putea spune că domnul Forest întemeiase școala din sat. Înaintea lui, elevii nu veneau să învețe carte. Acel tânăr răbdător și devotat inițiase o adevărată campanie împotriva țăranilor cu capul tare și mintea

îngustă, cărora li se părea normal să-i trimită pe fiii lor mai degrabă să muncească pe câmp decât la școală, și-i cucerise. Întreaga vale îl ascultase. Bătrânul paznic de vânătoare, cu convingeri primitive, având în cap doar cel mult trei idei, dar ținând la ele ca la iepurii și la tufișurile de pe domeniul marchizului de Peyralès, nu cedase decât în fața stăruințelor stăpânilor săi. Marchiza în special, tânăra care murise de curând, insistase ca Philippe să învețe ceva carte. Inteligența prematură a copilului o uluise și dacă acum acesta, la doisprezece ani și părând foarte dezvoltat pentru vârsta lui, folosindu-se de pușcă la fel de bine ca și bunicul lui, își mai petrecea încă timpul desenând hărți și făcând compuneri cu temă istorică, se datora faptului că doamna de Peyralès, în clipa în care pleca la Paris, toamna trecută, îi spusese paznicului care o urma foarte trist pe peronul gării:

– Îmi promiți, Sauval?

După masă, ieșiră pe terasă. Geneviève și Philippe se uitară la cărți, stând în picioare în fața unei mese de grădină, pe care fetița o dusese foarte departe, în colțul balustradei, conform obiceiului copiilor de a se simți în largul lor în timp ce se joacă sau pentru a discuta în mod serios problemele lor personale. Domnul de Peyralès oferi oaspeților trabuce și, privind spectacolul superb al văii la apus de soare, începu să vorbească despre agricultură. Făcea acest lucru nu pentru că era foarte bun cunoscător al domeniului respectiv, ci pentru a-l aduce pe primar pe un teren pe care-l cunoștea mai bine. Dar parcă zidurile castelului apăsau greu asupra ideilor bietului om. Se bâlbâia chiar și atunci când vorbea despre recolte. Atunci, considerând că pipa lui era mai bună decât havanele marchizului și că îndurase destule pentru onoarea comunei, plecă. Rămas singur cu directorul școlii, domnul de

Peyralès abordă subiectul personal, care-l preocupa foarte mult, și anume educația Genevièvei.

– Am greșit foarte tare, îi spuse el tânărului. Ar fi trebuit s-o las pe mama ei să se ocupe de educația copilului. Mi-am dat seama prea târziu că marchiza s-ar fi descurcat de minune în privința asta. În momentul de față, Geneviève ar fi deținut cunoștințele de bază și aș fi putut să clădesc și eu ceva durabil pe o asemenea temelie. Dar nu aveam încredere în femei. Nu voiam să fac din fiica mea o scriitoare arogantă, ci s-o împiedic să ajungă o păpușă sau un papagal. Vedeam la ea extrem de multe calități. Principalul meu scop era acela de a-i lărgi orizontul și de a-i educa sufletul. Pentru asta, studiul nu era decât un mijloc. Trebuie să recunosc că am luat-o pe un drum greșit, am început prea devreme. Micuța mea Geneviève nu va putea niciodată să învețe o lecție, cum fac ceilalți copii. Ea începe să plângă în timp ce citește o carte. Referitor la cunoștințe, ea nu le acceptă decât pe cele pe care i le transmit când stau de vorbă cu ea. Constat că, până la urmă va dobândi prea multe și totuși prea puține. Știe Iliada, Odiseea, dialogurile lui Socrate și constituția Spartei, dar nu cunoaște ortografia!

Domnul Forest îi spuse că domnișoara de Peyralès era încă foarte mică.

– Curând va împlini unsprezece ani, spuse tatăl. Dar cum să vă spun, domnule Forest, asta mă și îngrijorează. E prea mică pentru mine. Dacă o să continui să mă ocup eu de ea, o să fie din ce în ce mai rău. Știți că se spune despre mine că sunt un om învățat, că am o minte ageră.... Oricât de învățat aș fi însă, nu mă simt în stare s-o învăț gramatică pe o fetiță, decât poate dacă m-aș folosi de limba latină. Cât despre aritmetică, mi-e rușine s-o spun, dar cred că Genevièvei n-o să-i intre niciodată în cap tabla înmulțirii.

Domnul de Peyralès rosti ultimele cuvinte pe un ton trist, dar cu toate astea, privirea pe care i-o aruncă în acel moment fiicei lui era plină de mândrie. Părea atât de frumoasă stând acolo, la capătul terasei, în lumina blândă a serii de vară, fragilă în rochia ei neagră din mătase, dar cu toate astea ea nu va ști niciodată cât fac opt ori nouă. Lăsă capul în jos în timp ce râdea, în timp ce ultimele raze de soare aduceau sclipiri roșietice în părul ei întunecat.

– Și cu toate astea, continuă tatăl ei care, după ce o privi câteva clipe, păru că se trezește dintr-un vis, n-am adus nicio învățătoare cu mine. Nu m-aș fi putut hotărî pe cine să aleg. Și statutul meu de văduv ar fi fost un impediment.... Nu-mi place să-i văd pe copii educați de persoane în vârstă. Geneviève o are pe dădaca ei, care are grijă de ea, dar n-o învață nimic nici de rău, nici de bine. O conduce doar duminica la biserică. Apoi îl are pe tatăl ei, care nu mai îndrăznește s-o educe. Ce se va alege de ea? Dați-mi un sfat, domnule Forest.

Tânărul se miră. Probabil că distantul, independentul, orgoliosul marchiz de Peyralès avea foarte multă încredere în el și era extrem de îngrijorat dacă îi vorbea astfel. Îndrăzni să spună exact ce gândea.

– Domnule marchiz, aș fi lipsit de respect să vă spun eu cum să procedați, dar din moment ce îmi faceți onoarea să mă întrebați, cred că e de datoria mea să vă vorbesc foarte sincer. Iertați-mă dacă poate mă înșel, sau dacă o să vă par cam înfumurat. Cunoștințele care stau la baza oricărei educații solide și pe care doriți cu disperare să le acumuleze domnișoara Geneviève, de ani de zile mă străduiesc să le vâr în mințile mai puțin receptive, mai puțin dotate sau cele mai rebele. Am întors pe toate fețele aceste principii și m-am străduit de mult să le fac simple și atrăgătoare, încât cu greu

puteți găsi pe cineva care să mă întreacă. Vă rog să-mi permiteți să i le înfățișez domnișoarei Geneviève. Cred că o să reușesc să-i devină plăcute. Pentru mine, va fi o îndatorire foarte ușoară, care îmi stârnește și entuziasmul. Rămânând sub conducerea dumneavoastră, consultându-vă permanent, înțelegându-vă punctele de vedere, nu voi reprezenta o piedică pentru intențiile dumneavoastră și nici n-o să deviez inteligența ei crudă de la calea pe care doriți s-o urmeze.

Domnul de Peyralès luă mâna tânărului și i-o strânse cu căldură.

– Vă mulțumesc! spuse el. Accept. Începeți de mâine.

În clipa aceea, Geneviève și Philippe, care se plictisiseră de răsfoit cărțile, alergau unul după altul pe nisipul galben de pe aleea de sub terasă.

– Geneviève! o strigă marchizul.

Ea urcă scările și ajunse la el cu răsuflarea tăiată.

– Geneviève, spuse tatăl ei, nu ți-ar plăcea să-ți faci lecțiile cu domnul Forest, cât timp stăm la țară?

– Oh! spuse fetița, sigur că vreau. Philippe mi-a spus că dânsul e foarte interesant!

Cei doi bărbați zâmbiră.

– Asta se întâmplă pentru că lui Philippe îi place cartea, spuse domnul Forest pe un ton serios.

Frumoasa frunte a Genevièvei se posomorî. Dar deodată, îi veni o idee minunată:

– Și mi-ar plăcea dacă Philippe ar învăța împreună cu mine.

– Philippe nu poate sta cu tine, îi răspunse marchizul, care își recăpătă brusc răceala obișnuită. Philippe știe tot ce era nevoie să învețe. Acum, bunicul lui vrea să-l țină pe lângă el, ca să devină un bun paznic de vânătoare.

Domnul Forest nu interveni, dar îl căută îngrijorat cu privirea pe elevul lui preferat, pe care urma să-l piardă. Philippe se juca vesel cu un câine. Prin împreunarea brațelor, formase un cerc și îl fluiera pe micul animal care, fiind dresat să facă acel lucru, sărea prin mijlocul lui.

– Ah! continuă Geneviève, ale cărei buze tremurau de parcă ar fi stat să plângă. Bunicul lui e un ignorant. Nu poate să hotărască el ce să facă Philippe. Mama mereu spunea așa. Ea l-a convins pe bătrânul Sauval că băiatul nu trebuie să rămână în pădure fără să învețe nimic, precum un lup.... Era foarte mulțumită că Philippe face progrese. Dacă ar mai fi fost printre noi, ce mult s-ar mai fi bucurat că a obținut medalia și premiul de excelență, și toate celelalte premii! Și bineînțeles că i-ar da voie să învețe cu mine.

Neobținând niciun răspuns, continuă să-l implore, cu vocea ei subțire și emoționată. Atunci când rostise numele mamei ei, îi dăduseră lacrimile. Nu și le-a șters, știind că ele reprezentau o forță. Domnul de Peyralès căzuse pe gânduri.

– Bine, spuse el în cele din urmă. Dar mai trebuie ca domnul Forest să fie de acord și să accepte și moș Sauval. Dar să ne înțelegem bine, Geneviève: în ziua în care n-o să fiu mulțumit de progresele pe care le faci, o să rămâi fără colegul de clasă.

Nu mai apucă să-și termine fraza. Geneviève se aruncase deja în brațele lui și-i mulțumea cu emoție. Îl sărută, îl mângâia și făcea niște promisiuni de care, dacă ar fi fost să se țină, ar fi dat gata în două luni tot bagajul de cunoștințe.

– Philippe, Philippe! O să învățăm împreună... toată vara! Așa mi-a spus tata. Domnul Forest e cel care ne va da lecții. Te bucuri, nu-i așa? Vino și spune-i tatei că te bucuri.

Băiatul se opri din joacă și ridică ochii spre ea, devenind foarte

roșu la față. Se uită la Geneviève, apoi la domnul de Peyralès. La un semn al marchizului, urcă treptele de piatră. Era vizibil stânjenit.

Dar atunci când înțelese că fata nu glumea, că încă îi mai erau lăsate dragele lui manuale și va rămâne în compania profesorului pe care-l admira și a acelei fete superbe, bucuria lui fu atât de intensă, încât deveni foarte palid. Se sprijini de spătarul unui scaun și duse mâna la piept, de parcă l-ar fi durut inima.

Domnul de Peryalès și directorul școlii se uitară unul la altul.

– Nu ții neapărat să devii paznic de vânătoare, nu-i așa? îl întrebă deodată marchizul.

Philippe, care începuse să se mai liniștească, ezită câteva clipe. Părea surprins de întrebare, ca și cum nu și-ar fi pus-o și el adesea.

– Bunicul m-a învățat că cea mai mare datorie a unui Sauval a fost întotdeauna aceea de a-i servi cât mai bine pe marchizii de Peyralès.

Copilul rosti aceste cuvinte cu o oarecare demnitate. Parcă ar fi scos în evidență noblețea familiei lui, făcând referire la un devotament ereditar.

– Dar tu? insistă marchizul.

– Eu? Eu.....

Nu îndrăznea să continue, dar privirea lui Forest îl făcu să prindă curaj.

– M-am gândit mult la problema asta azi după-amiază și am ajuns la concluzia că poți fi de folos stăpânilor tăi în mai multe feluri și că paza iepurilor aflați pe proprietatea lor nu e cea mai bună metodă.

Indiferența și aroganța de pe fața marchizului se transformară într-o curiozitate plină de bunăvoință.

– Și ce metodă ai găsit, micul meu prieten? îl întrebă el.

Era posibil ca Philippe să-i poată răspunde, sau dimpotrivă, poate încă n-avea o idee prea clară în minte. În definitiv, nu era decât un copil. Rămase până la urmă tăcut.

Domnul de Peyralès se mai uită la el câteva clipe, așa cum este privit într-un muzeu un obiect ciudat, căruia nu i se cunoaște nici proveniența, și nici la ce folosește. Apoi se ridică în picioare și spuse, cu asprime în glas:

– Să fii aici mâine dimineață la ora nouă. Spune-i bunicului tău că asta e dorința mea.... Domnule Forest, îmi faceți un mare serviciu. Ocupați-vă de această fetiță erudită, care nu poate nici măcar să conjuge un verb. Îți urez ca talentul și răbdarea dumitale să ducă la cele mai bune rezultate.

Capitolul 2

Casa în care paznicul Sauval locuia împreună cu nora și cu nepotul său, era de fapt un pavilion de vânătoare de pe vremea lui Ludovic al XIII-lea. La parter se afla o sală imensă împodobită cu arme și portrete vechi. Această sală nu se deschidea decât la ocazii mari, pentru organizarea unor vânători care în ultimii ani deveniseră din ce în ce mai rare. Camerele în care locuia familia paznicului se găseau la etaj, unde se ajungea intrând printr-o ușă din spate. În zona aceea, o pajiște, câteva alei și niște copaci înalți constituiau o grădină pe care Philippe se obișnuise s-o considere domeniul lui personal și cu care s-ar fi putut mândri și o casă de țară din împrejurimile Parisului.

Într-o după-amiază foarte călduroasă, Philippe se așezase între două trunchiuri gemene ale unor platani superbi care umbreau toată pajiștea. Iarba din jurul lui era foarte deasă, așa că nu auzi niște pași apropiindu-se. Dar când ridică ochii, o zări deodată pe domnișoara de Peyralès.

– Nu spune nimic, îi spuse ea repede. Am venit singură. Poate dacă o să ne vadă mama ta, o să vrea să mă ducă la castel.

Ținea cu amândouă mâinile un manual și un caiet.

– Mama nu e acasă, răspunse Philippe, care se ridicase în picioare. S-a dus până în oraș și nu se întoarce decât diseară. Dar trebuie să vă întoarceți, domnișoară Geneviève, adăugă el pe un ton serios. Doamna Jaqueline o să fie îngrijorată.

Jaqueline era doica ei. O iubea foarte mult pe Geneviève și sentimentul era reciproc. Își încolăcea adesea brațele în jurul gâtului ei și-i spunea încet, dar cu foarte mare convingere: "Te iubesc atât de tare, dădăcuță Jaqueline!"

– Să mă întorc? repetă Geneviève, făcând ochii mari de uimire. Păi atunci, de ce crezi că aș mai fi venit până aici?

Acest gând îi stârni râsul.

– Așază-te tot între cei doi copaci, continuă ea. Dar fă-mi și mie un pic de loc. Oh! Ce bine e aici! Ea ca un cuib! strigă ea bătând din palme.

Își pusese cartea și caietul pe genunchi și își scosese pălăria din pai și o aruncase cât colo.

Cucerit de veselia ei, Philippe râse și el. Trebuia să se înghesuie puțin unul în altul, ca să încapă amândoi în fotoliul din mușchi de copac.

– Ce ai acolo? o întrebă el prinzând un pic de curaj. Manualul de aritmetică?

Fetița căpătă un aer foarte serios.

– Da. N-am reușit să-mi rezolv problema și atunci mi-am zis: o să mă ajute Philippe. Mă duc să-l caut. Vrei să mă ajuți, nu-i așa?

– Bineînțeles, domnișoară Geneviève.

– De ce îmi vorbești și acum cu "domnișoară"?

– Pentru că sunteți fiica marchizului de Peyralès.

– Și ce dacă sunt? Tu ești mai ceva ca mine, deoarece ai câștigat

medalia și pentru că am venit să te rog să mă ajuți la rezolvarea problemei.

Philippe păru jenat de vorbele ei.

– Domnișoară Geneviève, toată pădurea asta prin care dumneavoastră n-o să îndrăzniți niciodată să vă plimbați singură și casa asta în care locuiesc, aparțin familiei dumneavoastră. Dumneavoastră sunteți stăpână aici, iar eu sunt....

Geneviève nu-l lăsă să-și termine fraza.

– Taci din gură! Pădurea e a lui Dumnezeu. Nu El e cel care a făcut să crească aici copacii?.... Nu există nicio diferență între noi și nici nu vreau să fie vreodată. Când să ne vedem și noi? Duminica, la biserică, și în fiecare zi în sala de studii, unde ești mai tare ca mine. La biserică, tu asculți slujba, pe când eu n-am reușit niciodată s-o urmăresc până la capăt. Am încercat, dar atunci când preotul spune: "Amin" mereu se întâmplă să mă gândesc la cu totul altceva.

Philippe deveni foarte serios după ce ascultă mărturisirea fetei.

– Eu nu mă plictisesc niciodată la slujbă.

Apoi, din politețe, adăugă:

– Ești prea mică pentru asta....

– Nu cu mult mai mică.... Dar spune-mi și mie, nu e nevoie neapărat să înțelegem slujba? Trebuie doar s-o ascultăm? Pentru că dacă trebuie s-o înțeleg, poți să fii sigur că eu nu reușesc niciodată!

– Îmi amintesc că duminică ni s-a vorbit despre faptul că lucrurile frumoase de pe această lume nu au aceeași valoare și în Ceruri. De exemplu, bogăția n-o iei cu tine după ce mori.

– Așa este! exclamă Geneviève.

Într-o zi, de curând, la cimitirul Père Lachaise, pusese pe mormântul mamei sale o coroniță de imortele. Acela era singurul dar pe care putea să i-l facă și știa acest lucru.

– Dar, continuă băiatul cu un aer visător, există totuși ceva care rămâne, ceva care e mai valoros decât toate celelalte lucruri, care e mai important decât toate comorile, palatele și coroanele regilor..... Preotul nu ne-a spus nimic despre asta.

– Despre ce este vorba?

– Despre geniu!... Despre glorie!... spuse Philippe, cu ochii scăpărând de emoție.

– Ah! făcu fetița, deși nu prea reușea să înțeleagă ce voia el să spună.

– Și acum, explică-mi și mie problema.

Începură să facă multe calcule. După ce aflară rezultatul corect, începură să se joace de-a v-ați ascunselea. Geneviève alerga foarte repede, dar Philippe reușea s-o ajungă din urmă. Atunci, ea scotea niște țipete ascuțite, apoi se oprea, obosită de atâta râs și-și arunca spre spate cu ambele mâini părul lung. Băiatul observă sub claia de păr negru niște șuvițe roșcate care începeau aproape de la rădăcina părului.

– Niciodată nu m-am distrat atât de bine! exclamă ea. Pe Champs-Elysées n-aș îndrăzni să alerg atât de tare. În plus, toate prietenele mele sunt mai mari ca mine. Ar râde de mine dacă m-ar vedea făcând așa ceva.

Cuvântul "Champs-Elysées" îl surprinse pe Philippe, care-l citise în "Télémaque", premiul lui de excelență. Încântată că avea și ea ceva să-l învețe pe el, fata îi vorbi despre Paris. Îi făcu niște descrieri superbe cu scopul de a-l ului, dar la sfârșit recunoscu că-i plăcea mai mult la Peyrales.

– Aici, măcar mă simt liberă! În plus, nu există magazine.... Urăsc magazinele....

Lui Philippe îi veni în minte atunci băcănia din sat și i se păru că

pricepe motivele disprețului manifestat de Geneviève, dar cuvântul "liberă" rostit de fată îi aminti de faptul că era târziu și că domnișoara de Peyralès plecase de la castel de câteva ore. Devenind brusc neliniștit de urmările acestei escapade, îi demonstră musafirei sale că trebuia neapărat să se întoarcă acasă. Se oferi s-o însoțească.

Înfierbântată de joacă și ametită de senzația de libertate, ea îi spuse că se va întoarce acasă singură, dar n-o să plece până când n-o să-l audă spunându-i măcar o dată "Geneviève".

Luată de val, îi ieșise din cap acest gând. Și Philippe evitase să-i spună pe nume, ca să nu deschidă din nou o discuție care-l deranja. El se înroși la față și lăsă capul în jos.

– Dar nu pot, spuse Philippe. Vă rog, domnișoară nu-mi cereți așa ceva....

Brusc, expresia de pe fața fetiței se schimbă, pe ea zugrăvindu-se o durere sinceră. Părea că era gata să plângă la fel de ușor ca atunci când râsese. Întinse mâna spre nepotul pazniculuide vânătoare și zise cu tristețe:

– Am plecat.... Adio, Philippe.

Băiatul se uită la ea și răspunse în șoaptă:

– Adio.... Geneviève.

– Oh! Ce bine e, ce bine e! strigă ea, veselă din nou.

Plecă țopăind. Philippe rămase nemișcat, urmărind-o cu privirea. Atunci când ea dispăru, i se păru că revede privirea emoționată pe care i-o aruncase ea și se simți tulburat când își aminti marea libertate pe care și-o permisese față de ea.

Trecu și luna august.... Activitățile zilnice ale copiilor alternau din ce în ce mai des cu temele distractive. Progresele înregistrate de Geneviève erau surprinzătoare. Nu se putea spune cu precizie cui

i se datorau acestea, lui Philippe sau domnului Forest, exemplul personal al primului având același efect asupra ei ca și lecțiile celuilalt.

Între perioadele de studiu, când Geneviève își termina de făcut lecțiile și căuta să se amuze cumva, se trezea singură în castelul imens. Tatăl său, închis în birou cu un secretar, lucra. Începuse să simtă că deja doica ei nu mai reprezenta o companie plăcută pentru ea. Profesorul coborâse în sat. Atunci, copila spunea:

– Dădăcuță Jaqueline, vrei să ieșim afară? O să facem o plimbare până jos, la poalele pădurii.

Și femeia, fiind mereu ocupată, mai puțin sprințară și deja neinteresată de excursii lungi, îi răspundea de obicei astfel:

– E nevoie, drăguța mea, să te duci atât de departe ca să te joci? Ai la dispoziție tot parcul în care poți să te joci fără să trebuiască să mă țin mereu după tine. Eu o să stau jos cu andrelele mele și dacă o să ne întâlnim cu Philippe, o să te poți juca în voie cu el.

– Așa facem. Eu o iau înainte.

Doica o chema înapoi și adăuga:

– Să nu te duci până la casa familiei Sauval!

Nu era nevoie ca fetița să meargă până acolo ca să dea de Philippe. O lua grăbită pe poteca șerpuitoare și umbroasă care dădea ocol parcului ca să ajungă la pavilion, și la jumătatea drumului îl zărea pe prietenul ei. Ea nu-i spusese nimic înainte, el nici atât, dar știa că el se va afla acolo și o va aștepta. De obicei stătea pe marginea drumului în iarba înaltă, cu niște cărți împrăștiate în jurul lui. Frumoasele premii, pe care copiii la citeau împreună, erau îmbrăcate în hârtie. Philippe scotea cu grijă semnul de carte din mătase verde.... Acolo rămăseseră. Ah! Da! Când Robinson descoperise urme de pași..... Dumnezeule! Oare ce urma

să se întâmple? Și în timp ce Geneviève se apropia de el înfiorându-se de spaimă, Philippe începea să citească.... Geneviève îl asculta ore în șir, sorbindu-i cuvintele, vrăjită total de farmecul lui.

Sfârșitul verii fu atât de călduros, încât până și copiilor le venea greu să se mai miște. De aceea, după-amiezile dedicate lecturii deveniră din ce în ce mai frecvente pentru domnișoara de Peyralès și micul Sauval. Jaqueline era încântată. Capricioasa și dominatoarea ei stăpână n-o lăsase niciodată să se bucure de o liniște atât de deplină. Din când în când, venea până la o cotitură a potecii de unde se uita la copii, asigurându-se că sunt cuminți, că nu se certau și nu se cățărau în copaci, după care se întorcea la castel. Câteodată, venea la ei cu fructe sau alte bunătăți și sosirea ei era primită cu multă bucurie.

Îi săruta pe amândoi și pleca mulțumită înapoi. De ce și-ar fi făcut griji? Geneviève se distra și dobândea din ce în ce mai multe cunoștințe. Asta era tot ce-și dorea domnul marchiz. Referitor la al doilea punct, nici măcar ea însăși n-ar fi cerut mai mult. Philippe Sauval era cunoscut de toată lumea ca fiind copilul cel mai cuminte din ținut. Așadar, totul mergea de minune!

– Nu mă simt prea bine pe iarbă, spuse Geneviève care, sprijinindu-se de Philippe ca să-și schimbe poziția, lăsă să-i scape a treia oară cartea pe care o ținea în mână.

Crescuse mult în ultima vreme și uneori avea stări de melancolie sau de nervozitate.

– Am obosit să stau pe pământ, spuse ea ridicându-se.

– Hai să stăm pe o bancă, spuse băiatul, sau să urcăm în sala de studiu, dacă ne dă voie doica ta.

Dar Geneviève scuturâ din cap. Îi plăcea mai mult în colțișorul

lor plin de verdeață. Nu exista un loc mai frumos în tot ținutul Peyralès. Nu lipsea decât un singur lucru: un scaun din mușchi între două trunchiuri de copac, precum pe pajiștea din fața pavilionului de vânătoare.

– Hai să facem o plimbare. Mergem să vedem păunii pe terasa de jos. Apoi, o să căutăm în grădina mea dacă nu cumva au apărut violetele bătute.

Porniră la drum, prin iarba înaltă până la genunchi. Geneviève culese margarete sălbatice, cu mijlocul verzui și petale scurte. Ajunseră apoi la castel, îi dădură ocol și coborâră pe terasele de pe panta care ducea spre sat. Ultima era locul obișnuit al animalelor preferate ale Genevièvei. Se găseau acolo un coteț pentru cățelușa ei, colivii și borcane pline cu pești roșii. Doi păuni își înfoiau penele sau se plimbau încet, măturând pământul cu coada lor lungă ca o trenă de prințesă din basme. După ultimele scări din marmură, începea regatul florilor. Mii de specii de trandafiri creșteau acolo din primăvară până-n iarnă, înconjurați de violete și dalii.

Philippe venea rar în partea aceea. Nu fusese niciodată pe terase într-o zi atât de senină și de liniștită. Câmpurile erau pline de căpițe înalte. La dreapta, satul era foarte mic și de la distanța aceea, casele păreau atât de apropiate, încât parcă erau înghesuite în pereții bisericii. Una singură, cea mai mare, ieșea în evidență: era gara nou-nouță, deoarece trenul trecea de curând pe la ei prin sat.

Philippe admiră îndelung peisajul, în timp ce Geneviève alerga după păuni. Atunci când se întoarse la el, auzi că el șoptește ceva.

– Ce faci? îl întrebă ea râzând. Le spui una din lecțiile tale peștilor mei roșii?

– Nu. Admiram valea noastră. E atât de frumoasă! Și încercam

să-mi amintesc niște versuri pe care le-am învățat, pentru că mi-au plăcut și în care e vorba chiar despre o vale.

– Tu înveți poezii și din plăcere? se miră Geneviève.

– Da. Și le recit atunci când sunt singur.

– Spune-mi-o și mie. Te rog....

Philippe începu să recite "Vâlceaua", de Lamartine. Era evident însă că n-o înțelegea. Sufletul lui de copil nu putea să priceapă tristețea sfâșietoare a vorbelor pe care le rostea, aproape la fel de mult ca ritmul și cadența rimei.

– Versurile acestea sunt triste, spuse ea după ce el termină de spus poezia. Nu prea îmi plac poeziile, pentru că am observat că sunt aproape întotdeauna triste. De ce oare?

– Cei care le scriu, poeții, văd în ei înșiși niște lucruri.... splendide. Ei cred că aceste lucruri se găsesc și în jurul lor, dar atunci când se uită după ele, nu le găsesc. Atunci, probabil suferă îngrozitor.

Această explicație nu era prea clară nici pentru cel care o dădea și nici pentru mica lui prietenă. Dar tânărul așa își închipuia că sunt poeții și când își imagina mărețele lor spaime, se simțea atras și parcă amețit, ca și cum ar fi pierit într-o prăpastie.

– Cred că acest poet a trăit într-o vale ca a noastră când era mic. Apoi a părăsit-o, a crescut și a devenit foarte nefericit. Mai târziu, revine aici și povestește vâlcelei sale toate necazurile îndurate departe de ea. Îi spune că n-a găsit nimic pe lume care să fie atât de frumos ca ținutul în care și-a petrecut copilăria și-l roagă să-l consoleze înainte de moarte, făcându-l să uite tot ce văzuse până atunci.

Aceasta era o poveste frumoasă și Geneviève o asculta cu sufletul la gură, minunându-se că Philippe descoperise ceva atât de

interesant în acele cuvinte plângărețe în care ea nu văzuse nimic.

– Mi-am spus că și eu poate o să plec cândva din valea mea frumoasă, continuă Philippe. Și m-am întrebat dacă, atunci când o să revin, peste multă vreme, o să aduc cu mine tot atât de multă tristețe.....

– Oh, Philippe! strigă Geneviève. Ce idee ciudată! Vrei să mă faci să plâng? Tu n-o să fii niciodată nefericit, pentru că n-o să te las eu.

Se opri brusc și, îngrijorată, îl întrebă în șoaptă:

– O să fii și tu poet?

Se uită la el și i se păru că vede în ochii mari și negri ai băiatului o sclipire tandră și profundă, o expresie pe care nu i-o știa și care o sperie. Dar el izbucni într-un râs atât de molipsitor, încât se simți mai liniștită.

– Eu una n-am stat mereu aici, continuă ea. Am călătorit, am văzut Parisul.... și uită-te la mine. Arăt eu o fată tristă? Când o să te faci mare, o să vii și tu la Paris. Trebuie să fii oare mare ca să-ți placă acolo? O duci numai într-o petrecere. În fiecare seară trebuie să te duci la bal, la concert sau la teatru. După-amiaza mergi să te plimbi în Bois de Boulogne. Acum, prefer să stau la Peyralès pentru că pot să mă joc, să mă zbengui, să culeg flori și din cauza păunilor mei. Dar atunci când o să fiu o doamnă, mi-ar plăcea mai mult la Paris. În timpul zilei, o să mă duc în Bois. O să-ți dăruiesc un cal superb. O să fii un domn fermecător și o să tropăi pe lângă trăsura mea.

Și Philippe gândea că va fi așa. Acum, nu era decât fiul unui umil paznic de vânătoare, dar în viitor va ieși atât de mult în evidență, va înfăptui lucruri atât de importante, încât era convins că într-o bună zi va deveni egalul castelanului de la Peyralès.

Și în timp ce rumega acele gânduri, încă neclare, copilul ridică

privirea, renunțând la spectacolul oferit de valea superbă. Reședința seniorului se înălța deasupra capului său. Văzu zidurile solide drepte și albe, colonada și ușa închisă. Nu se simți intimidat de ele. Ceva mai măreț de atât începea să încolțească pentru el din viitorul îndepărtat. Ce era oare? Habar n-avea. Dar avea doar doisprezece ani. La vârsta asta speranțele, sunt uriașe.

– Uite trenul de ora cinci. Bunicul e deja la masă. Am întârziat. Adio, Geneviève. Pe mâine.

Și școlarul plecă grăbit. Bucuria îi dădea aripi. Tristețea îi dispăruse, ca și visurile nesigure care-l bântuiau. Îi spusese: "Pe mâine". Și mâine era o zi de noi bucurii.... Fuga până la castel prin iarba udă care mirosea frumos, sala de studiu înaltă și răcoroasă, vocea profesorului său, copila marchizului, atât de grațioasă și bună, pe care o privea pe furiș în timp ce-i corecta tema, lectura și jocurile lor... Și tot mâine era ziua unui nou plan, o idee foarte bună care-i venise, o surpriză pe care i-o va face Genevièvei.

A doua zi, Philippe sosi foarte târziu la lecție. Intră sfios, roșu la față și, ceea ce era neobișnuit la acel copil, pe care mama lui îl ținea curat și îngrijit, avea părul ciufulit căzut pe frunte și-i era sfâșiată mâneca jachetei.

Domnul Forest și Geneviève fură atât de surprinși să-l vadă în halul acela, încât amândoi se uitară la el câteva clipe, fără să poată vorbi.

– De unde vii, Philippe? spuse în cele din urmă profesorul.

– Îmi cer scuze, domnule. Nu mi-am dat seama cât de târziu e.

– Ce făceai? îl întrebă domnul Forest.

Niciun răspuns.

– Nu cumva ai făcut vreo prostie, băiete? Ar fi de altfel prima oară. Ai măcar curajul de a recunoaște. Unde ai fost?

– În parc, spuse copilul, ridicând ochii spre el.

– Înseamnă că în parc ai întârziat și ți-ai rupt jacheta?

Philippe rămase tăcut. Domnul Forest se supără.

– Bine, domnule, spuse el. În după-amiaza asta o să cobori în sat și o să fii consemnat în clasă de la ora două la ora patru. O să-ți dau ceva de făcut în timpul ăsta.

Băiatul se albi la față. Geneviève se afla acolo, cu urechile ciulite.... Vedea cum era umilit, pedepsit ca un puștan neascultător! Părea că nu poate suporta așa ceva. Întâlni privirea îndurerată a domnișoarei de Peyralès și își mușcă buza până îi dădu sângele, pentru că simțea că i se aburesc ochii de lacrimi și nu voia să plângă.

Toată dimineața, profesorul lui se purtă rece cu el și mica lui colegă se feri să-i vorbească. Îi văzu discutând în șoaptă în timp ce strângeau manualele, apoi Geneviève se apropie de el.

– Să știi că dacă îi spui domnului Forest motivul pentru care ai întârziat și ce ai făcut în parc, o să te ierte de pedeapsă. Așa mi-a promis adineaori.

Exista un ușor dispreț în vocea fetiței. Eroul decernării premiilor fusese umilit în fața ei. Aceea era o greșeală pe care nu i-o va ierta. Totuși, ea îi fu recunoscătoare pentru răspunsul pe care i-l dădu:

– N-am nimic de mărturisit, spuse el. Îți mulțumesc, domnișoară Geneviève.

În ziua aceea, când domnul de Peyralès se ridică de la masa de prânz și plecă, după ce o îmbrățișă pe fiica lui, Geneviève ieși la plimbare pe terase. Păunii ei care își înfoiau penele la soare, o întâmpinară cu strigătul lor oribil cu care natura, vrând parcă să râdă de ea însăși, le înzestrase pe acele păsări superbe.

– Tăceți din gură, animale necioplite ce sunteți, le spuse ea.

Domnișoara de Peyralès se așeză pe o treaptă din piatră și se uită spre sat. După câtva timp, departe de șosea, apăru silueta întunecată a unui copil care ținea o carte sub braț. Era Philippe. Geneviève îl văzu traversând curtea școlii, împingând ușa și intrând în clădire.

Atunci, se ridică în picioare și intră în parc. Mergea la întâmplare, cu ochii în pământ, gândindu-se la părul ciufulit al lui Philippe, la figura lui descumpănită, dar mai mult indignată decât tristă.

Ajunse în fața locului lor preferat, aruncă o privire în frunzișul des și rămase împietrită de uimire.

La poalele unui castan uriaș, se afla un scaun rustic. Pe niște crengi împletite cu mare artă se afla o adevărată pernă din mușchi de copac. Picioarele și brațele acelui ciudat dar original fotoliu erau înfășurate în lujeri de iederă și de jur-împrejurul lui fuseseră plantate de curând niște margarete sălbatice. Iarba deasă se întindea în fața lui ca un covor.

Geneviève își aduse aminte că își exprimase ieri dorința de a vedea în colțul lor preferat o bancă din mușchi de copac și înțelese care era motivul pentru care, chiar în clipa aceea Philippe, scria trist, închis în sala de clasă.

De atunci încolo, când se aflau împreună, Geneviève stătea ca o mică regină pe tronul ei de verdeață, în timp ce Philippe rămânea la picioarele ei. Ea îi oferea adesea un loc lângă ea, dar el nu voia să accepte niciodată. Pretexta că scaunul nu era destul de solid pentru două persoane și se mulțumea să se sprijine cu cotul de el, plăcându-i să vadă deasupra lui, atunci când deschidea ochii, fața atentă și înclinată a domnișoarei de Peyralès.

Într-o bună zi, bătrânul Sauval, care venea rareori în parc, trecu prin fața copiilor pe când se ducea la castel cu niște vânat. Sprijini patul puștii în pământ și, păstrând mâna stângă pe țeavă, începu să se uite la ei în tăcere. Ei, care-l văzuseră, râdeau la el fără să se simtă deranjați.

Bătrânul își descoperi capul încet, nu ca un servitor care o saluta pe fiica stăpânului său, ci cu respectul unui om evlavios care se afla în fața unui lucru divin și de neînțeles. Apoi, fără să spună nimic, își puse din nou pușca pe umăr și plecă.

Cu toate astea, deși poate tabloul candid îl impresionase, în seara aceleiași zile emoția îi dispăruse, deoarece acesta îi spuse brusc nepotului său:

– Locul unui bărbat nu e jos, pe pământ, chiar dacă ar fi vorba și despre zece marchize de Peyralès. Ce-o să se aleagă de tine, bietul meu băiat? O să ajungi mai degrabă cățelușul domnișoarei Geneviève decât viteazul ei paznic de vânătoare?.... Știu foarte bine că, atunci când încep să deranjeze, câinii sunt alungați în șuturi. Gândește-te la ziua în care ți se va întâmpla acest lucru.

Uluit și speriat, Philippe simți că parcă i s-ar fi înfipt un cuțit în inimă. Bătrânul Sauval începu să se plimbe de colo-colo prin cameră.

Deodată se întoarse la copil, îl luă de braț și-l duse în fața unei rame fixate pe unul din pereți. În acea ramă se aflau niște diplome, medalii și panglici decolorate. Acestea erau premiile câștigate de tatăl lui Philippe la concursurile de tir. În jurul ei erau agățate coronițele pe care băiatul le câștigase la școala domnului Forest.

– Ia-le, spuse bunicul lui scoțându-le de pe perete, poți să le pui unde vrei. Este oare un omagiu închinat unui mort să pui niște frunze artificiale, mai potrivite fetițelor, alături de premiile câștigate

prin forța și îndemânarea lui? Astea sunt niște chestii care nu merg împreună. Ia de aici toată bucățile astea de hârtie și nu te atinge de rama asta atâta vreme cât n-o să poți câștiga decât asemenea podoabe.

Margueritte Sauval interveni cu sfială:

– Eu am pus, tată, acolo coronițele copilului. Credeam că....

– Oh tu! o opri bătrânul, pe tonul rece căruia nora lui nu-i rezistase niciodată..... Nu mă mir deloc. E o idee de muiere!

Philippe ieși afară și porni spre parc, strângând la piept cu tristețe coronițele. Se duse direct la scaunul din mușchi de copac și când ajunse în fața acestuia, deschise larg brațele și bietele frunze de laur căzură pe pământ. Copilul se aruncă peste ele, își ascunse fața în mâini și începu să plângă în hohote.

Se întoarse acasă foarte târziu. Bunicul lui se culcase și mama lui era foarte îngrijorată. O găsi în pragul ușii, așteptându-l. Îl sărută de mai multe ori, îl urmă în mica lui cameră, îi vorbi frumos, dar nu făcu nicio aluzie la ceea ce se întâmplase.

Atunci când se aplecă pentru a-l săruta pentru ultima oară înainte de culcare, el o întrebă:

– Mamă, tata semăna cu bunicul?

– Da. Ca două picături de apă.... Gândeau la fel în orice privință. Vezi tu, Philo, toată viața lor au fost niște oameni curajoși și respectați. Sper ca și tu să le calci pe urme. Aia nu e muncă să hoinărești toată ziua cu o carte în mână, așa cum faci tu. Cărțile sunt pentru profesori și marchizi.

Când rămase singur, puse niște haine pe el și deschise fereastra. În lumina lunii, se putea vedea șoseaua care ducea la castel. În clipa aceea, domnișoara de Peyralès dormea liniștită, fără să aibă habar de suferințele prietenului ei și în clipa aceea coronițele primite în

prezența ei, zăceau risipite în iarba udă.... Geneviève urma să plece curând la Paris. Durerea lui deveni sfâșietoare. I se părea că mâna butucănoasă a bunicului său șifonase ceva gingaș și necunoscut care exista în adâncul sufletului său. Își va pierde colega, profesorul, lecțiile, tot ce iubea mai mult! Mama lui nu putea să-i ușureze suferința și tatăl lui îl mustra de dincolo de mormânt!....

Philippe întinse mâinile spre cer și spuse cu voce tare:

– Doamne Dumnezeule!... Doamne Dumnezeule!...

Apoi se culcă plângând.

Capitolul 3

Domnul de Peyralès nu-și părăsi domeniul decât prin luna noiembrie, dar în săptămânile care rămăseseră până la plecare, Geneviève și Philippe se văzuseră din ce în ce mai rar. Începuse deja școala. Lecțiile de la castel nu mai aveau loc decât seara sau joia, când domnul Forest putea să vină, dar atunci le ținu numai pentru fetiță. Mai mereu, pe când în jurul orei opt era adusă lampa în sala de studiu și Geneviève se așeza veselă lângă dascălul ei și marchizul se întindea într-un fotoliu lângă foc, gata să asculte, Philippe, obosit de mersul pe jos ore în șir prin pământul moale, manevrând pușca și ținând câinii de lesă, adormea în cămăruța lui din fața poieniței.

În ciuda faptului că erau aproape total despărțiți, ziua în care își luară rămas-bun a fost tristă pentru amândoi copii.

Era în jurul orei zece când avu loc plecarea. Ceva mai înainte, sosi și Philippe, dând târcoale castelului, dar neîndrăznind să intre, și ținând în mână câteva ferigi gingașe și o crenguță de iederă. Deja toate bagajele erau înghesuite într-o căruță pe care o conducea grădinarul, care plecă prima.

Un servitor care cărase un cufăr la căruță se întorcea fluierând spre casă. Văzându-l pe Philippe, îi spuse:

– Intră. Stăpânii sunt la masă, dar n-are importanță. Domnișoara o să se bucure să te vadă. Adineauri, întreba de tine.

– Mulțumesc. Aștept să termine.

Dar Geneviève află că băiatul era la castel și dădu fuga spre el.

– Oh, Philippe! exclamă ea. M-am rugat atât de tare să vii și tu la Paris cu noi! Tata însă n-a fost de acord. Ce-o să mă fac fără tine?

Își făcu apariția doica ei, cu o pălărie împodobită cu o pană lungă și o mică pelerină de călătorie.

– Și fără domnul Forest! continuă fetița. Dacă-și închipuie cumva că o să fac mare brânză cu alți profesori.... Dacă l-am fi luat cu noi pe domnul Forest, aș fi învățat tot ce ar fi vrut el.

– Dar școala? Trebuie să rămână aici pentru școală, spuse el.

Geneviève nu-i spuse că nu-și făcea niciun fel de griji pentru școala din sat. Dădu un bobârnac puternic pălăriei pe care Jaqueline i-o pusese prea pe ochi și Philippe îi admiră pana albă înfășurată în jurul calotei acesteia. Borul cenușiu arunca o umbră asupra ochilor și feței îmbujorate a fetiței. Nu i se păruse deloc așa pe când se jucau în parc, când purta o pălărie maro din pai și era îmbrăcată din cap până-n picioare în negru.

– Oh, Geneviève, șopti el vrăjit, ești atât de frumoasă!

Ea nu păru nici mirată și nici impresionată de complimentul lui.

– Și tu ești frumos, spuse ea în timp ce-l privea pe Philippe.

Și continuă, ca și cum ar fi vrut să se apere:

– Da, continuă ea, și în ziua împărțirii premiilor domnii de pe scenă spuneau același lucru despre mine. Dar ce ai în mână?

Erau numai niște frunze pe care le culesese pentru ea din casa lor verde. Ar fi dorit să-i facă un buchet, dar florile se ofiliseră deja

și ploile de toamnă le distrusese.

Geneviève spuse că buchetul era superb. Îi plăcea mai mult decât florile, pentru că frunzele puteau fi uscate. Le va pune într-o carte și le va păstra în amintirea lui Philippe.

Trecând de la vorbă la faptă, întinse frunzele fragile pe o filă de album, apoi îl strânse cu o panglică, ca să se preseze mai bine. Păstră totuși un lăstar de iederă pe care și-l puse la butonieră, ca să-l poată vedea pe tot parcursul călătoriei. După aceea, îl întrebă cu un aer gânditor:

– Dar eu, ce-aș putea să-ți ofer ca amintire?

– Domnișoară Geneviève, credeți cumva că aș putea să vă uit?

– Sper din toată inima că nu, răspunse ea repede. În primul rând, o să mă întorc curând, în primăvară, și o să învățăm din nou împreună.

– Ești gata, Geneviève? Trebuie să plecăm, spuse domnul Peyralès apropiindu-se de ei.

Oamenii care urmau să-și petreacă iarna la castel se adunaseră în curte. Ceilalți se duseseră la gară. Geneviève obținu aprobarea ca Philippe să vină cu ei până în sat. El urcă pe scaunul de lângă vizitiu.

Gara din Peyralès era situată la un nod de cale ferată. Plecarea marchizului provocă multă agitație. După ce-și luă rămas-bun de la sătenii care se adunaseră în fața micii gări și cărora Geneviève le trimitea bezele cu vârful degetelor ei înmănușate, domnul de Peyralès intră în sala de așteptare pentru clasa întâi, deschisă special pentru copii. Era însoțit de directorul școlii. Aceștia stătură de vorbă în așteptarea trenului, în timp ce Geneviève îi spunea lui Philippe:

– Tata m-a luat de la castel atât de repede, încât am uitat să-ți

dau și eu o floare ca amintire, dar m-am mai gândit în trăsură și am descoperit un motiv ca să te gândești în fiecare zi la mine. O să mergi la casa noastră verde și o să faci în așa fel încât banca noastră drăguță să nu se ruineze în timpul iernii și când se va face din nou vreme bună, o să plantezi din nou margarete, ghiocei și violete de jur-împrejurul ei și o să ai grijă de ele. Îmi promiți să faci așa?

– Oh, da, da! spuse Philippe.

Se auzi un uruit care se apropia și care apoi amuți. Fu strigat numele așezării, bagajele fură urcate în tren, după care acesta se urni din loc. Philippe văzu încă o dată pana albă a Genevièvei. Deci, totul se terminase. Ea plecase. Se întoarse spre domnul Forest, care-l aștepta.

Trecură de barieră și intrară în sat. Aici, lumea era încă agitată. Cumetrele stăteau pe la porți, ca să bârfească puțin pe seama tristeții marchizului.

– Bietul om! Se spune pe bună dreptate că nici toate bogățiile din lume nu au vreo valoare în fața morții!

Atunci când directorul școlii trecu prin dreptul lor, se opriră din bârfit pentru a-l saluta.

– Așadar, chiar îți pare atât de rău că nu mai poți învăța nimic? îl întrebă domnul Forest pe fostul lui elev.

– Oh! Sunt foarte trist din cauza asta!

– Atunci, dacă îți dă voie bunicul tău, vino la mine de două-trei ori pe săptămână în afara orelor de școală, și o să te învăț câte ceva. Crezi că e posibil?

– Vreți dumneavoastră să faceți asta pentru mine? Oh! Cât de bun sunteti! Oh! Domnul Forest!

În iarna aceea, braconierii și vulpile au dat mult de furcă paznicului de vânătoare din Peyralès. Acesta era încântat. De mult

nu mai avusese un asemenea sezon. Zăpada groasă se așternu încă de la începutul lui decembrie și dură vreo două luni. Vioi și vesel ca la douăzeci de ani, Sauval colinda pădurea din zori și până-n seară, cu pușca pe umăr, urmat de nepotul lui. Acesta începuse să prindă gustul meseriei. Devenea din ce în ce mai puternic, mai îndemânatic și mai curajos. Curând, învăță toate viclesugurile animalelor și hoților. Cu puțin timp înainte de Crăciun, chiar în ziua în care împlinea paisprezece ani, ucise un lup. A fost un adevărat triumf. Tânărul profită de ocazie pentru a obține permisiunea de a coborî mai des în sat, la domnul Forest.

Philippe se gândea mereu la studiile și lecturile sale, dar nu-i displăcea nici viața pe care o ducea zi de zi. Îl lega de ea dorința de a fi admirat, de a-i uimi pe cei din jurul lui, făcând în orice privință mereu mai mult decât se aștepta de la el. Succesele datorate obținerii premiilor i se păruseră interesante, dar cine își manifestase aprecierea față de el? Geneviève și directorul școlii. Își mai amintea și acum răceala bunicului său atunci când la ieșirea de la ceremonie, marchizul se apropiase de el să-l felicite. Câtă diferență exista între acel eveniment și emoția bătrânului stârnită de jupuirea unui lup. Să-i smulgă o lacrimă lui Sauval nu era un lucru ușor. Pentru un vânător de vârsta lui, copilul se purtase în mod strălucit. Și ce de strângeri de mână în sat, ce de sărutări din partea mamei lui și petrecerea zgomotoasă în cursul căreia s-au închinat pahare în cinstea eroului!.... Asemenea clipe îi dădeau lui Philippe forța de a învinge apatia înnăscută a trupului său, ca și tendința spre visare a minții lui. Apoi se simțea superior isprăvii în sine pe care o făcuse. Își plimba privirea peste fețele simple și vesele ale țăranilor din jurul lui, ridica ochii spre grinzile înnegrite din tavan, privea pielea de animal sălbatic agățată pe perete ca un

trofeu.... Și se gândea la sălile splendide din Peyralès, la Parisul în care trăia Geneviève, la versurile șchioape pe care le mâzgălea pe marginea filelor de carte. Ceva nedefinit părea să-i cuprindă sufletul și viitorul i se părea atât de frumos, încât îi venea să strige de bucurie.

La începutul anului, avu o surpriză. Primi o scrisoare de la domnișoara de Peyralès. Aflase de la administratorul tatălui său despre faimoasa captură a micului Sauval și obținuse din partea tatălui său permisiunea de a-i scrie câteva rânduri fostului ei coleg de clasă.

"Dragă Philippe, ce grozav trebuie să fie pentru tine faptul că ai ucis un lup! Ce mult mi-aș fi dorit să fiu și eu acolo! Mi-ar fi fost o frică de moarte și tu m-ai fi salvat. Atunci, ar fi fost imposibil să mai trăim despărțiți.

Mă plictisesc enorm la Paris. Aș vrea să văd moșia Peyralès pe zăpadă. Aici, neaua se topește imediat și se transformă într-un noroi nesuferit. Ieri, încă mai rămăsese puțină la Tuileries și mi s-a părut că ar fi fost foarte amuzant să merg până acolo, dar nu mi s-a dat voie.

De trei nopți, visez lupi. Spune-mi, nu ți-a venit s-o iei la fugă și să ceri ajutor? Ce curajos ești!

Te rog să ai grijă de casa noastră verde. N-o s-o uiți pe mica ta Geneviève. Eu nu am nicio prietenă la care să țin la fel de mult ca la tine, deși merg la școală și mă întâlnesc cu multe fete. Sunt foarte drăguțe, dar mi se par cam caraghioase. N-aș îndrăzni să le vorbesc despre tine, despre domnul Forest sau despre păunii mei, pentru că sunt sigură că ar râde de mine. Cu toate astea, rochiile lor stau mai bine pe ele decât ale mele și toate mi-au dat voie să mă duc la

croitoresele lor. O să vezi că la vară o să-ți par mai frumoasă și o să fii foarte impresionat.

Adio, scumpul meu Philippe. Mi-aș dori tare mult să fie deja primăvară."

Băiatul citi de mai multe ori scrisoarea. După ce o învățâ pe dinafară, o ascunse printre comorile lui, între medalie și o șuviță din părul tatălui său. Apoi luă un hârleț și se duse în parc. Zăpada care începuse să cadă deveni mai abundentă în timp ce mergea. Sentimentul de bucurie pe care i-l stârnise scrisoarea de la Geneviève însă păru să nu reziste în fața tristeții provocate de atmosfera de iarnă. Cât de departe era primăvara mult așteptată!

Ajunse la casa verde și încercă să curețe zăpada din jurul ei. Dar în timp ce curâța într-un loc, în partea cealaltă stratul devenea și mai gros. Nici măcar nu reuși să scoată la lumină banca din mușchi de copac. Tot ce reuși să vadă era spătarul înfășurat în iederă, format din porțiuni albe și găuri de un verde-întunecat.

Se sprijini de un copac și încercă să-și imagineze noroiul negru de pe străzile din Paris, grădinile Tuileries și casele din orașul imens, care semănau toate cu castelul Peyralès.

Atunci când Philippe, ducându-se într-o zi în sat, începu să transpire și i se păru că soarele arde ceva mai tare, își spuse că în definitiv timpul trecea destul de repede.

Pe crengile copacilor apăruseră deja muguri lucioși și întredeschiși. Tufișurile se acoperiseră cu o perdea de verdeață firavă și transparentă. Venise primăvara.

La puțin timp după aceea, castelul intră într-o mare agitație. Era așteptat să sosească marchizul. Administratorul, ținând o scrisoare în mână, le spusese că evenimentul urma să aibă loc la sfârșitul

acelei săptămâni sau la începutul celei de-a doua.

Philippe, care după închiderea sezonului de vânătoare era mai puțin ocupat, își petrecu o după-amiază întreagă în casa verde pe care o amenajă foarte frumos. Crengi uriașe de liliac își aplecau peste bancă ciorchinii de flori cu vârfuri mov, violete albe sau închise la culoare erau presărate prin iarba crudă, zambilele albastre și ciubotica-cucului își făcuseră apariția ici și colo, pe sub tufișuri. Aspectul sălbatic al micii citadele nu se schimbase, doar că acolo unde natura nu pusese decât o floare, acum creșteau patru.

Autorul acelui miracol se simțea în al nouălea cer în timp ce se sprijinea în coada hârletului. Admira multitudinea de culori și inspira mireasma lor delicată. Își spunea că tot ce cunoștea mai frumos pe lume, Geneviève, copila inteligentă și blândă căreia îi plăceau cărțile la fel de mult ca și lui și care îi va aprecia eforturile va fi în curând acolo, în acel cadru demn de ea, pe care i-l pregătise. Va scoate chiote de bucurie și-i va mulțumi. Apoi se va așeza pe bancă. Va dori să audă toată povestea cu moartea lupului, dar el îi va vorbi despre nopțile lui de studiu și poate îi va arăta.... nu, nu încă.... mai târziu, când îi vor reuși mai bine.

Și băiatul scoase pe jumătate din buzunar un carnet plin de rânduri inegale, după care le vârî repede la loc.

Atunci când fu pe deplin satisfăcut de munca depusă, se duse la castel. În timp ce mergea pe aleile parcului, fu impresionat de schimbările și îmbunătățirile făcute de grădinari, pentru a-l mulțumi pe stăpânul lor. Nimic nu se putea compara cu pajiștile și rondurile de flori ale acesteia. Oare fiica marchizului va mai fi încă atrasă de modestul lui cuib din mușchi de copac, văzând aleile acelea mărginite de carpeni și tufișurile frumos tunse? Ce spunea ea la sfârșitul scrisorii despre acele rochii elegante? Philippe nu

dăduse atenție până atunci acelui aspect. Se simți cuprins de neliniște.

Intră în casa ale cărei uși erau toate deschise și urcă pe scara cea mare. Un individ ieșea din biroul situat la primul etaj și Philippe îl recunoscu pe valetul particular al domnului de Peyralès.

– Așadar, domnul marchiz a sosit? întrebă el fără să-l salute, cu vocea tremurând.

– Ah! Tu ești? Bună dimineața, Philippe! Ce mai faci, băiete?

– Bună dimineața. Nu știam că domnul marchiz e deja aici.

– Încă nu este. Eu am venit înaintea lui. O să fac o inspecție, ca să văd dacă totul a fost pregătit cum trebuie, spuse el în timp ce deschidea ușa dormitorului.

– De data asta nu stă prea mult, continuă el în timp ce băiatul îl urma, curios și tulburat. Vine să vadă cum stau lucrurile pe aici și să aibă puțină liniște. Se grăbește să se ducă la domnișoara Geneviève.

– Pleacă undeva?

– O să facă o călătorie superbă. Mătușa ei a făcut bine că a insistat s-o ia cu ea. Eu cunosc Elveția.

– Deci, domnișoara de Peyralès n-o să vină?

– Nu anul acesta. Hai să mergem, ce-ai rămas înțepenit acolo?

Abia a doua zi, când îl văzu pe marchiz coborând singur din trăsură și când îl auzi spunând cu vocea lui înaltă și rece: "Ai crescut foarte mult, Philippe. Acum ești aproape un bărbat în toată firea.... Și, din câte am auzit, mai ești și curajos și bine făcut. Asta e foarte bine!", simți că e cuprins de o uriașă dezamăgire și începu să plângă.

"Bărbat în toată firea" spusese marchizul. Așa părea să fie, văzându-l plecând cu fruntea sus și mersul trufaș, dar nu și dacă

l-ar fi zărit ascuns în pădure și i-ar fi auzit strigătele copilărești și hohotele de plâns.

Două veri trecură până când domnișoara de Peyralès reapăru pe moșia familiei sale. Atunci când reveni, era însoțită, în afară de tatăl ei, și de o mătușă și o verișoară. Avură loc multe recepții în anul acela și la castel se aflau oameni în permanență. Atunci când niște musafiri plecau, locul lor era luat imediat de alții. Philippe îi întâlnea în timp ce aceștia călăreau și dacă se apropia seara, vedea ferestrele strălucind și auzea muzică la castel.

Mătușa se numea doamna contesă de Lamelouse – Trésigny, iar verișoara, Bertrade. Acele doamne erau foarte elegante. Fiul paznicului de vânătoare nu le văzu de două ori îmbrăcate în aceeași rochie.

Geneviève urma să împlinească cincisprezece ani. Era foarte frumoasă. Nuanța neobișnuită a părului său, despre care nu se putea spune dacă era roșcat sau castaniu, ochii mari și albaștri erau calitățile cele mai admirate. Nu era prea înaltă, dar avea o siluetă subțire și grațioasă.

Se purta frumos cu Philippe, dar păru să nu fi păstrat nicio amintire despre fosta lor prietenie. Ea trecu pe lângă casa verde fără să arunce măcar o privire în interiorul acesteia și nu observă că păunii ei muriseră.

Era îmbrăcată simplu, dar cu mult rafinament. Purta și acum pălării mari și Philippe o revăzu astfel, dar nu i se mai păru la fel de frumoasă....

Într-o dimineață, pe când cobora în sat, auzi o împușcătură venind din apropiere, din pădure. Era mijlocul lui august și sezonul de vânătoare încă nu începuse. Dintr-un salt, Philippe ajunse la locul de unde se auzise bubuitura. Un tânăr cam între douăzeci și

cinci și douăzeci și opt de ani, cu un aer distins, deși purta o jachetă din lână și o beretă, ținea în mână o pușcă din țeava căreia încă mai ieșea fum și striga: "Aport! Aport!" unui animal care deocamdată era invizibil. Aproape imediat, basetul preferat al domnului de Peyralès trase afară dintr-un tufiș un iepure uriaș și veni să-l depună la picioarele necunoscutului.

– Cu ce drept vânați aici, domnule? îl întrebă Philippe.

Bănuia că acel tânăr era un musafir al marchizului, dar el nu-l văzuse niciodată. În plus, considera că uciderea unui animal înainte de întâi septembrie era un adevărat sacrilegiu.

Vânătorul îl măsură cu o privire plină de îngăduință arogantă pe băiatul arătos care-i vorbea.

– Aha! spuse el. Am înțeles. Pălărie pe o ureche, haine de postav verde, e clar.... Ești paznicul de vânătoare al marchizului. Frumoasă meserie, amice. Dă-mi voie să te felicit.

– Domnule, îi răspunse Philippe. Recunosc timbrul vocii dumneavoastră. Sunteți cu siguranță un membru al familiei de Peyralès. În cazul acesta, aflați de la mine că sunteți și primul din familia dumneavoastră care a jignit un Sauval.

Străinul se înroși tot la față. Păru să șovăie, apoi orgoliul și furia puse stăpânire pe el.

– Jignit? Pe cine?.... Pe un..... Cum ai spus?

Se apropia de Philippe cu o privire amenințătoare, ochii mijiți și cu înfățișarea cea mai disprețuitoare din lume.

Nepotul paznicului de vânătoare se albi la față. Rămase câteva clipe tăcut, dar atât de fioros la față, încât individul prinse fără să vrea patul puștii.

Philippe își încrucișă brațele la piept și vorbi, simțind că se sufocă de furie:

– Domnule, dacă v-aș arunca în față cuvântul meritat de cel care deține o putere oarecare și care abuzează de ea față de acela care nu o are, nu v-ați mai bătea cu mine. Ați pune să fiu alungat în mod rușinos de pe această moșie pe care m-am născut. Acesta este motivul pentru care n-o să vă spun azi acel cuvânt care-mi stă pe buze, dar mai târziu o să-l auziți.

După care plecă, simțind că îi fierbe sângele în vene. Ar fi putut face moarte de om.

Peste câteva ore se afla în pădure, împreună cu bunicul lui, când se întâlniră cu grupul de la castel, care pleca în excursie, discutând veseli și râzând în hohote. Philippe se uită la ei în timp ce treceau prin fața lui, cu pălăria în mâini, în modul respectuos care-i era specific și care în loc să-l înjosească, părea să-l imobilizeze. Era încă în căutarea altei perechi de ochi. Deodată, Geneviève apăru după cotitura potecii, cu mult în urma celorlalți, la brațul unui tânăr care se apleca spre ea pentru a-i vorbi. Era vânătorul de dimineață, dar acum nu mai purta jacheta din lână.

O schimbase cu o uniformă de subofițer de marină care-i scotea în evidență toată grația de cavaler desăvârșit. Forma împreună cu însoțitoarea lui cea mai frumoasă pereche care se putea imagina. Cu toate astea, bărbatului nu i-ar fi stricat să fie ceva mai tânăr. Avea un aer cam ironic și cam trist, în comparație cu prospețimea și inocența celei care-i stătea alături.

Bătrânul Sauval zâmbi ca un țăran șmecher când îi văzu apărând pe cei doi întârziați.

Dar zâmbetul îi dispăru repede de pe buze și-i salută. Ofițerul văzu semnul amical pe care-l făcuse Geneviève, îl căută cu privirea pe cel căruia îi era adresat și duse mâna la șapcă. Apoi spuse ceva uitându-se la Philippe și Geneviève începu să râdă. De la distanța la

care se afla, tânărul Sauval nu putea să audă glumele al căror obiect era persoana lui.

– Cine e ofițerul acela, bunicule?

– E vicontele Robert de Lamelouse-Trésigny, spuse bătrânul. Probabil o să se însoare cu verișoara lui.

Capitolul 4

Domnul Forest mai putea încă să-l învețe unele lucruri pe Philippe, pentru că el continua să acumuleze cunoștințe și singur. Dat fiind că elevul lui nu avea prea mult timp pentru studiu, profesorul avea în permanență un avans față de el, dar făcea acest lucru destul de greu. Era pasionat de această sarcină dublă să învețe și să împărtășească în același timp ce știa cu altcineva. Vedea că eforturile lui erau înțelese și apreciate. Simțea că e răsplătit printr-o afecțiune deplină, printr-o cunoștință adâncă și sinceră și se dăruia cu bucurie acelei activități. Adevărul e că Philippe îl admira și ținea la el foarte mult. Era visul lui cel mai drag să-l facă mândru într-o bună zi pe cel căruia îi datora totul, să vină să-i aducă omagiul succeselor pe care le-ar obține și care ar fi opera maestrului său....

Într-o seară, după ce domnul Forest își luă rămas-bun de la el, observă că tânărul devenise brusc foarte palid la față. Îi spuse acest lucru lui Philippe și acesta îi răspunse cu o voce ușor tulburată că n-avea nimic, după care plecă. Profesorul lui văzu pe biroul lui o foaie de hârtie împăturită. O deschise și citi o poezie pe care i-o

dedicase elevul lui.

El nu știa nimic despre încercările poetice ale lui Philippe, așa că fu destul de surprins. După ce citi poezia, se simți emoționat. Era o odă scrisă după toate regulile, dar prea plină de metafore clasice și comparații. Cu toate astea, sentimentul care i-o inspirase era evident, naiv și sincer în toate strofele, și-i merse drept la inimă.

Domnului Forest versurile i se părură remarcabile pentru un băiat de șaptesprezece ani, dar își spuse că aceea era chiar vârsta potrivită la care ești mai mult sau mai puțin poet, așa că trebuia să aștepte ce va urma și să se ferească să-i sucească atât de repede capul autorului prin niște laude nesăbuite. Totuși, nu-i ascunse elevului său plăcerea pe care i-o făcuse și-i mulțumi cu emoție. Philippe se simți extrem de fericit. Vorbise în versuri nu ca să se facă înțeles, ci pentru că nu mai putea să tacă. Domnul Forest știa acum ce era în sufletul lui.

În timp ce urca pe deal în noaptea liniștită de august, își spunea că viața plină de speranță și un țel important e foarte frumoasă și plăcută. Ridică ochii spre cerul înstelat și exclamă cu voce tare:

– Creatorule atotputernic, dăruiește-mi geniu și voi face bine, voi servi adevărul!

Adevărul!.... Își închipuia că era de-ajuns să-l dorești ca să-l găsești și să-l pomenești ca să fii înțeles.

Deodată, îi ajunseră la urechi niște acorduri muzicale îndepărtate. Era un vals, care se auzea de la ferestrele deschise ale castelului. Își imagină oamenii care dansau în lumina lustrelor și sclipirea pietrelor prețioase. Oare dansa și Geneviève? Da, dar ea nu era ca celelalte. Bănuia că între figurile unui cadril, ieșea pe terasă. Își întindea fața spre briza care venea dinspre pădure și-i șoptea cuvinte mai puțin nesărate decât cele ale cavalerilor ei

eleganți. Când intra înapoi, în ochii ei frumoși era oglindită sclipirea stelelor.

Oare avea deja vârsta să se mărite? Da, fetele se căsătoreau la cincisprezece ani, dar ea n-o să-l ia pe ofițerul acela obraznic. Îi vorbea în șoaptă în pădure pentru că era vărul ei și nu-l văzuse de multă vreme. Acum era sigur că îl cunoștea mai bine și când or să mai treacă pe sub crengi, el n-o să mai îndrăznească să se aplece spre ea. Nu, domnișoara de Peyralès nu-l va accepta decât pe bărbatul ales de ea și acela, oricare ar fi el, o să fie demn de ea.

La sfârșitul lui septembrie, marchizul și fiica lui rămaseră singuri la castel. Se părea că Geneviève dorise să fie așa pentru câteva zile, înainte să se întoarcă la Paris. Refuzase s-o însoțească pe mătușa ei care, având în permanență chef să călătorească, urma să meargă prin vreo două-trei țări și să stea în vreo șase stațiuni balneare sau situate pe malul mării.

Domnișoara de Peyralès fu cuprinsă brusc de plăcerea pe care i-o oferea singurătatea. Făcea plimbări lungi prin parc, luându-l cu ea numai pe câinele ei preferat, Dick. Până la urmă, se aventură până la marginea pădurii. Philippe o privi de departe și se ascunse după copaci, ca s-o poată urmări cu privirea.

O revăzu astfel de mai multe ori și observă că fata se făcuse mai înaltă, că avea obrajii palizi și mergea din ce în ce mai încet. Într-o zi, Dick veni agitat după el. Philippe presimți că se întâmplase o nenorocire și o luă la fugă, condus de câine. O găsi pe domnișoara de Peyralès întinsă fără cunoștință pe putnele frunze moarte ale toamnei.

Philippe nu știa cum s-o ajute pe fată. S-o ia în brațe și s-o ia la goană spre castel... Dar așa ceva era imposibil. O slăbiciune ciudată îi înmuiase brusc mâinile și picioarele puternice. Îi ridică încet

capul. Mișcarea aceea ușoară fu de-ajuns s-o trezească la viață.

Deschise ochii, îl recunoscu pe tânărul paznic de vânătoare și se înroși la față când îi mulțumi. Apoi se sprijini de el, ca să se ridice în picioare. Rămase însă agățată de brațul lui, spunându-i că se simțea ametită și nu putea merge singură. Valul de sânge care-i înroșise obrajii nu-i dispăruse și-i provocase o flacără febrilă în ochii mari și albaștri.

– Oh! șopti ea. Oare ce am? Mi-e frică.

– Dați-mi voie să vă conduc acasă, domnișoară, spuse Philippe, aproape la fel de slăbit ca și ea.

Porniră încet la drum, însoțiți de Dick. După ce făcu câțiva pași, fata se simți mai bine. Începu să râdă de aventura ei prostească și spuse că îi era rușine că se simțise rău, că era absurd, că își jurase totuși ca așa ceva să nu i se întâmple niciodată.

– Și tu ești cel care m-a găsit în pădure, ca pe vremea când ne jucam împreună, când eu eram doamna ținută prizonieră și tu viteazul cavaler.

Philippe Sauval se uită foarte mirat la fata marchizului.

– Nu-ți mai aduci aminte? îl întrebă ea.

– Oh! Ba da.

– Te-am văzut adesea în vara asta în pădure, dar nu ne-am întâlnit. Totuși, zilele astea voiam să-ți spun ceva.

– Mie? exclamă Philippe, căruia i se părea că visează.

El o sprijinea în continuare. Era evident că merge cu greutate. Cu toate astea, pe când se apropiau de casă, ea vru să meargă singură, temându-se ca nu cumva tatăl ei să se alarmeze și să n-o certe că se dusese prea departe.

– La revedere, spuse ea, și îți mulțumesc. O să stăm de vorbă în una din zilele următoare.

Philippe se întoarse acasă și mâncă ceva cu un aer absent. Urcă în camera lui, dar nu se culcă. Luă o carte și o lăsa jos din când în când, ca să se uite prin fereastră la castelul Peyralès. Pe la miezul nopții, fu cuprins de o neliniște ciudată și avu o presimțire. Atunci, se strecură afară, făcu câțiva pași tiptil, apoi alergă spre castel ca un nebun.

Aici, totul părea liniștit. Imensul și somptuosul palat era închis și tăcut. Philippe se uită la el câteva clipe. Arăta ca o pată albă în întunericul nopții. Obloanele înalte erau închise ermetic. Nu văzu nicio lumină, nu auzi niciun sunet.

– Nu e nimic. Slavă Domnului! își spuse el și se gândi să pornească înapoi. Chiar în clipa aceea însă, ușa de la intrare se deschise. Un bărbat pe jumătate dezbrăcat, cu un felinar în mână, ieși afară grăbit și se îndreptă spre grajduri. Philippe alergă după el și-l întrebă ce se întâmplase cu vocea gâtuită de emoție:

– N-am timp, spuse servitorul. Trebuie să pun șaua pe calul domnului marchiz. Vrea să se ducă personal în oraș după doctor. Domnișoara Geneviève e pe moarte.

Geneviève să moară?.... Așa ceva nu era posibil! Dacă i s-ar fi spus că e foarte bolnavă, s-ar fi speriat, dar individul pomenise de moarte și nu voia, nu putea să creadă așa ceva. Intră în castel aproape liniștit.

Holul cel mare era cufundat în întuneric. Pe când tânărul începea să urce scara pe pipăite, auzi un zgomot ușor. Aproape instantaneu, se lovi de cineva. Era o cameristă care ieșise ca să plângă. Philippe tresări, de parcă s-ar fi întâlnit brusc cu moartea însăși. Fără să se vadă unul pe altul, începură să vorbească. Îi povesti că domnișoara se dusese la culcare simțindu-se atât de rău, încât doica ei voise să stea cu ea. Deodată, în toiul nopții,

Jacqueline alergase speriată spre apartamentul marchizului, implorându-l să vină cât putea de repede. O găsise pe fiica lui fără cunoștință, respirând cu greutate, gâfâind și cu pulsul foarte slab, și nu reușiseră s-o scoată din starea aceea în niciun fel.

Deodată, scara se lumină. Se apropie cineva. Se auzi vocea rugătoare a Jacquelinei, cu o notă plângăreață:

– Vă implor, domnule marchiz, nu plecați de lângă ea! Vai de mine! Oh! Bietul meu înger!..... Nu vreau să fiu singură.... Nu vreau să-mi iau pe suflet o asemenea povară!

– Încă mai am speranțe, spuse marchizul. Nu cred ca starea să i se agraveze până mă întorc. Nu am încredere decât în mine și în calul meu. O să-l aduc pe doctor de două ori mai repede decât oricine. Curaj, buna mea Jacqueline. Tu știi mai bine ca mine ce trebuie făcut. Întoarce-te repede la ea.

Philippe urcă la primul etaj.

– Domnule marchiz, spuse el, dați-mi mie calul dumneavoastră și vă jur că o să merg mai repede chiar și decât dumneavoastră. Ați putea astfel să rămâneți lângă fiica dumneavoastră.

Domnul de Peyralès făcu un pas spre micul paznic de vânătoare, mirat să-l vadă acolo și impresionat de pasiunea care făcea să-i tremure vocea. Se uită atent la fața lui, mijind ochii, după obiceiul miopilor. Văzându-i privirea sigură și severă, Philippe se înroși tot la față, fără să știe de ce.

– Domnule marchiz, continuă el, de data asta pe tonul umil al subalternului care nu poate avea niciun interes comun cu stăpânul său, știți foarte bine că Folette este cel mai rapid dintre cai și că în lipsa dumneavoastră, eu sunt singurul care pot să-l călăresc.

– Du-te, îi răspunse domnul de Peyralès.

Nu mai adăugă niciun sfat. Poate nu mai avusese răgazul s-o

facă, deoarece imediat ce-i dăduse aprobarea, Philippe se și făcuse nevăzut. Marchizul se întoarse lângă fiica lui și se uită la ea cum zăcea în acea stare de apatie, asemănătoare morții. Din când în când, se ridica în picioare și își punea urechea la buzele copilului sau mâna pe piept, ca să se asigure că mai trăia. Jacqueline stătea în genunchi la picioarele patului și se ruga. Ultima lumânare se stinse. Nu se gândiseră să facă rost de o altă sursă de lumină. O licărire slabă care intra printre perdele anunța că afară se iviseră zorii. Deodată, domnul de Peyralès scoase un țipăt. I se păru că sufletul Genevièvei se stinsese. Se repezi la draperii, le trase deoparte și împinse obloanele care se loviră de zid.

Vreme de un minut, inspiră aerul dimineții. Din loc în loc, vârfurile copacilor deveniseră roșcate. Venea toamna.... Bietul tată încerca să se gândească la acest fapt, pentru că nu îndrăznea să se întoarcă la căpătâiul fiicei lui. Atunci când se hotărî s-o facă, o zări pe Geneviève stând în capul oaselor, uitându-se la el cu o privire rătăcită. Așadar, își revenise... Da, dar numai ca să înceapă curând să se zvârcolească în ghearele febrei și delirului.

În clipa aceea, pietrișul scârțâi sub pașii cuiva și Jacqueline, care se apropia de fereastră ca s-o închidă, exclamă: "A venit doctorul!" O văzuse pe Folette, care gâfâia și din care ieșeau aburi, în timp ce rândașii o acopereau cu pături.

Într-adevăr, medicul cobora din trăsură în partea cealaltă a castelului și curând intră în cameră.

Nu aruncă decât o privire spre fată și făcu un semn, ca și cum s-ar fi așteptat să aibă de-a face cu acea boală, apoi spuse pe nerăsuflate:

– Sper că aveți o ghetărie la Peyralès.

– Da, domnule doctor.

– E nevoie de multă gheață. Și acum cataplasme cu muștar!

Geneviève avea meningită.

Atunci, începură ore în șir de veghe și neliniște, șușoteli și un du-te-vino permanent plin de mistere. Doamna de Trésigny dădu fuga la castel ca să aibă grijă de nepoata ei, alături de Jacqueline și de o infirmieră cu experiență.

În ciuda devotamentului celor trei femei, domnul de Peyralès nu se putea hotărî s-o părăsească nicio clipă pe bolnavă. Stătea pe unul din fotoliile din pluș roz cu capul în mâini. Toate treburile importante care umpleau viața lui de om activ și ambițios dispăruseră în fața bolii copilului său. Îi repeta numele în șoaptă și fu surprins de intonația vocii lui, întrebându-se dacă nu cumva rostise o rugăciune..... El, care rămăsese credincios religiei lui numai pentru că ea făcea parte din sistemul lui politic, spre cine ridica mâinile șoptind numele fiicei sale? Cine îi va da înapoi viața aceea scumpă? Pe cine implorase?.... Cu un zâmbet trist, marchizul își îndreptă privirea spre crucifixul alb agățat pe perete. Dedesubtul acestuia, fata care zăcea pe pernă între cearșafurile înghețate nu era nici mai puțin palidă și nici mai puțin țeapănă. Domnul de Peyralès întoarse capul cu disperare și groază.... Lângă șemineu, o bucată mare din perete era acoperită cu niște obiecte strălucitoare: panglici în culori vii, flori artificiale, cu vârful ascuțit pentru păpuși, steluțe galbene, o amuletă cu un animal nedefinit din satin albastru mare cât pumnul. Erau trofee de pe la concursurile de dans, amintiri de la primele ei baluri.

Și acel bărbat cu fața împietrită, care ceva mai devreme crezuse că e slab, răzbunându-și onoarea printr-o privire plină de dispreț adresată crucifixului din fildeș, se emoționă în fața acelor jucării, nu putu să se uite la ele, ieși pe coridor și izbucni în lacrimi.

Nici micul paznic de vânătoare, în sufletul căruia se măsura încet-încet o iubire încă inconștientă, dar imensă, o iubire ideală și curată, care făcea din Geneviève poezia vieții lui, nu era mai fericit. Rătăcea mereu pe lângă castel, intra în conac de sute de ori ca să întrebe ce mai era nou, dar brusc, cuprins de un soi de teamă cumplită de ce urma să audă, ieșea din nou afară, se ascundea în tufișul din fața ferestrei și tresărea speriat atunci când se mișca perdeaua.

Pândea trăsura doctorului. O vedea încă de când urca încet pe drumul dinspre sat, trasă de calul obosit și cuminte. Ce repede se mișca Philippe când obținea favoarea de a căuta un medicament oarecare! Devenea mai puțin îngrijorat atunci când avea ceva de făcut.

Nu mai studia, nu se mai atingea de cărțile lui, nu mai scria versuri.... De ce ar mai fi scris? Mai înainte, nutrea speranța că într-o bună zi domnișoara de Peyralès, văzându-i numele în vreun ziar sau pe coperta unei cărți celebre, ar fi spus: "Ia te uită, e Philippe! Scria acele lucruri sublime prin pădurea noastră, foarte aproape de mine, pe vremea când abia știam dacă există sau nu!"

Cum ar mai putea să trăiască de atunci încolo, din moment ce nu mai avea acest scop în viață? Oare ce voia să-i spună Geneviève în ziua în care se îmbolnăvise? Totul se sfârșise. Nu va mai vorbi niciodată cu el. Dar măcar îi va mai auzi vocea blândă?

Această întrebare plină de tristețe și-o puse într-o seară când văzu că era deshămat calul, pentru că medicul voia să rămână la castel peste noapte.

Se așteptau la o criză. Aceasta se termină cu bine.

Philippe, care adormise într-o casă de țară, se apropie dimineața de conac, cu părul vâlvoi și fața palidă, gata să audă orice veste și

dorindu-și să rămână calm. În timp ce mergea prin iarba udă, cu capul în pământ, dădu peste una din margaretele pe care fata le iubea atât de mult odinioară. Se aplecă și o culese, emoționat.

– Doamne Dumnezeule, nu cumva am luat-o pentru sicriul ei?

Dar în timp ce se ridica, o zări prin crăpătura ferestrei deschise pe Jacqueline, care-i făcu un semn râzând.

Tremurând și temându-se să nu cumva să deranjeze, tânărul o văzu întorcându-se și spunându-i ceva, după care dispăru, dar curând își făcu apariția pe treptele din fața intrării.

– Geneviève se simte mult mai bine, îi spuse doica lui Philippe. Acum, se poate spune că e în afară de orice pericol. N-o să crezi ce mi-a cerut! Floarea din mâna ta! A vrut să știe cui îi făceam semn. I-am spus că ție și că păreai să culegi flori pentru un buchet. Atunci, biata copilă a spus, cu vocea ei slăbită: "Un buchet... pentru mine..?" Spera că n-o să te deranjeze dacă o să-ți iau margareta. Tu o să mai găsești și altele cărora să le smulgi petalele.

Geneviève își recăpătase cunoștința! Deci, n-o va mai pierde! De câte ori închidea ochii, dormea adânc, iar când îi deschidea, avea o privire liniștită, din care lipsea flacăra delirului. Vorbea mult și-și exprima bucuria de a trăi. Încet-încet, își recăpătă forțele și curând fu în stare să se dea jos din pat.

Convalescența urma să dureze mult timp, așa că în iarna aceea nu se mai putea întoarce la Paris. Îi părea rău pentru tatăl ei. Mătușa ei își făcu bagajele în ziua în care fata sorbi prima ei lingură de supă. Doamna de Trésigny reușea să se dedice unei cauze, dar nu pentru mult timp și în același loc. În viața ei nu mai stătuse o lună de zile la căpătâiul unei bolnave.

Așadar plecă, deoarece trebuia ca în anul acela să organizeze prima ieșire în lume a fiicei sale, Bertrade. Cele două fete ar fi

urmat să meargă împreună la primele lor baluri pariziene, dar pentru Geneviève acest lucru nu mai era posibil.

– E mai bine așa, deoarece fata e foarte mică, îi spuse contesa cumnatului său. Bertrade ar fi așteptat-o, dacă ar fi fost de vârsta ei, dar doi ani e cam mult.

Nu acesta era lucrul care-l îngrijora pe marchiz, ci întreruperea lucrărilor sale, impusă de exilul prelungit departe de capitală. Juca un rol politic important, deși nu făcea parte din Parlament. Nu vorbea, dar scria. Alcătuia lucrări cu un scop nobil și anume acela de a uni oamenii. "Să nu mai existe dezbinare în Franța" ar fi putut să fie motoul acestora. Ca sistem, acestea ofereau un fel de eclectism politic, bazat pe studiile lui istorice, filozofice și sociale, care formau un fel de temelie din granit al acelui templu măreț. Din nefericire, însuși templul risca să rămână gol, din cauză că voia ca acesta să adopostească pe toată lumea. Avea o arhitectură prea amestecată și când o priveau, toți păreau s-o admire, dar găseau motive s-o critice.

Cu toate astea, domnul de Peyralès, alergând după o himeră, nu semăna cu acei poeți visători care fug de realitate și-și petrec viața admirând imposibilul. Dimpotrivă, el era considerat un om pragmatic prin excelență. Opera lui, care în general părea o utopie, își arăta roadele prin intermediul detaliilor. Dacă stăteai de vorbă cu autorul, puteai să te alegi cu informații exacte, puncte de vedere corecte și sfaturi sigure. De aceea, marchizul era atât de apreciat și stimat de oamenii politici din diferite partide. Acesta era motivul pentru care lumea lor agitată, pasionată, reprezenta mediul în care se simțea cel mai bine. Ei aveau nevoie de el, dar nici el nu se putea lipsi de ei, pentru că le sonda opiniile, le zugrăvea sentimentele și își propunea să le dea sfaturi în interesul lor. De aceea, atunci când

fiica lui își reveni, se întoarse mai ușurat și vesel la ziarele, cărțile și documentele diverse care se acumulaseră lângă biroul lui de când nu mai intrase în el.

În prima dimineață în care se ridică din pat, Geneviève i se întinse un șezlong în salonul cel mic. Ea nu vru să fie anunțat tatăl ei, ca să-i facă o surpriză. Dar domnul de Peyralès, fiind foarte absorbit de munca lui, veni să o vadă mai târziu decât de obicei. Când intră la ea, o găsi plictisită de așteptare, nervoasă și slăbită, plângând întruna.

Această criză îi făcu mult rău Genevièvei și timp de vreo săptămână nu mai înregistră niciun progres. Marchizul se sperie și nu mai îndrăzni s-o părăsească aproape deloc.

Prima persoană pe care acceptă s-o vadă fu domnul Forest. Îi făcu multă plăcere să stea de vorbă cu el și-l întrebă în amănunt cu ce se mai ocupa, ce făceau oamenii din sat și copiii de la școală. Își aminti de ceea ce ea numea frumoasele lor lecții și își exprimă părerea de rău că le întrerupsese prea repede și că voia să învețe mai departe în mod regulat.

Atunci, cât se poate de firesc, directorul școlii aduse vorba despre Philippe. Când Geneviève află că fostul ei coleg scrisese niște versuri frumoase, se simți emoționată, dar nu surprinsă. Știuse dintotdeauna, spuse ea, că băiatul avea ceva extraordinar. Muncea atât de bine, deși era încă mic!.... Avea maniere superioare stării lui sociale și iată că se dovedea a fi și poet!... Ce mult se bucura!

Domnul de Peyralès stinse entuziasmul fiicei sale cu apa înghețată a neîncrederii și ironiei lui.

– Fii atent, domnule, îi spuse el domnului Forest, nimic nu e mai jalnic decât talentele mediocre, mai ales atunci când profesorul

lor nu se poate instrui suficient de bine ca să le ajute să progreseze sau să-și dea cu părerea despre ei. În vremurile noastre, meseria de poet e foarte tristă. Trebuie să ai de spus lucruri foarte noi și foarte spirituale ca să îndrăznești să le exprimi prin versuri. Sfatul lui Boileau e adevărat mai mult ca niciodată: "E mai bine să fii zidar, dacă acesta e talentul tău".

Domnul Forest dădu din cap în semn de aprobare. Pe undeva, așa gândea și el. Geneviève se încruntase, părând foarte indignată.

– Știi că avem un peruchier la Agesa și un tâmplar la Nekers. Pe ei îi cunoști, fetițo? spuse tatăl ei. Atunci când îi vom acorda același rang și pazniculuí de vânătoare, cine va avea de câștigat din treaba asta? Te asigur că acesta nu va fi Philippe.

– Totuși, cred că unor asemenea oameni le face plăcere să scrie versuri.

– Micul Sauval n-are decât să scrie, n-o să-l opresc eu. Îi va face foarte bine această ocupație atâta vreme cât o va face din plăcere și nu din orgoliu, dar mă feresc foarte tare să-l menajez.

Marchizul era sincer, cu atât mai mult cu cât nu-l agreea pe Philippe. Ideile și sentimentele acelui copilandru necioplit i se păreau stranii, deși nu le cunoștea decât vag. Superioritatea lui înnăscută îi provoca o stare de ușoară neliniște. Spusese ce gândea despre el și nu era dispus să-l încurajeze, dar o făcu fără voia lui într-un mod pe care-l considera periculos și care-l indispunea cel mai mult. Dar a fost determinat să facă acest lucru de niște împrejurări speciale, din grijă pentru apărarea intereselor sale vitale: fericirea fiicei sale și desăvârșirea operei sale politice.

Capitolul 5

Geneviève dorise să vadă poeziile lui Philippe și acesta trebui să aducă la castel câteva din ele. Dar pentru asta, fusese nevoie ca ea să-l roage insistent. Lui îi plăcea mai mult să ia din bibliotecă ediția elegantă a vreunui scriitor faimos și să se dedice împreună cu fata admirării unei capodopere!

Uneori stăteau de vorbă. Philippe își exprima ideile, care erau specifice unui adolescent grec care asista la un spectacol cu o tragedie de Eschil: naive și exaltate, vibrând de ecouri eroice. Acestea o mirau pe Geneviève. Spiritul ei de tânără aristocrată pariziană care fusese inițiată într-un singur sezon monden în esența subtilă a societății, fu impresionată și derutată în fața valului său de entuziasm și avânt tineresc. Simți că parcă era luată de vârtej și în orele de discuții cu tânărul i se păru că se ridică la înălțimea unor aspirații necunoscute.

Versurile lui Philippe îi stârneau o admirație nețărmurită. Îi prevesti că va obține faima lui Lamartine, ale cărui "Meditații" le citise. Îi aminti tânărului de vremea când el îi recitase "Vâlceaua" cu o emoție pe care ea n-o înțelesese. Apoi învățase pe dinafară "Jocul"

și plânsese și ea la rândul ei. Atribuia înclinația ei pentru poezie discuțiilor pe care le purtase odinioară cu el și voia să-i mulțumească pentru asta în momentul în care se îmbolnăvise.

Ziua în care Geneviève îi povesti toate astea lui Philippe era cea în care ea împlinea șaisprezece ani. Serele fuseseră golite de flori pentru a împodobi încăperea în care stătea. Veniseră buchete și de la Paris și Nisa. Ședea întinsă înfășurată într-un șal de culoarea fildeșului, amețită de parfumul florilor pe care însă nu prea îl putea suporta. Philippe stătea foarte aproape de ea, pe un scăunel pe al cărui spătar înalt era brodată coroana cu frunze de stejar și blazonul familiei Peyralès. Trupul lui solid de țăran, clădit prin muncă fizică și trăind în mijlocul naturii era ușor aplecat, lăsând să se cadă peste umerii lui lucrătura artei heraldice de câteva secole.

Afară, cădeau primii fulgi de zăpadă. Era decembrie. Philippe începuse să citească ultima strofă a poeziei pe care o scrisese și simțea o plăcere divină și o voluptate desăvârșită formată din căldură, miresme, ritmuri sonore și priviri pline de admirație. Era un vis poetic, amintind de cartea care-i servise drept model: "Meditațiile".

Deodată, ușa se deschise și intră domnul de Peyralès. Fiind foarte ocupat cu activitățile și lucrările lui, de câteva zile dăduse foarte rar pe la fiica sa. Se retrăsese treptat, lăsând locul lui Philippe, dar o făcu fără nicio plăcere. Își spunea mereu: "Gata, o să-l trimit pe puștiul ăsta în pădure". Apoi însă îi sosea corespondența la care trebuia să răspundă și pana marchizului alerga pe hârtie, umplând zeci de pagini... Dar Philippe rămânea la castel, deoarece altfel Geneviève s-ar fi plictisit, ar fi plâns și ar fi făcut din nou temperatură.

Totuși, de ziua ei nu putea să procedeze la fel. Spre seară,

tresări la acest gând, își adună foile de hârtie și, după ce-i dădu ceva de făcut secretarei, se duse în bibliotecă.

– Oh, tată! Ești aici! Te rog să vii să asculți ce-mi citea Philippe.

– Nu trebuie să te agiți atât de tare, spuse marchizul, supărat.

Philippe se ridică imediat în picioare și vru să iasă afară.

– Nu pleca! exclamă Geneviève. Tata o să se bucure să te audă. Da, sunt foarte sigură că nu mă înșel. Versurile tale sunt extraordinare. O să le luăm la Paris și o să le publicăm.

– Ei bine, îi spuse în cele din urmă marchizul tânărului, citește-mi și mie acele versuri, dacă îi face domnișoarei atât de mare plăcere.

Nu fu invitat să ia loc, dar el nu părea deranjat. Se sprijini de spătarul unui scaun și începu să recite. Obrajii oacheși i se înroșiseră ușor și, după terminarea poeziei, aceasta dispăru. Emoția lui nu se trădă în vreun alt mod, dar cu toate astea, i se păru că în momentul acela i se decidea soarta.

Poezia avu un efect uriaș asupra marchizului.

– Bravo, bravo! spuse el după ce poetul tăcu.

Fața Genevièvei strălucea de fericire.

– Nu-i așa că Philippe are talent? Nu-i așa că nu trebuie să rămână paznic de vânătoare?

– Doamne Dumnezeule! spuse marchizul, apoi se opri.

– Tată, hai să-l luăm cu noi la Paris.

– Uite ce e, Philippe, spuse domnul de Peyralès. E evident că ai un har care nu se găsește pe toate drumurile. Totuși, nu e bine să-ți faci iluzii. S-ar putea să scrii mii de poezii ca asta și să nu întâlnești vreun editor care să le publice și nici vreun cititor căruia să-i placă ce scrii. Ești tânăr și neștiutor. Pentru a avea succes, ar trebui să pleci din vizuina în care locuiești, să vezi lumea și să

muncești foarte mult. Ești dispus să faci așa ceva? Eu nu te sfătuiesc să începi o asemenea aventură, dar dacă vrei cu adevărat... o să te ajut.

Ultimele trei cuvinte fuseseră precedate de o pauză scurtă și era clar că marchizul le rostise cu părere de rău. Totuși, discursul lui rece deschise în fața ochilor lui Philippe ușile viitorului. Tânărul pricepu sensul corect și adevărat al acestuia. Sufletul lui era plin de poezie și entuziasm pe care voia să le dea și altora, nu să-i fie sufocate de legile în vigoare. Dar ce nevoie avea să studieze? Ce puteau să-l învețe oamenii pe el? Nu voia să le ceară acestora nimic, dimpotrivă. Era de datoria lui să le împărtășească din preaplinul comorilor pe care simțea că le deține. Ce rost avea să plece din vizuina lui? Natura era de fapt cel mai important izvor de inspirație... Dar curiozitatea lui de tânăr și de artist și gândul că va putea deveni cunoscut îl împingeau spre Paris. Își dorea cu ardoare să pună piciorul în capitală. O iubea deja, pentru că-l citise pe Victor Hugo. Și, în cele din urmă, aprobarea marchizului era un prim succes, o primă bucurie pentru orgoliul lui și era mândru din cauza asta față de Geneviève.

Domnul de Peyralès îi promise lui Philippe că-l va lua cu el atunci când se va întoarce la Paris și că-i va găsi un loc care să se potrivească oarecum cu cunoștințele căpătate până atunci și cu talentul său de paznic de vânătoare, un loc prin intermediul căruia să se poată întreține și să aibă și timp liber pentru preocupările lui literare. Tânărul îi mulțumi cu entuziasm, făcu o reverență și plecă.

Ajuns afară, n-o luă în direcția pavilionului de vânătoare. Făcu un ocol mare și intră în pădure. Voia să se gândească la fericirea lui, la viitorul care-l aștepta. Știa foarte bine că această bucurie nu-i va fi împărtășită decât pe jumătate de mama și de bunicul lui. "Dar în

doi-trei ani, când o să devină celebru, când umilul nostru nume de oameni din popor va fi, datorită mie, rostit mai des decât cel străvechi al familiei de Peyralès, n-or să mai fie supărați pe mine", își spuse el. "Ei îi datorez totul, cunoștințele, succesul, cele mai dragi bucurii ale copilăriei mele. Dacă o să merg la Paris, dacă o să am succes, o să fie numai datorită ei. Datorită ei se ocupă tatăl ei de mine.. Ea e îngerul destinului meu!"

Deodată, fu nevoit să revină brusc cu picioarele pe pământ. Se opri, palid la față, privind pământul îngrozit. Pe poteca care mergea, apărură niște urme ciudate. Zăpada părea brăzdată de o dâră dublă, lăsată de niște picioare nesigure și, în ciuda întunericului, din loc în loc observă niște pete de sânge. Într-un loc apăru amprenta lăsată de doi genunchi, lângă care se întindea o băltoacă de sânge. Philippe simți cum îl cuprinde spaima, având o presimțire cumplită. Continuă să meargă pe urme, care duceau spre casa lui, întrebându-se ce nenorocire îl aștepta acolo. După o cotitură a potecii, zări departe în fața lui un bărbat care se târa agățându-se de crengi și sprijinindu-se în patul puștii. Grăbi pasul ca să-l ajungă din urmă și să-i sară în ajutor, dar când să ajungă lângă el, bărbatul căzu la pământ și rămase nemișcat cu brațele în lături și fața îngropată în zăpadă.

Philippe nici nu îndrăznea să se gândească cine putea fi acel nefericit.... Se făcuse din ce în ce mai întuneric. Cum să recunoască pe cineva cu certitudine? Dar atunci când se aplecă asupra trupului căzut, scoase un strigăt și prinse în brațe corpul lipsit de viață.

– Bunicule!

Fața lui Sauval era plină de vânătăi, hainele îi erau zdrențuite și în piept, aproape de inimă, era o gaură din care curgea sânge. Oricine ar fi fost adversarul care-l adusese în starea aceea, bătrânul

trebuie să se fi luptat cu curaj.

– Braconierii! șopti Philippe. Și eu n-am fost cu el!

Îl ridică pe bunicul lui și își adună toate forțele ca să-l poată târî până acasă. Dar pe când capul acestuia îi atârna greu pe umăr, tânărului i se făcu îngrozitor de frică. Strigă, plângând o rugăminte disperată:

– Oh, bunicule, nu muri! Înțelege-mă, iartă-mă! Doamne Dumnezeule, dau tot ce am visat, da, totul, numai să nu-mi fi ucis bunicul!

Se ridică, purtând povara în spate și se îndreptă spre casă. Își aruncase în zăpadă caietul, poeziile, orgoliul.... Acum, le ura! Pentru ca bunicul lui să deschidă ochii ar fi renunțat chiar și la harul, la destinul lui pe care imaginația i le promisese.

Nu s-a aflat niciodată cu adevărat ce se întâmplase în pădure, dar din semnele paznicului de vânătoare, înțelese că încercase să pună mâna pe un hoț și că acesta, simțindu-se mai slab decât el, îl lovise cu un cuțit. Marchizul veni să-l vadă pe credinciosul servitor al familiei sale și, dat fiind că Sauval se mai înviora puțin de bucurie că-l vedea, domnul de Peyralès reuși să-l facă să audă și să priceapă câteva cuvinte. Îi promise o viață fericită pentru nora lui și un viitor strălucit pentru nepotul lui. Muribundul zâmbi cu tristețe, închise ochii și nu-i mai ridică decât pentru a răspunde din priviri ultimului rămas-bun al stăpânului său.

După ce domnul de Peyralès plecă, Philippe rămase singur cu bunicul său. Margueritte se dusese să ia niște fâșii din pânză subțire. Era așteptat să vină preotul, deoarece Sauval era catolic practicant. Era a doua zi după tragedie, în zorii zilei întunecate de decembrie. Tânărul se apropie de pat și spuse încet, dar cu o voce hotărâtă:

– Bunicule....

Rănitul rămase nemișcat.

– Bunicule, sper că n-o să mă blestemi înainte de moarte dacă îți jur că o să rămân paznic de vânătoare la Peyralès, dacă o să-ți promit că o să te ascult toată viața și o să te răzbun, bunicule!

Vorbi astfel vreme de câteva minute, cu cuvintele cele mai afectuoase și mai sincere de care se simțea în stare. Era sigur că muribundul le auzea și chiar i se păru că vede expresia rigidă de pe fața lui schimbându-se treptat. Pacea lua locul tristeții, transformându-se aproape în bucurie. În sfârșit, bătrânul păru să se învioreze. Deschise ochii, se ridică în capul oaselor, mișcă din buze și cu un efort uriaș spuse:

– Juri?

– Jur, jur! exclamă Philippe, îngenunchind lângă el.

– Așa e mai bine, șopti bătrânul.

Căzu înapoi pe pat și căută cu mâna stângă capul lui Philippe, ca și cum ar fi vrut să-l binecuvânteze. Tânărul îi ridică mâna și și-o așeză pe creștet.

– Da, așa e mai bine, repetă bătrânul paznic de vânătoare. Cele două nume, Peyralès și Sauval împreună.... și pentru tine, pentru tine..... e mai bine.

Tăcu, apoi repetă: "Peyralès, Sauval...." și își dădu duhul.

Philippe însă, neștiind acest lucru, rămăsese în genunchi și aștepta. Nu se gândea la viitorul lui distrus. Întreaga lui ființă nutrea speranța că va auzi din gura bunicului său câteva cuvinte blânde. Atunci când preotul satului și Margueritte Sauval intrară în încăpere, îl găsiră astfel, plângând, cu mâna bunicului pe creștet. Ezitară câteva clipe, după care se apropiară de pat și observară că bătrânul murise.

Tot ținutul fu în doliu. După marchizul de Peyralès, niciun om nu era mai stimat și mai iubit decât Sauval. Moartea lui îngrozitoare îi uluise pe toți și fiecare din ei ar fi vrut să-l găsească și să-l denunțe pe ucigașul lui. Cu toate astea, acesta nu fu prins. Sperau să fie vorba despre vreun braconier ticălos care urma să se aleagă mai devreme sau mai târziu cu vreun glonț sau cu cătușele jandarmilor.

La înmormântare participă tot satul. Marchizul de Peyralès mergea în urma sicriului cu capul descoperit, alături de Philippe. Îl apreciase întotdeauna foarte mult pe Sauval, care-i semăna foarte mult de altfel, fiind ca și el un om al disciplinei și al datoriei. Atunci când Philippe, după ce închisese ochii bunicului său, îl anunțase pe domnul de Peyralès de pierderea pe care o suferise și hotărârea pe care o luase, acesta nu se arătase surprins. Ceea ce-l mirase până atunci, fusese acea monstruozitate de țăran-poet pe care slăbiciunea lui față de Geneviève îl forțase s-o recunoască. De acum încolo, totul revenea la normal și el se simțea mai ușurat.

– Bineînțeles că îți încredințez slujba bunicului tău. O fac cu plăcere. Ai acționat ca un fiu bun și băiat cu scaun la cap. O să am grijă să nu-ți pară niciodată rău că ai procedat așa.

Philippe ascultase vorbele lui ca pe un dangăt de clopot care anunța îngroparea tuturor speranțelor sale. Spiritul de sacrificiu pe care un cuvânt de laudă sau de părere de rău l-ar fi înviorat, dispăruse brusc și rămăsese numai cruda realitate. Acest sentiment îl făcea să se simtă și mai disperat, în timp ce mergea pe șosea în urma sicriului negru. Ținea fruntea sus, cu ochii în bătaia vântului care-i usca lacrimile de pe față. Era în doliu după înmormântarea visurilor, ambițiilor, iubirii și fericirii lui îndepărtate, a cărei perspectivă aruncase niște raze de soare asupra tinereții lui întunecate și singuratice. Când trecu pe lângă școală, întoarse

repede capul și după ce termină rugăciunile lângă groapă, îngenunche ca să-l roage pe Dumnezeu să-l ia la El. Dar o vibrație păru să-i străbată tot trupul și-l făcu să sară în picioare.

– În definitiv, o să fiu bărbat, își spuse el. O să-mi construiesc o viață nobilă pentru mine și Dumnezeu. Vreau să progresez, și simt că durerea mă împinge înainte. Binecuvântată fie durerea! Da! Vreau să trăiesc!

Imediat ce Geneviève se simți în stare să suporte călătoria, domnul de Peyralès se hotărî s-o ducă la Paris. Convalescența ei risca să se prelungească la nesfârșit în castelul imens a căror tristețe și solitudine o copleșeau. Se înfiora când se uita pe fereastră, crezând că zărește pe zăpadă cadavrul însângerat al paznicului și printre copaci umbra ucigașului care fugea. Acestei spaime imaginare, care era urmarea unui creier încă nevindecat, se adăuga unei suferințe reale, respectiv despărțirea definitivă și totală de Philippe și dezamăgirii de a-l vedea abandonând scrisul și retrăgându-se în izolare. Ea își reluă lecturile prin care o fermecase. Vru să învețe și crezu că disprețuiește frivolitățile mondene care i-ar fi ocupat tot timpul, dacă n-ar fi împiedicat-o îmbolnăvirea subită. Tatăl ei fu surprins s-o găsească într-o zi cu o traducere din Plutarh în mână și s-o audă spunând că prefera "Gândurile" lui Pascal în locul celui mai reușit roman. Îndrăzni să-i vorbească și despre politică. Și, în timp ce el zâmbea, ea îi spuse pe un ton foarte serios că nu era ridicol pentru o femeie să fie interesată de niște probleme de care depindea fericirea societății în care trăiește, dar că bărbații făceau din ele câmpul de bătălie pentru interesele și ambițiile lor personale și că din acest punct de vedere politica devenea o armă în care o fată n-avea ce căuta. Privirea din ochii ei mari și albaștri îl făcu pe marchiz să cadă pe gânduri.

Geneviève nu se mulțumea însă să reflecteze și să dea sfaturi, ci și acționa. Fu văzută coborând în sat în trăsură, cu Jacqueline alături. Sărea de pe scara acesteia pe pietrele ascuțite din care era făcut pavajul din fața celor mai sărăcăcioase și mai umile case. Urca scările înguste din lemn pentru a vizita vreo bătrână neputincioasă sau câte un copil bolnav și, cu răsuflarea tăiată, accepta recunoscătoare scaunul din nuiele care i se oferea. Când află despre toate aceste lucruri, domnul de Peyralès fu nevoit să se folosească de toată forța autorității sale pentru ca fata să înceteze să-și mai pună în pericol sănătatea obosindu-se din cale afară sau intrând în niște case murdare. Era mulțumit de schimbările care aveau loc în caracterul fetei și-și dorea ca noile tendințe să fie de durată, dar nu voia ca acestea să fie atât de exagerate. Observând însă că lecturile serioase și drumurile cu scop caritabil n-o ajutau să-și recapete forțele și culorile din obraji, îi ordonă Jacquelinei să facă bagajele și curând doamna de Trésigny putu să-și strângă în brațe nepoata.

Atmosfera de pe Champs-Elysées și plimbările zilnice în jurul lacului îi redară domnișoarei de Peyralès strălucirea și sănătatea pentru care tatăl ei se rugase în zadar pe vremea când se aflau la moșie. Peste câteva săptămâni, dispăruse orice urmă de boală: obrajii ei își pierduseră paloarea și ochii expresia tristă. Din părul ei, crescut acum destul de lung, camerista ei îi făcea un coc greu, așezat la baza cefei, lăsând să se vadă forma delicată a gâtului. Niște șuvițe scurte și dese îi înconjurau fruntea, fără să formeze de fapt nicio frizură și niciun breton, grația lor naturală dând feței ei un farmec cam îndrăzneț, dar irezistibil.

Cei din cartierul de lux Saint-Germain o criticară pe această obrăznicătură care, fiică de marchiz fiind, avea tupeul să adopte

moda vulgară a părului scurt. Păcat că era atât de distinsă și de frumoasă! Era evident că fata era îndrumată de contesa aceea zăpăcită, doamna de Tresigny.

Lucru total neadevărat.... Contesa n-o îndruma pe fată, deoarece Geneviève avea un gust mai evoluat, mai multă minte și voință decât ea. Dar e adevărat că fata era influențată de ceva, influență căreia nu i se putea opune. Avea un suflet zburdalnic, dar maleabil și slab. Avea simțul frumosului, dar nu era în stare să-l folosească decât la combinarea toaletelor sale sau la alegerea echipajelor cu care călătorea. Ar fi putut să fie o eroină de roman sau o artistă; dar devenea o stea mondenă. Părul scurt de pe frunte nu era decât primul pas.

Influența care pusese stăpânire pe ea imediat după ce sosise la Paris, care o domină în întregime, care determină cursul vieții ei viitoare avea o altfel de putere asupra ei decât discursurile unui băiat de țăran. Era și mai puternică decât paginile sublime pe care le întorcea încet în singurătatea de la Peyralès. Într-adevăr acestea păreau austere și reci ca moartea, în timp ce atracția căreia îi cedase îi oferea o viață splendidă și amețitoare.

Era vorba despre atracția permanentă și copleșitoare exercitată asupra ei de către mediul și vremurile în care trăia.

Mediul era Parisul. Nu numai cartierul Saint-Germain, dar și înalta burghezie, proaspeții îmbogățiți lipsiți de titluri nobiliare unde doamna de Tresigny, mai puțin rigidă și căutând un ginere, le ducea pe Bertrade și pe Geneviève. Era un mediu superb, în care dorința de distracție explodează alături de mândria de a părea cineva, în care aurul atotputernic e la el acasă și acumulează, și nu fără gust, deoarece își permitea să plătească oricât pe obiecte de artă și de lux vechi de douăzeci de secole.

Apoi, mai erau și vremurile.... Ce vremuri? Era vorba despre un an anume? Ultimii zece, douăzeci de ani? Nu, ci despre fiecare nouă epocă: cea a pălăriei cabrioletă, alungată de cea a lui Gainsborough, epoca culorii albastru, violet, galben, de culoarea crevetilor sau a ceaunului, epoca ultimei opere comice, a unui anume pictor la modă sau a unei loterii de caritate. Acestea erau vremurile, cu o evoluție amețitoare, în care trăia Geneviève. Ea era făcută să-i placă acea viață, acea lume, și să strălucească în mijlocul ei.

Încă nu știa nimic despre toate astea când într-o zi mătușa și verișoara ei îi aduseră o invitație și-i spuseră să nu-și facă alt program pentru joia viitoare, când va merge la primul ei mare bal dat de doamna Portet, soția agentului de bursă, bal care avea loc într-o clădire superbă de pe strada Galilée, foarte aproape de Arcul de Triumf.

– Tata e de acord să merg? le întrebă ea.

– Bineînțeles, spuse Bertrade. Ne însoțește unchiul și fratele meu. Trebuie să mergem împreună, deoarece mama e cea care o să te prezinte.

– La doamna Portet? spuse Geneviève, mirată și ușor disprețuitoare. Credeam că membrii familiei de Peyralès nu-i vizitează decât pe cei egali cu ei.

– Chiar așa crezi? Oh! Ce aristocrată înrăită ești! exclamă doamna de Trésigny cu râsul ei ușor gâtuit, din cauza burții mari. Uite ce e, micuțo, diferențele astea sunt valabile teoretic la sute de kilometri de aici, la Peyralès, în conacul tău, care parcă e un bârlog de lupi! La Paris însă, e cu totul altceva. Trebuie să ții pasul cu vremurile sau să te mulțumești cu statutul de mumie! Să înțeleg că nu cunoști ideile tatălui tău referitor la problema asta? Vederile lui

sunt foarte largi. Ar vrea o împăcare generală, o apropiere între toate părerile și toate clasele sociale..... După părerea mea, asta e o utopie. Dar el are nevoie de toate partidele pentru asta. Eu, care sunt total lipsită de prejudecăți și care am avut de-a face cu fel de fel de oameni în viață, am încercat să-l fac să pătrundă în lumea marii finanțe. Era exact ceea ce-și dorea.

– O să vezi ce tare o să ne distrăm la doamna Portet! exclamă Bertrade.

– Egali ei, unui marchiz de Peyralès și a unei contese de Trésigny există peste tot! Geneviève, continuă râzând mama ei. Nici nu știi cât de repede sunt fabricați în ziua de azi. Uite unul care se plimbă chiar acolo.....

Geneviève se uită pe fereastra care dădea spre grădina clădirii. Văzu pe partea cealaltă a pajiștei un ajutor de grădinar care trecea, îmbrăcat în niște pantaloni din doc albaștri, tricou maro și cu papuci în picioare. Ținea o greblă într-o mână și în cealaltă un coș plin cu frunze moarte și mușcate ofilite.

– Mătușă, nu sunt deloc mândră de ce am spus, spuse ea încet. E adevărat că toți oamenii sunt egali, dar credeam că... în societate...

Rămăsese nedumerită și puțin tristă. Petrecerea promisă n-o tenta. După ce le conduse la ușă pe doamna și pe domnișoara de Trésigny, se întoarse încet și se așeză pe același scaun pe care stătuse mai înainte.

Salonul imens părea gol, în ciuda prezenței fotoliilor în stil Ludovic al XVI-lea și a consolelor înalte din marmură. Portretele întunecate, panourile cu picturi vechi abia de se mai vedeau în semiîntunericul acelei seri de iarnă.

Geneviève se gândi cu teamă la salonul din strada Galilée, care

era sigură că e vopsită în roșu și galben, cu niște picturi țipătoare pe pereți, unde și-ar da coate cu niște mici-burgheze cu talia îngroșată, vocea stridentă și volănașe de prost gust. Nu avea încredere în părerile mătușii sale și o considera pe Bertrade cam ignorantă, deși în general părea a fi o fată bună.

Ea s-ar fi închis cu plăcere în casa tatălui ei, conacul din strada Varennes, între pereții plini de amintiri nobile. Uitase tremurul de plăcere care o cuprinsese la un moment dat, la debutul ei în acea lume, și nu se mai gândea decât la nesfârșitele zile de boală, apoi la trezirea care urmase în mijlocul naturii agitate și sălbatice, într-o atmosferă poetică, în lumea visurilor nemărginite ale unui adolescent.

Tatăl ei o găsi acolo, cu bărbia sprijinită în palmă și privind în gol.

– Scumpa mea Geneviève, ferește-te cât poți de firea ta, plină de exagerări și contradicții. Anul trecut pe când dansai, ai fi vrut să dansezi mereu. Nu puteai fi smulsă de acolo. Astă toamnă, la Peyralès, ai căpătat gust pentru lectură. Nu te mai dezlipeai de cărți. Atunci, datorită interesului mare pe care ți-l stârneau țăranii și nepotul paznicului de vânătoare, nu vorbeai decât despre egalitate. Acum, după câteva zile de singurătate petrecute între pereții acestor ziduri de închisoare, ai căzut într-o melancolie foarte periculoasă, din care îi sunt profund recunoscător mătușii tale că vrea să te scoată. După aceea, cine știe?.... Peste o lună, poate n-o să mai visezi decât succese mondene sau bijuterii frumoase..... Așa ești tu. Fii atentă! Nu e bine ce faci. În ceea ce privește luxul burghez, să știi că nu e chiar așa cum crezi tu, respectiv mult sclipici și poleială.... Toate lucrurile astea dispar sub tapiserii vechi, din satin, în culori discrete. Totul se ascunde sau se imită. Le este atât

de teamă să nu se prăvălească, încât copiază în draci. N-au imaginație, dar se fac afaceri bune cu ei, pentru că fac cumpărături cu toptanul. Un negustor de bijuterii care se pensionează îi comandă tapiserului său să-i reproducă dormitorul lui Ludovic al XIII-lea sau al lui Henric al II-lea.

Capitolul 6

Trăsura cu blazon a familiei Peyralès întoarse în curtea conacului Portet în seara balului și se opri în fața treptelor de la intrare. Geneviève și Bertrade, cu fețele curioase care se iteau dintr-un nor de pene albe de lebădă coborâră primele, după care urmă mai încet doamna de Trésigny. După ce închise portiera, valetul se grăbi spre birja care sosise aproape în același timp. Marchizul și nepotul lui, Robert de Trésigny, le urmaseră pe doamne în acea trăsură modestă.

După ce-și scoaseră hainele de blană, fetele își făcură apariția, foarte frumoase amândouă, îmbrăcate în rochii albe și decoltate, ușor speriate, lipindu-se ca două păsări înfricoșate de uniforma de culoare albastru-închis cu galoane de aur a tânărului ofițer de marină, în timp ce domnul de Peyralès o conducea pe contesă.

Când ajunse în pragul marelui salon, la început fu orbită de lumină și nu văzu nimic clar în fața ochilor. Un domn gras și chel se înclina pe când o femeie blondă, cu o față drăguță, arătând superb în rochia ei lungă din catifea neagră, le întindea mâna zâmbind. Erau doamna și domnul Portet. Catifea neagră! se miră

fata. Se aștepta s-o vadă îmbrăcată în cel mai bun caz în satin de culoarea păpădiei!

După ce se așeză, se uită în jurul ei și fu uluită de ce văzu.

Nu era lumea pe care o cunoștea ea, toaletele pe care le văzuse până atunci, femeile pe care trebuise să le ia drept model. Nu existau aici rochiile din moar vechi și din mătase cu pliuri țepene, atitudini emfatice, specifice cărților de rugăciuni gotice pe care le văzuse până atunci la petrecerile din cartierul Saint Germain. Era prezentă în acea sală o armonie de nuanțe rafinate, niște unduiri de stofe extrem de scumpe, modele noi de rochii și podoabe originale despre existența cărora, ea, mica aristocrată ușor sălbatică, habar n-avea. Și coafurile nu numai că nu erau construite în mod dizgrațios pe înălțime, ci erau cârlionțate, ușoare, făcând toate femeile cuceritoare și pline de farmec.

Deja începuse dansul. Valsul lipea trupurile zvelte și valurile de mătase în vârtejul unor mișcări lascive care-i erau total necunoscute până atunci Genevièvei. Surprindea în treacăt vioiciunea unei priviri, provocarea unui zâmbet.... Și, foarte curioasă și mirată, dar plăcut impresionată, își deschidea ochii, inima, întreaga ei ființă receptivă și pătimașă acestei revelații bruște.

Citise despre mirarea și încântarea de care fusese cuprinsă Veneția când trecuse brusc, în artă, de la mozaicarii bizantini, la pictura cea mai strălucitoare și mai voluptuoasă care existase vreodată, adică la Veronese și Tițian.... Și ea simțea ceva asemănător. Și decorul care o înconjura se potrivea cu tablourile respective: tufe uriașe din plante care urcau până în tavan, valuri de lumină răspândită de lustre ca un praf de aur, draperiile scumpe ridicate, lăsând să se vadă alte saloane sau misterul unui birou, al unui budoar, al unei sere, cu scaunele lor joase din satin creponat,

vaze de flori sau câte o statuetă albă și gânditoare.

– Verișoară, spuse înclinându-se locotenentul de marină, vicontele de Trésigny, vrei să dansezi cu mine?

Dădu o dată ocol salonului, apoi, lăsându-se ușor pe umărul cavalerului său, îl opri și-l trase mai la o parte.

– Hai să ne oprim și să privim. Nu mă mai satur să admir tot ce văd aici.

– E mai distractiv decât în Saint-Germain, nu-i așa? spuse tânărul cu modul lui ușuratic și obraznic care o amuza pe Geneviève, dar uneori o și șoca. Ce se întâmplă aici, parcă te face să mai uiți de muzeul de antichități care se deschide în fiecare marți la prințesa de Lasidreville sau de mumiile pe care poți să le vezi fără să plătești la seratele bătrânei ducese de Séverac, nu-i așa?

– Parcă ar fi ca-n basme și toate femeile par foarte frumoase. Cum de le reușește așa ceva?

Tânăra făcuse mari ochii ei verzi ca safirele, fiind ea însăși extrem de frumoasă, neavând nevoie decât să-și piardă din stângăcia ei de aristocrată și de adolescentă ca să devină regina acelei petreceri, simțind că așa va fi și nedorindu-și nimic altceva.

Vărul ei se uită la ea ca un expert în materie. Înainte să fie marinar, fusese parizian. Sceptic și blazat la douăzeci și șase de ani, nu era un om care-și făcea iluzii. Căsătorindu-se cu Geneviève, trebuia să găsească o minunată ocazie de a deveni extrem de bogat fără să-i scadă rangul și de aceea îi făcea curte domnișoarei de Peyralès.

Evident că grația și farmecul acesteia, care puteau crește în timp, nu stricau deloc planurile lui Robert. Stătea lângă ea cu un aer de învingător și privirea lui mulțumită și triumfătoare aducea o tentă ușor neplăcută pe fața lui cu trăsături rafinate.

– Conacul Peyralès, amenajat ca acesta, cred că ar arăta superb..... Și ce baluri s-ar putea da acolo! Ție îți revine datoria, Geneviève, să revoluționezi bătrânul Saint-Germain și să-l readuci la viață.

– Și eu care mă gândeam să mă îngrop de vie între zidurile mucegăite ale grădinii!

Râdea la acest gând, cuprinsă atât de tare de bucuria tumultuoasă a momentului pe cât fusese mai devreme doborâtă de melancolia amară și amintirile ei austere.

Continuară să danseze și mai ales să privească. Cu mintea ei încă necoaptă își lua notițe și ceea ce își aminti a doua zi ar fi putut să constituie un material bun pentru gazeta "Echo de Paris", adică un fel de tablou al toaletelor la modă, dacă nu chiar al moravurilor vremii.

Doamna Portet avea mai multe fiice, cele mai mari fiind numai bune de măritat. Ele deveniră prietenele Genevièvei și primele care o învățară noțiunile elementare despre ceea ce ele numeau "eleganță". Curând însă, domnișoara de Peyralès își depăși profesoarele. Datorită unui bun-gust înnăscut, o viziune asupra toaletelor care ținea de artă și talent, într-un singur sezon deveni una din fetele cele mai căutate din înalta societate. Într-adevăr, nu era depășită decât de cinci sau șase stele ale vieții de noapte și ale teatrului. Își propusese însă să le întreagă după ce se va căsători și să le domine de la înălțimea demnității incontestabile a feminității ei. Deoarece avea și ea un ideal: ghicise existența răului, îl văzuse chiar la față, i se păruse că e josnic, hidos, și-și spusese că rolul ei era acela de a pluti pe deasupra lui. Pe scurt, își dorea să fie plăcută de oameni și să domnească asupra lor și, fără să știe, din instinct, să ia de la rău și de la bine tot ce aveau mai atractiv aceste două

elemente.

Era văzută adesea la dreapta marchizului, privind în jur cu dispreț, extrem de frumoasă, cu tenul ei mat, profilul delicat, părul lung și negru, cu reflexe roșcate, încrețit pe frunte și răsucit la ceafă. De obicei purta una din acele pălării largi cu pene, semănând oarecum cu cea pe care i-o admirase Philippe și care -i împodobea atât de bine capul drăgălaș. Talia zveltă îi era încinsă în niște bluze cu o croială sofisticată. Niște mănuși lungi îi acopereau mâinile mici și tot ce ar fi putut fi văzut în afară de rochie. În funcție de anotimp, purta un manșon în care abia putea să-și vâre vârful degetelor, sau o umbrelă care ar fi putut servi și drept acoperiș la trăsură. Purta în permanență pe genunchi un buchet de violete sau boboci de trandafiri. Deși era în mod voit provocatoare, găsea totuși mijlocul de a fi profund respectată și a ține curtezanii la distanță. Cavalerii ei obișnuiți o acuzau că e cam fandosită, fapt pentru care se simțea flatată. Marile doamne din Saint-Germain clătinau din cap și spuneau:

– Biata copilă! Nu mai are mamă, iar marchizul nu se prea interesează de ea, deoarece politica îi ocupă tot timpul și i-a luat mințile. Vrea să pregătească fericirea generațiilor viitoare și în timpul ăsta o lasă pe fiica lui s-o ia pe căi greșite. Din fericire, nu există niciun pericol: ea e o Peyrales și nu va uita acest lucru. Dar ce ridicol și scandalos se poartă! Și e frumoasă ca o cadră! Ah! Ce păcat!

Fetei însă nu prea îi păsa ce cred hoaștele bătrâne. Geneviève voia să fie adorată de toți bărbații, dar să nu iubească decât unul căruia să-i fie credincioasă.

Îl alesese pe vărul său Robert. Într-o frumoasă zi de primăvară, la optsprezece ani și jumătate, se logodi cu el. Data nunții fu fixată

peste două luni. Domnul marchiz și Geneviève doriră ca aceasta să aibă loc la Peyralès, conform tradiției în familia lor, lucru care fu imediat acceptat.

În capătul celălalt al domeniului Peyralès, opus față de sat, în locul în care pădurea se oprește brusc deasupra unei pante lungi de optzeci de metri care ducea până în vârf, doi bărbați admirau un spectacol făcut parcă să le stârnească emoții.

– Vezi tu, Sauval, vijeliile din ultimele nopți au răsucit toți copacii aceia mari.... Nu mai aveau pământ sub rădăcini. Parcă sunt niște gheare de animale care n-au de ce să se agațe. În plus, ploile....

– Au săpat prea adânc, cărând cu ele nisipul.... E groaznic, spuse Philippe.

Avusese loc o surpare. Lucrările la cariera de nisip, împinse prea adânc în trupul dealului, formaseră un fel de capac uriaș deasupra cavității și acesta împreună cu copacii de deasupra lui, se prăbușise în vâlcea. Evenimentul se produsese cu o zi înainte, cu un zgomot înăbușit de explozie, care a speriat întreg ținutul. Acum, o mulțime de oameni stăteau jos, dar la distanță, fără să spună nimic. Ceva mai sus, rana roșcată se deschidea pe versantul dealului. O potecă ce se răsucea în serpentină se oprea brusc fiind întreruptă de prăbușirea pământului. Continua apoi de partea cealaltă a găurii, printre ultimii copaci și ajungea la șosea, pe care soseau mereu alți curioși. În vârful acelui soi de faleză formată în urma accidentului se aflau administratorul și primul paznic de vânătoare al marchizului. Păreau foarte nedumeriți. Silueta lui Philippe arăta înaltă și zveltă, strânsă în vestonul din postav verde pe care-l purta ca un militar după ce se întorsese din armată. Intendentul, scund și îndesat, gesticula.

Philippe Sauval își făcuse "datoria de voluntar" ca un bun cetățean ce era. Evident că era destul de bine instruit ca să treacă examenul și domnul de Peyralès, căruia curajosul și iscusitul servitor îi era indispensabil, plătise suma necesară. Nu trecuseră nici două săptămâni de când schimbase chipiul și pantalonii roșii cu jambierele înalte și șapca de paznic de vânătoare.

Unul din verii lui îi îndeplinise sarcinile în lipsa lui de la Peyralès și-l păstrase în slujba lui. Găsise însă vânatul într-o stare proastă și era sigur că acea surpare n-ar fi avut loc dacă s-ar fi aflat acolo, ca să doboare câtiva din stejarii uriași sub care nu mai era pământ și mai ales pentru a împiedica săparea dealului într-un mod atât de primejdios.

Domnul Rochet, administratorul, simțea că trebuie să se justifice.

– Eu aveam de lucru la castel, la culturile din vale. Am lăsat întotdeauna pădurea în grija paznicului de vânătoare, încă de pe vremea bietului tău bunic.....

Fu oprit de dangătul unui clopot care se auzea în depărtare.

– E semnalul de la Peyralès. Sunt chemat acolo, spuse el. Oare ce-o fi atât de important? Mă duc.....

Clopotul bătea din ce în ce mai tare.

– Mă duc! repetă Rochet ,care plecă grăbit cu un aer îngrijorat pe față.

Philippe rămase singur, privind îndelung în vale. Se așeză pe marginea prăpastiei, scoase din buzunar un carnet și un creion și începu să scrie. Din când în când, ridica privirea.

– Cred că e un raport pe care trebuie să-l facă pentru domnul marchiz, spuse ceva mai jos un sătean foarte convins vecinului său.

Altul spuse:

– Scrie repede, nu-i așa? E un băiat învățat. Nu degeaba e atât de mândru de el domnul Forest.

Însă ceea ce scria Philippe Sauval erau niște strofe din patru versuri a câte opt silabe, într-un stil alert, mai precis decât scria altădată. Era însă un poem cam exagerat, plin de inversări clasice, prea duios, prea trist și lipsit de originalitate.

Făcuse totuși și unele progrese. Citise și văzuse câte ceva. Dar prea puțin.

Își satisfăcuse serviciul militar în Bretagne, în apropierea oceanului. Landele, valurile, casele din granit, întunecate și închise, călugărițele care mergeau cu ochii în pământ și cu mătăniile în mâini, gărzile făcute noaptea sub cerul înstelat făcuseră să se nască sau să se trezească în sufletul lui niște aspirații fără sfârșit și irezistibila nevoie de a scrie care credea că-l părăsise. Viața, atât cât îi fusese dat s-o cunoască, îl dezgusta și crezu că e o imensă greșeală. Își închipui că mai târziu, dacă vorbea, va interveni o schimbare. Fu cuprins din nou de dorința care-l tulbura încă din copilărie, aceea de a dărui bucurie și de a fi încununat de succes. În ochii camarazilor lui trecea drept un om ciudat, deși nu împărtășise nimănui ce gândea. Se ascundea ca să mâzgălească versuri, dar nu reușea mereu să păstreze în el entuziasmul frenetic pe care-l simțea. Atunci, recita cu privirea scăpărând de exaltare câteva fraze comparabile cu Psalmii sau Apocalipsa. Îl lăsau să le spună. Îl iubeau. Nu era nimeni care să nu-l simpatizeze. Numai că atunci când se oprea, câte un mic voluntar parizian, adesea mai mic decât el, naiv ca și Philippe, îi spunea cu o liniște plină de bunăvoință.

– Să fim serioși, amice Sauval! Așteaptă puțin să mai cunoști și tu viața. Atunci, o să-ți mai pierzi din iluzii!

Uneori, soldatul catadicsea să-i explice acelui adevărat sălbatic, ceea ce el, născut în apropierea bulevardului Italienilor, înțelegea prin "viață". Philippe se ferea să-l creadă. Abia dacă-l asculta. Își dădea frâu liber imaginației care se întorcea la Peyrales, în nobilul castel, în fața micuței convalescente cu ochi de înger.... Se gândea la ființa aceea pură și simțea că și el era la fel ca ea. Ce-l interesa pe el ce se spunea despre femei? Pentru el exista cel puțin una, divină ca în visele lui. O va adora de la depărtare, de undeva de jos. Nu va ști nimeni asta și va fi extrem de fericit!

– Ei bine, Philo, cred că ai avut noroc că te-ai întors de la regiment chiar acum.

– Da, mamă, spuse tânărul, care nu înțelesese despre ce era vorba. Mă bucur foarte mult. Duceam o viață stupidă.

Îi păru rău aproape imediat pentru ceea ce spusese.

– A fost o datorie de îndeplinit. N-aș fi vrut să mă eschivez, nici dacă aș fi putut.

Mama lui îl privi mirată. Mai îmbătrânise puțin, era mai adusă de spate și-i făcea plăcere să ridice ochii foarte sus ca să-și admire fiul.

– Înseamnă că n-ai aflat vestea?

– Ce veste?

– A sosit un curier de la Paris. Trebuie să se facă toate pregătirile.... Vin aici pentru căsătoria domnișoarei Geneviève cu domnul viconte.

Philippe nu spuse decât atât:

– Deci, de aceea l-au chemat pe Rochet.

Ah! Îngrozitoare clipă! Dar oare ce speranțe își făcuse? Asta trebuia să se întâmple mai devreme sau mai târziu. Era nebun de legat.... După ce mâncă, dădu fuga la castel.

Era adevărat. Totul se pusese deja în mișcare. Curierul, un

individ arogant aflat de puțin timp în serviciul marchizului, era un fel de administrator, camerist și majordom în același timp, care dădea ordine tuturor și chiar lui Robert, care era indignat la culme. Când sosi Philippe, cei doi se certau. Noul-venit, cu favoriți roșcați, mers drept și aere de servitor englez, îl strivea sub disprețul lui pe provincialul scund și bondoc care transpira din belșug.

– Ce s-a întâmplat? întrebă paznicul de vânătoare.

Datorită poziției speciale pe care o avusese întotdeauna față de stăpânii săi, Philippe se bucura la Peyralès de o oarecare autoritate. Rochet îl respecta foarte mult. Celălalt crezu că băiatul frumos cu un aer distins e vreun nobil de țară. Îi explică despre ce era vorba. Problema era cum distribuiau apartamentele. Nu se înțelegeau sub nicio formă, dar trebuia să recunoască faptul că era ceva complicat din cauza familiei și a musafirilor care urmau să fie numeroși.

Se aflau la primul etaj. O lampă care avea montată deasupra o statuie din bronz era aprinsă și toate ușile stăteau deschise larg. Se vedeau un șir de camere întunecoase, mobile acoperite cu huse, paturi uriașe, fără perdele.

Deodată, Philippe se năpusti spre o ușă și o închise repede cu zgomot, ecoul bubuitului umplând apartamentele pustii.

Era cea de la camera Genevièvei. Acolo fusese gata-gata să moară. I se păruse că se comisese un sacrilegiu.

Dar servitorul cu favoriți roșcați îi spunea că el primise anumite ordine. Camera aceea nu intra în discuție. Domnișoara însăși își alesese un apartament în aripa dreaptă, lângă doamna contesă și domnișoara Bertrade. Fosta ei cameră era prea mică și, în plus, se afla în imediata vecinătate a domnului viconte, așa că, date fiind regulile de bună-cuviință....

Și valetul obraznic, care recunoscuse blazonul familiei Peyralès

pe nasturii uniformei paznicului de vânătoare, nu se mai jenă în fața unui egal al său și sublinie cu un zâmbet plin de subînțelesuri fraza neterminată.

Philippe se albi tot la față și-i aruncă o asemenea privire individului, încât acestuia îi pieri zâmbetul de pe buze.

– Nu asta ne încurcă cel mai tare, continuă el repede, ci faptul că de cazarea invitaților domnul marchiz m-a însărcinat să mă ocup numai eu, dar domnul Rochet....

– Descurcă-te cum știi, îl opri Philippe.

Și plecă imediat.

Familia sosi totuși înaintea musafirilor. Castelul de Peyralès avu un oaspete care nu mai venise de foarte multă vreme, și anume pe viceamiralul conte de Trésigny, tatăl mirelui. Fusese așteptată sosirea lui dintr-o lungă călătorie, deoarece vârsta îl forța să se pensioneze. Era foarte nefericit din cauza asta, urând apucăturile societății vremii lui și simțindu-se umilit că nu putea adăuga strălucirii numelui său o avere pe măsură, temându-se mai ales ca nu cumva sărăcia din casa lui și ifosele soției lui să nu-l forțeze să-și ia drept ginere pe cine știe ce țărănoi necioplit, dar foarte bogat. Căsătoria dintre fiul și nepoata lui însă îi provoca o bucurie imensă și îngrijorarea în legătură cu Bertrade îi mai trecuse puțin.

Robert și Geneviève păreau foarte mulțumiți unul de altul, dar nu erau îndrăgostiți și nu încercau nici să pară astfel. Tânărul o păzea pe verișoara lui adorabilă, dar acesta nu era un motiv ca el s-o adore. Ea, care citise câteva romane la modă și ascultase cu atenție când se discutase în jurul ei despre acest subiect, pe undeva disprețuia iubirea, nu credea în ea și spunea prietenilor ei că știa multe în acest domeniu. Ce naivă era! În plus, credea că e de bun-gust să investești în căsnicie cât mai puțin posibil. În afară de

aceste considerente, amândoi erau încântați să se căsătorească și se pregăteau să rostească plini de voie bună cuvântul care avea să-i unească.

Philippe Sauval se uita la ei extrem de mirat. Îi întâlnea pe când cei doi tineri făceau plimbări lungi prin pădure împreună cu cei care urmau să le fie domnișoare și cavaleri de onoare: Bertrade, micuța prințesă Landreville, cei doi fii ai ducelui de Séverac și în centrul acelui grup aristocratic, una din domnișoarele Portet, mult mai elegantă decât ceilalți și foarte mândră că se afla acolo. Se vedea schimbând priviri pline de prietenie sinceră și era uluit, el care simțea cum îi ardeau ochii la apropierea lor și se ascundea repede în vreun tufiș ca să nu-i privească în față. În timpul tuturor peregrinărilor prin frumoasa pădure pe care primăvara începea s-o împodobească cu haine minunate, nicio întâmplare nu-i despărți măcar pentru o clipă pe cei doi logodnici de restul grupului, niciodată mâinile lor nu se întâlniseră ca să culeagă aceeași floare. Eticheta riguroasă le făcea plăcere, aceasta potrivindu-se cu principiile lor. Totuși, Geneviève își etala toate resursele ei de bun-gust și de lux ca să fie în fiecare zi frumoasă din nou, dar altfel decât cu o zi mai înainte. Nu te puteai uita la ea fără s-o admiri.

Tânărului paznic de vânătoare i se păru că nici Genevièvei, nici vicontelui nu-i făcea plăcere să dea ochi cu el. Poate că fata nu putea uita că, deși fusese bună cu el, până la urmă Philippe o jignise, așa că el evita tot mai des să le stea în cale, ceea ce era destul de ușor, deoarece avea multă treabă din cauza surpării de la cariera de nisip.

Domnul de Peyralès dăduse ordine și fuseseră aduși niște muncitori. Erau doborâți copaci, erau tăiate crengi și se făcea curățenie în carieră. Toți oaspeții voiră să vadă "bulibășeala", așa

cum îi spuneau ei, înainte să se intervină cu sapele și cu lopețile. Se apropiaseră de marginea gropii, scoțând țipete speriate. Foarte îngrijorat, marchizul îi lăsase să se ducă o dată, dar le interzisese să mai meargă pe acolo. Poteca de jos îl speria cel mai tare, cea care era tăiată brusc. Nu se știa de fapt până la ce distanță se putea merge în partea aceea, fără să fie expuși pericolului și dat fiind că înainte de prăpastie era o cotitură bruscă, ar fi putut să cadă oricine, deoarece nu putea vedea nimic.

– Trebuie să punem o pancartă la intrarea pe poteca aceea, ca să interzicem accesul, spuse domnul de Peyralès.

Puseră una foarte vizibilă, între două crengi de copac, dar până la urmă frunzișul care creștea o acoperi.

Într-o după-amiază, Philippe avusese treabă la castel. Pe când ieșea din incinta acestuia, auzi gălăgie dinspre grajduri și se duse să vadă ce se întâmplase.

Acolo, o găsi pe doamna Trésigny, dând din brațe, rugându-se, amenințând și aproape plângând. Niște prieteni încercau s-o liniștească. Bertrade abia își stăpânea râsul și Geneviève, foarte calmă și ușor palidă, privea în mod ciudat drept în fața ei.

Ceva mai departe, un servitor ținea pe loc un cal pe care urma să-l încalece vicontele Robert.

– Ah! E Folette, își spuse Philippe, care recunoscu iapa murgă și înțelese. Sunt sigur că o să se întâmple o nenorocire.

– Te implor, fiule! strigă contesa plângând, nu urca pe animalul acela sălbatic!

– Te asigur că nu e nărăvaș, mamă.

Puse piciorul în scară și-și luă având. Rândașul îi dădu hățurile.

– La drum, Folette....

Doamna de Trésigny țipă de trei ori, apoi se lăsă să cadă pe o

bancă ducându-și mâna la ochi, ca să nu vadă ce se întâmplă. Cei din față, cu excepția lui Philippe și a Genevièvei, se împrăștiară în toate direcțiile.

Folette, ridicată pe picioarele din spate, se răsucise furioasă în jurul ei. Era o minune că cel care o călărea nu-și zdrobise creierii de dalele de piatră. Dar Robert, foarte priceput, sărise rapid jos.

Acum, se pregătea să urce din nou în șa. Nimic nu reuși să-l împiedice. Scena care avea loc îl enerva la culme. Nu reușea să rămână politicos față de mama lui.

– Țipetele tale îl sperie de moarte pe acest animal! Știam că e agitată. A fost ținută prea mult în grajd în lipsa stăpânilor lui.

– Îmi cer scuze, domnule viconte, spuse tânărul Sauval. O scoteam la plimbare în fiecare zi. Nu mă suportă decât pe mine. Pot să vă spun că e un cal periculos.

– Te rog, Robert, nu insista! spuse atunci Geneviève.

– Să fim serioși, verișoară..... Din moment ce Sauval se folosește de ea ca să alerge după iepuri.....

Râse ușor furios, privindu-l cu dispreț pe băiatul frumos cu ochi semeți. Ce aere își mai dă și paznicul ăsta de vânătoare! Parcă și titlul și domeniul Peyralès ar fi ale lui.

Robert îi întoarse spatele, plesnind din cravașă. Logodnica lui nu mai spuse nimic. Îl văzuse pe Philippe înroșindu-se la față. Întorcându-și privirea spre viconte, nu se putu împiedica să observe ce înfățișare ștearsă și banală avea tânărul îmbrăcat în civil.

Urcă pentru a doua oară în șa. Iapa sări din nou în două picioare. El o însângeră cu o lovitură de cravașă, își înfipse pintenii în burta ei și o făcu să plece în galop. Curând, îl pierdură din vedere. Un rândaș începu să alerge în direcția în care plecase.

Grupul de prieteni deveni ușor neliniștit. Așteptau în tăcere.

Apoi, gemetele contesei se auziră din nou. O văzuse la capătul aleii pe iapă întorcându-se singură, cu scările bălăngănindu-se pe lângă ea, condusă de rândaș.

– Haide, mamă, spuse Bertrade enervată, liniștește-te. E pe picioarele lui.

Într-adevăr, Robert apăruse și el, cu o față rușinată.

– Mi-a făcut aceeași figură acolo, jos, la gard.

Apoi, după ce fu întrebat în glumă dacă va mai face o încercare, răspunse:

– Niciodată! strigă el. Nu mai încalec o asemenea scorpie!

Se întoarseră toți spre Folette. Servitorul o dusese în curtea cu nisip pe jos, după zid. Se auzi o comandă foarte blândă și imediat, vioaie dar liniștită, iapa reapăru cu Philippe în șa. Doamnele se dădură la o parte din calea ei. Ca să ajungă mai aproape de ele, el reuși aproape s-o facă să meargă la pas.

– Mă duc s-o obosesc la pădure, spuse el calm dar ușor obraznic.

– Philippe..... spuse domnișoara de Peyralès.

El o opri din mers pe Folette. Vicontele, fără să se uite la ei, poruncea să i se dea un alt cal.

– Ar trebui să-i dai drumul, Philippe, continuă Geneviève. De multă vreme domnul marchiz vrea să scape de ea. Mi-e teamă să nu se întâmple ceva.

Se apropiase de el. De sus, Philippe privi drept în ochii pe care-i evita de atâta timp. Simți o emoție în suflet, care i se urcă la cap ca un vârtej. Pe moment, uită că era un simplu Sauval, paznic de vânătoare, că făcea munca unui rândaș la cai și o avea dinaintea lui pe fata stăpânului său și pe logodnica unui viconte. O privi câteva clipe pe Geneviève fără să-i răspundă, cuprins de o tulburare

extremă.

Domnișoara de Peyralès făcu un pas înapoi. Nimeni nu observă valul de sânge care-i coloră brusc gâtul, obrajii și fruntea. Nu erau atenți decât la cai.

– Vino cu mine, Sauval, spuse Robert de Trésigny, călărind un cal roib pe care-l mânuia cu dibăcie, făcându-l să fornăie. Trebuie să-mi arăți drumul prin pădure până la șosea.

Ordinul fu dat pe un ton intenționat obraznic. Philippe trase ușor de dârlogi și iapa, plecând foarte repede, aproape șterse coapsa roibului său.

– Ține distanța! strigă vicontele.

Întinse apoi mâna și atinse ușor cu cravașa botul Folettei. Uitase probabil pe moment că acel animal se speria ușor. Acesta se ridică pe picioarele din spate și călărețul fu surprins, fiind cât pe ce să cadă.

Philippe suferi un șoc dublu, moral și fizic. Mai întâi, din cauza umilinței cumplite suferite în fața aceleia care-i furase inima și apoi a zguduirii neașteptate, care-i putea provoca unui animal disperat dorința de a ucide. Merse la pas în spatele calului vicontelui, încercând să-și stăpânească dorința de a-l ataca pe Robert și a-l forța să se bată, de a-l trânti la pământ și a-i zdrobi fața insolentă.

Deodată, fu străbătut de un fior. O luaseră pe poteca ce ducea la prăpastie. Robert nu văzuse pancarta. Va merge încă trei minute pe cărarea aceea îngustă, apoi drumul va coti, copacii vor dispărea și pământul îi va fugi de sub picioare....

Philippe începu să se uite la el fix, fără să încetinească pasul. Cu bărbatul acela arogant, impertinent, nedrept și plin de ifose avea să se mărite Geneviève fără să-l iubească, înainte măcar să afle ce este dragostea....

Își imagina nefericirea tinerei, urmând să creadă că de fapt amărăciunea propriei lui sorți făcea din el un criminal.

Dar nu, nu putea să facă așa ceva! Să fie oare atât de laș încât să comită o asemenea crimă?.... Iată poiana dintre copaci.... Dumnezeule! Prăpastia era chiar acolo....

– Domnule viconte! Pentru numele lui Dumnezeu, opriți-vă!

Folette se năpusti drept înainte. Preț de o clipă, Philippe nu mai fu stăpân pe el însuși. Scoase un strigăt, se lovi de calul lui Robert și vru să pună mâna pe dârlogii acestuia.

– Iar faci asta? spuse nobilul întorcându-se spre el cu cravașa ridicată și furios la culme.

Îl lovi în umăr pe Philippe, dar deodată vicontele de Trésigny văzu două lucruri îngrozitoare. La un metru în fața lui se afla o margine de pământ crăpat, după care urma o gaură neagră și aproape de capul lui văzu fața palidă și niște ochi îngroziți de ură.

Paznicul de vânătoare lovi însă cu cravașa în calul vicontelui. Animalul icni de durere. Se întoarse puțin, se ridică în două picioare, se dădu înapoi, dar simți cum pământul se scufundă sub el. Atunci, disperat, se agăță cu picioarele dinainte de marginea prăpastiei, dar pământul cedă sub greutatea lui. Avu loc o alunecare, urmată de o cădere bruscă.... Și Philippe nu mai văzu decât acea margine sinistră, a cărei configurație își schimbase puțin înfățișarea....

Capitolul 7

– Fiți atenți la cap....

Lucrau la scoaterea din fundul prăpastiei a trupului neînsuflețit al tânărului viconte. Operațiunea era dificilă. Deoarece exista încă o pantă abruptă între locul în care căzuse și înălțimea la care se afla cariera, era lăsat să alunece încet, legat cu niște funii. Marchizul și contele, cu fețele palide și supărate, asistau la spectacolul acela trist. Sperau ca doamnele să nu fi aflat încă despre accident.

În cele din urmă, îl aduseră jos. Îi pipăiră brațele, picioarele, dar nu reușiră să observe nicio rană.

– În interior însă, situația ar putea fi mai gravă..

Până să vină doctorul, mai dura ceva timp. Era ciudat faptul că nu reușeau să-l facă să-și recapete cunoștința. În sfârșit, apăru Jacqueline cu niște săruri, alcool camforat și bandaje. I se spălă fața lui Robert și acesta deschise ochii.

– Spune-mi unde te doare, îi strigă tatăl lui.

El făcu semn că nu-l doare nicăieri, dar cu toate astea, închise din nou ochii.

– Poate este numai amețit, spuse domnul de Peyralès, plin de

speranțe.

– Marea minune e totuși că n-a murit calul. Ba se află chiar la oarecare distanță de el.

– Probabil a simțit că o să cadă și a avut prezența de spirit de a sări din șa.

– Ce cădere groaznică!

Cei de față ridicară privirile. Sus, pe povârniș, se vedea forma întunecată a calului care încerca din când în când să se ridice, dar cădea la loc.

– După ce o să plecăm, trebuie ca cineva să împuște bietul animal, spuse marchizul.

– Vă rog să mă iertați, conașule, dar noi o să mergem să-l ridicăm de jos pe Philippe Sauval, care nici el nu pare să se simtă prea bine acolo, sus.

Țăranul vorbise pe un ton foarte aspru. Era totuși prea de tot ca marchizul să nu se gândească deloc la bietul paznic de vânătoare. El își riscase totuși viața în timp ce încercase să-l ajute pe viconte.

– Duceți-vă repede, băieți.....

Marchizul se înroși ușor la față. Gândindu-se atunci la Philippe, se miră că nu văzu calul pe care călărise acesta:

– El n-a căzut la fel ca domnul viconte, îi spuse unul din muncitori.

Bărbatul lucra la curățarea carierei și văzuse întreaga scenă. Cum căzuse vicontele și apoi cum un alt om a sărit din șa, a dat fuga la marginea prăpastiei și a încercat să coboare, dar a căzut și el în hău.

– Bietul băiat! Dar era o nebunie! Ce putea să facă el singur? Era călare pe cal, n-ar fi fost mai bine să alerge spre castel și apoi după medic?

– Da, dar probabil că ar fi durat prea mult, din cauza potecii, spuse Jacqueline. S-ar spune că toate astea s-au întâmplat și din vina lui.

– Așa este, spuse contele. Cine ar putea să cunoască mai bine pădurea dacă nu un paznic de vânătoare?

Aceste cuvinte părură să facă o impresie deosebită asupra domnului de Peyralès. Și-l amintea pe Philippe în copilărie, stând în sala de studiu alături de Geneviève. Și mai târziu, ca adolescent, citindu-i versuri scrise de el. Făcu o mișcare de parcă ar fi vrut să alunge din minte un gând prea dureros. În clipa aceea, oamenii terminaseră de improvizat o targă.

Vicontele nu avea nicio rană gravă, așa că își reveni foarte repede, numai că nunta fu amânată cu douăsprezece zile. Philippe, însă avea un picior rupt și trebuia să rămână șase săptămâni în pat. În cazul în care vicontele vorbise și un muncitor văzuse de jos cumplita scenă, probabil toți credeau despre el că e un ticălos și Geneviève se gândea la el cu groază. Era posibil să fie chiar așa. Veneau puțini să-l vadă din sat sau de la castel. Gândindu-se la disprețul tuturor față de el, îi veni greață de el însuși. Se dojenea și rânjea cu voce tare când își amintea de vechea lui dorință și de iubirea umilă de care fusese în sinea lui atât de mândru.

– Unde sunt toate aceste visuri? își spunea el. Sărmane înfumurat....

Într-o zi, mama lui s-a speriat de tristețea lui și de faptul că slăbise foarte mult.

– M-au uitat, îi spuse el. Nu vine nimeni să mă vadă. Am crezut totuși că le eram oarecum simpatic.

Ea, care nu era decât o țărancă primitivă și ignorantă, neputând să facă nimic pentru susținerea moralului fiului său, spuse totuși

lucrurilor pe nume: toată lumea era ocupată cu pregătirea ceremoniei care se apropia.

– Deci, o să fie curând? întrebă Philippe.

– Da, curând. Mâine, pe opt. Poate o să te poți ridica din pat, dar n-o s-o vezi pe mireasa noastră, sărmanul meu băiat.

– Și o să plece imediat după aceea?

– Sigur că da. Își vor face luna de miere într-o țară muntoasă... mi se pare în Anglia.

– Ba chiar mai departe, doamnă Sauval, în Scoția, spuse o voce răspicată.

În încăpere intră domnișoara de Peyralès.

– Știu că te simți mai bine, Philippe. Primesc tot timpul vești despre starea sănătății tale. Aș fi venit mai demult, dar nu mi-a dat voie marchizul.

Îl privi intens în ochi pe rănit. De când fusese ea însăși bolnavă, Philippe nu-i mai văzuse acea expresie serioasă și plină de întrebări. Se simți tulburat și nu spuse nimic.

Era clar că domnul de Peyralès știa ce crimă comisese. Dar oare Geneviève știa?

Cu toate astea, văduva își exprimă întreaga ei recunoștință pentru bunătatea domnișoarei.

– L-a durut tare? întrebă ea.

– Da, mai ales din cauză că s-a agitat prea mult. Medicul l-a amenințat că o să rămână șchiop și a avut mereu febră. Ce bine ar fi dacă domnișoara l-ar putea convinge să fie mai-rațional!

– Așa este, dar știu foarte bine că e nevoie de multă răbdare și că e foarte greu.

Vorbea fără să se uite la el, ca și când n-ar fi fost de față.

– I-ar plăcea să primească niște cărți? O să i le trimit.

Până și țăranca fu impresionată de jena care domnea între ei. Îi spuse fiului ei:

– Zi și tu ceva. Nici măcar nu i-ai mulțumit domnișoarei.

El nu putu decât să îngâne decât două cuvinte:

– Ah! Domnișoară Geneviève!.....

După care vocea i se frânse. Aceea a fost ultima oară când ea veni să-l vadă.

În ziua nunții, Philippe se târa pășind nesigur, sprijinit în cârje. Mama lui, cu o bonetă dichisită pe cap, întinerită și foarte veselă, venise să-i povestească totul.

Îi spuse că mireasa semăna cu un înger și că mai mulți țărani îngenunchează în fața ei ca în fața unei năluci atunci când intrase în mica biserică. Avea rochia albă și lungă și voalul o învăluia ca un nor. O văzuseră din nou după ce se măritase, când era gata de plecare, luându-și rămas-bun, îmbrăcată în costum de călătorie. Se apropiase de doamna Sauval, îi făcuse onoarea de a i se adresa ei în mod special, și văduva era mândră că-i răspunsese fără să greșească: "Da, doamnă vicontesă".

– Ce ți-a spus? întrebă Philippe, cu ochii arzând și înfundați în orbite.

– Mi-a zis că o să se întoarcă la toamnă și că speră că o să te găsească vioi și puternic cum erai odată. Mi-a mai zis să te îngrijești și să te lași vindecat. Mă rog... tot felul de vorbe frumoase.

Firește că noua vicontesă de Trésigny făcuse la plecarea din casa părintească daruri tuturor servitorilor. Îi dărui și lui Philippe niște cărți, dar de fapt, era o mică bibliotecă. Majoritatea erau noi și tânărul recunoscu câteva pe care le răsfoise odinioară la picioarele șezlongului Genevièvei.

Curând, se simți mai bine. Începu să meargă, să respire aerul

pădurii și redeveni Philippe cel de altădată. Totuși, nu-l revăzuse pe marchiz. Într-o dimineață însă, domnul de Peyralès trimise după el.

Acum, bărbatul pe care-l zări când intră în birou era deja un om bătrân. Luptele politice și recenta despărțire de fiica lui grăbiseră acea schimbare prematură. Avea părul rar, favoriți scurți și cărunți. Privirea însă îi rămăsese pătrunzătoare și aspră.

– Sauval, spuse el fără nicio introducere, sunt convins că meseria de paznic de vânătoare nu ți se potrivește.

Bietul băiat se clătină pe picioare când auzi acea frază care suna ca un act de acuzare.

Era pregătit de orice, cu excepția acelei mustrări bruște. Îngăimă câteva cuvinte referitoare la bunicul lui.

– Știu asta, spuse marchizul. Dar dacă eu sunt acela care te eliberez de promisiune, nu mai ai ce să-ți reproșezi.

Ironia ultimelor cuvinte era extrem de evidentă. Concedierea lui era pecetluită.

– Ți-am găsit o slujbă la Paris, spuse marchizul.

– Domnule marchiz, spuse Philippe cu voce tremurândă, vă implor, nu mă văduviți cu totul de stima dumneavoastră. Mi se pare că n-aș avea curajul și forța de a reuși acolo.

E adevărat că poate am fost vinovat, dar așa a fost situația.... o mișcare furioasă....

– Nu înțeleg, îl opri domnul de Peyralès.

– Ah! Visam totuși la o viață nobilă.

– Visai, da, visai! exclamă marchizul ridicându-se și plimbându-se de colo-colo prin cameră. Chiar asta făceai! Ce nenorocire! Ți-am zis eu și i-am zis și domnului Forest. De vină sunt toate studiile, poeziile și prostiile acelea! Acum însă regretele, nu mai au niciun rost.

Drept urmare, te afli într-o poziție care nu ți se potrivește și căreia nici nu-i corespunzi. Cu toate astea, știi să tragi bine cu arma, dar mânuiești și mai bine....

Urma să spună "cravașa"!..... O sudoare rece apăru pe fruntea lui Philippe.

– Mânuiești mai bine condeiul. Vrei să fii secretar?

– O să fiu, domnule marchiz.

Era vorba despre un post modest în biroul domnului de Gastré, avocat la Curtea de Casație.

Primi pe loc o scrisoare de recomandare scrisă dinainte. Văzu adresa: Strada Ville-l'Evêque, Paris.... și mâna îi tremură de emoție.

Peste câteva zile, își lua rămas-bun de la mama lui pe peronul gării.

Nu voise să vină cu el, deși domnul de Peyralès se oferise să plătească și cheltuielile de călătorie și instalare. Parisul o speria.... Gândul că băiatul ei trebuia să-și părăsească ținutul, satul, castelul, îi provocase o stare de neliniște cumplită. Bucuria pe care o simțea pentru faptul că scăpase de acea temere, o făcea parcă să uite de durerea despărțirii de fiul ei. De altfel, era mândră de Philo al ei. Vedea în hotărârea marchizului o onoare pe deplin meritată, de parcă s-ar fi făcut în sfârșit dreptate. Era convinsă că acolo el va deveni bogat și celebru.

Prin geamul trenului, Philippe văzu dispărând satul și castelul care-i erau atât de dragi și fu cuprins de tristețe. Scene din copilărie, cuvinte dureroase și naive, versuri acide îi pluteau vag prin minte, slăbind în intensitate și revenind apoi cu și mai multă forță, pe măsură ce se schimba peisajul. Pădurea, câmpia, povârnișurile, casele se succedau, apăreau și dispăreau. Apoi, totul deveni întunecat și din profunzimea acelei triști, Philippe simți

totuși că renaște o nouă speranță.

– E bine să trăiești și să lupți.....

Și, lăsându-și capul pe perna prăfuită și cenușie, în timp ce era zgâlțâit de mersul vagonului, ațipi cu un zâmbet pe buze.

Capitolul 8

Piesa de teatru se terminase. Tinerii actori, emoționați și zâmbitori, ieșiseră din salon, dar erau chemați înapoi cu ropote de aplauze. Ezitară puțin, apoi se întoarseră pe scena improvizată, toți patru, așezați unul lângă altul și ținându-se de mână, își salutară spectatorii.

Jucaseră într-adevăr foarte bine. Cele două fete care locuiau în acea casă, care-și făcuseră debutul cu acea ocazie, se descurcaseră de minune. E adevărat că Blanche râsese la scena declarației de dragoste și că Marie fusese gata să cadă pentru că se împiedicase în coada rochiei. Dar toți erau de acord că își interpretaseră rolurile într-o manieră surprinzătoare. Și cei doi tineri își meritau partea lor de laude, dar succesul lor părea mai firesc. Nimeni nu părea să creadă că trebuiseră să se lupte cu tracul mai mult decât partenerele lor.

Și piesa scrisă în versuri era foarte bună. Era plină de spirit, de vioiciune și moderat de sentimentală. Câteva pasaje, puțin cam bombastice, dovedeau faptul că autorul era tânăr. Era un autor pe care acum toată lumea dorea să-l cunoască. Invitații căutau în zadar

numele acestuia pe cartonașele de culoare verde-deschis pe care era tipărit programul.

Câțiva domni strigară: "Autorul, autorul!" Curând, strigătele se înmulțiră și doamnele le susțineau bătând din palme. Apoi se făcu tăcere. Maurice Portet, tânărul solid care jucase în rolul principal și care, exagerând puțin, o făcuse să râdă pe verișoara lui, Blanche, apăruse pe scenă.

Se apropie de rampă, deoarece exista și o rampă, respectiv vreo treizeci de lumânări așezate în spatele unui reflector din tablă. Belloin era cel care făcuse totul și nu lipsea absolut nimic, nici măcar cușca sufleorului.

– Doamnelor și domnilor, spuse Maurice, piesa pe care am avut onoarea s-o prezentăm în fața dumneavoastră, e scrisă de minunatul nostru coleg și prieten Philippe Sauval.

Spectatorii începură să aplude și mai tare și vorbeau între ei: "Cine e? Îl juca pe bătrân.... Dar avea o voce de tânăr..... Versurile lui sunt foarte bune.... S-ar părea că e doar de vârsta vărului Portet.... Serios? Înseamnă că e un băiat de viitor..."

Toți doriră să-l vadă. Strigară din nou: "Autorul! Autorul!" Era un entuziasm general.

În fundul apartamentului, în biroul în care se pregătea să-și schimbe costumul de actor cu cel de seară, Philippe asculta. Stând cu peruca albă în mână și părul negru lipit de tâmple, ciulea urechea la aplauzele și strigătele spectatorilor.

Deodată, în încăpere intră Maurice.

– Auzi cum te aclamează și te cheamă? Trebuie să te întorci și să saluți publicul.

– Așa crezi? În halul în care mă aflu?

– N-are nimic. Pune-ți la loc peruca și du-te.

– Nu, nu. O să arăt caraghios.... Deci, a avut ceva succes modesta mea piesă?

– A fost un succes trăsnet! Nu ți-am spus eu? Ia ascultă! Or să demoleze casa mătușii!

– Tu și verișoarele tale ați jucat foarte bine! Pe voi vă aplaudă.

– Ca să vezi! Mai ești modest! Asta e o calitate pe care nu ți-o cunoșteam și tocmai pe asta o apreciez cel mai mult!.... O să-ți punem o violetă pe blazon.

– Blazon! repetă Philippe zâmbind. Blazonul unui țăran!

– Ascultă! În seara asta parcă au înnebunit cu toții. Succesul o să ți se urce la cap, amice! Dumnezeule mare! Se aude deja primul vals? Și eu care nu sunt încă gata!.....

Când Maurice se întoarse peste zece minute în costum de seară, cu cravată albă la gât, îl găsi pe Philippe stând liniștit în fotoliu, în fața șemineului. Tânărul era adâncit în gânduri. Chipul lui frumos părea ridicol sub fardul aplicat cu stângăcie și pe care nu intenționa să și-l șteargă. Nici măcar nu începuse să se dezbrace. Maurice se înfurie la culme.

– La ce te gândești? Ai de gând să dormi acolo? Crezi cumva că există vreo șansă să dansăm cu domnișoarele prezente până nu le vei fi prezentat tu? Așa că, grăbește-te, ce mai stai! Și demachiază-te ca lumea. Ești groaznic de urât.

Philippe începu să se îmbrace, dar se pregătea să meargă la bal cu părere de rău. Ar fi preferat să iasă afară, să se închidă în cămăruța lui sau să se plimbe în noapte cu acea mare bucurie în suflet. Își perie absent părul, își înnodă cravata și își puse mănușile în mâini. Din când în când însă, se oprea și șoptea cu vocea tremurând de emoție:

– Sunt poet.... Sunt poet....

În saloane se vorbea despre el. Stăpânii casei și nepotul lor, Maurice, erau bombardați cu întrebări. Nimeni dintre invitați nu-l cunoștea și deoarece fusese văzut numai pe scenă, cu păr alb și riduri de moșneag pe față, se mirau când aflau că n-are decât douăzeci și trei de ani.

Domnul și doamna Portet îl lăudau foarte tare, dar fără prea multă căldură. Erau mulțumiți de succesul piesei, dar începeau să se teamă ca nu cumva cea mai mare parte a acestuia să-i revină autorului și ca versurile lui Philippe să nu pună în umbră talentul, grația și costumele frumoase ale Mariei și ale lui Blanche. După toată osteneala de a le pune pe fete să repete versurile și de a confecționa acele costume, așa ceva li s-ar fi părut prea de tot.

Maurice însă îl lăuda pe prietenul lui cu toată sinceritatea. "Nu-i așa că e talentat? Ai reținut scena cu biletul? Și deznodământul e foarte bine adus din condei! Absolut original! Sunt sigur că Sauval va ajunge celebru!"

Cu toate astea, uneori valul de entuziasm al acestuia era întrerupt de întrebări referitoare la familie și statutul social al tânărului autor. Atunci, fața sinceră a lui Maurice se posomora brusc. Evita să răspundă sau o făcea într-un mod evaziv: "Provine dintr-o familie bună din provincie, dar sărăcită. Tatăl lui a avut o funcție importantă pe lângă marchizul de.... contele de...." Numele îi scăpa întotdeauna. Se grăbea să schimbe vorba sau să-i părăsească pe curioși.

"E supărător, își spunea el, să ai o origine cu mult sub talentele sau chiar sub calitățile tale fizice! Nici nu ți-o poți recunoaște într-un salon ca acesta. Și asta n-ar fi nimic, dar mai e la mijloc și sărăcia, nevoia de a munci în fiecare zi, care-i pune piedici și-i întârzie progresele....

Dar Philippe nu era bântuit de asemenea gânduri. Se afla sub influența totală a unui prim succes și i se părea că avusese în seara aceea revelația geniului său. Totuși, ca să scape de curiozitatea și de laudele oamenilor, tânărul dansa frenetic. "Ce minunată e piesa ta!.... Ai mai scris și altele? Sper că vor fi jucate la Comedia Franceză, pentru că acela este singurul teatru la care am voie să merg". Comedia Franceză!..... Acest cuvânt îi producea amețeli lui Philippe.

Imediat ce i se păru că poate părăsi holul fără să fie considerat lipsit de politețe, plecă.

Între conacul Portet, din strada Galilée și strada Parma, unde locuia Philippe, era o distanță mare. Tânărul mergea repede și curând sună la ușa uneia din acele case fără magazine la parter, de pe o alee îngustă, cu scară din lemn ceruit. Era casa unor mici rentieri, în care accesul cu câini era strict interzis, dar în care uneori apăreau capete de maimuțe la balconul de la etajul cinci.

Philippe închiriase o cameră în pensiunea foarte modestă, dar respectabilă, a domnișoarelor Mériquier. Erau două surori care, venite din Rochefort în urmă cu vreo douăzeci de ani, pe când deja nu mai erau prea tinere, păstraseră neatinse la Paris obiceiurile și ideile din ținutul lor. Primeau puțini chiriași, numai din cei cu recomandări serioase. Se aflau în casă câteva tinere sau fete bătrâne din Suedia sau Anglia venite să învețe limba franceză și trei sau patru tineri foarte mândri că trăiau primul an de independență în Paris.

În general, mesele de seară erau foarte vesele. Toți tinerii adunați acolo întâmplător din toate colțurile Europei, în jurul feței albe de masă, se simpatizau reciproc. Exista mai ales la un capăt al acesteia un mic colț în exclusivitate francez, în care se discuta în

permanență. În acel loc, Philippe se așeza în fiecare seară lângă Maurice Portet.

De la balurile Prefecturii din tinerețea lor, domnișoarele Mériquier nu avuseseră o zi mai frumoasă decât cea în care îl înscriseseră pe domnul Portet în rândurile membrilor chiriașilor lor. Era un tânăr care închiriase cea mai bună cameră fără să se târguiască și care accepta majorarea treptată a sumei fără să pară că observă ceva! Mai întâi, fuseseră interesate de aspectul material al afacerii, dar apoi, bătrânele lor inimi încă sensibile fură și ele cucerite de apucăturile generoase, buna dispoziție, pasul lui apăsat care cutremura mica scară din strada Parma atunci când se întorcea de la birou pentru masa de prânz. Ele exclamau, întotdeauna în cor: "Ah! Uite-l pe dragul nostru Portet!" când vedeau apărând în pragul ușii capul de băiat bun și umerii lui de sportiv. Maurice fu foarte răsfățat de ele și se simțea bine în camera lui mare cu mobile din lemn de mahon, pe care o împodobi cu tigve colorate câștigate la bâlciul de la Neuilly, pistoale, săbii și măști de scrimă. Legă o prietenie strânsă cu Philippe Sauval și atunci când, devenind major, nu mai locuia la domnișoarele Mériquier, continua să vină să ia cina la ele aproape în mod regulat.

Își pierduse de curând tatăl, un mare proprietar de fabrici din Rouen. Frații acestuia rămăseseră la conducerea familiei în care părea să-și facă un viitor și nepotul lor. Dar pe Maurice nu-l interesa prelucrarea bumbacului. Educația lui fusese făcută oarecum la întâmplare, fiecare din membrii numeroasei sale familii aducându-și contribuția în acest sens. Cel mai puțin se amestecase în această problemă mama lui, a cărei fire neliniștită și schimbătoare era receptivă la toate influențele posibile și înclina urechea la toate sfaturile. Fusese șase ani la un colegiu și doi ani la

altul. Avusese și profesori particulari. Fusese trimis în Saxonia ca să învețe germana, la Manchester ca să studieze procesele de fabricație din industria engleză și la Paris pentru a se perfecționa în domeniul bancar și mai ales pentru că vroia el să meargă acolo. Petrecu un an în strada Parma, ducându-se în fiecare zi la birou și duminica la curse, unde-l lua și pe Philippe, atunci când reușea să-l smulgă din meditațiile și lecturile lui.

În sfârșit, ajunsese și la vârsta majoratului. Aștepta cu mare nerăbdare clipa fericită care urma să-l elibereze de tutela multiplă și pisălogeala mamei, unchilor, cunoștințelor și prietenilor de familie.

Intră în posesia averii lui și părăsi pensiunea domnișoarelor Mériquier, dar nu ca să se întoarcă la Rouen. Nu spusese familiei sale ce groază îi stârnea viața de provincie și că ar dori să rămână la Paris. Pretextă însă că n-avea nicio înclinație spre cariera tatălui său, dar că o prefera pe cea a unchiului, agent de bursă, și după ce studie domeniul bancar, se arătă interesat de funcționarea Bursei. Fusese o lovitură de trăsnet. Maurice nu-și făcuse griji însă. Totuși, se străduí puțin s-o consoleze pe mama lui, a cărei tristețe îl cam necăjea. Până la urmă, doamna Portet îi dădu pe deplin dreptate fiului său unic, care în același timp era și cel mai mic dintre copiii săi.

Ea veni la Paris, îi căută un apartament și-l instală cât mai confortabil cu putință. Maurice suportă toate atențiile și răsfățul mamei sale, îi ascultă sfaturile cu o răbdare pe care în sinea lui o consideră demnă de stimă. O conduse apoi înapoi la Rouen, mai petrecu câteva zile cu ea, apoi în sfârșit își luă rămas-bun cu multă afecțiune. Se urcă în compartimentul lui de la clasa întâi și, după ce rămase singur, își aprinse o țigară. Dar când trenul se urni din loc,

când bătrânul oraș înțesat de clopotnițe gotice dispăru deodată din fața ochilor lui, Maurice își duse mâinile la ceafă și se răsturnă pe pernă, aproape urlând de bucurie:

– Liber! Sunt în sfârșit liber!

– Ah! Ați venit, dragă domnule Portet! Bună seara! Ce mai faceți?

Domnișoara Antoinette vorbea cu gura plină, în timp ce aranja pe farfurii un număr fix de prăjiturele pentru desert, din care se servea fără nicio rezervă.

– Bună seara, domnișoară. Philippe e acasă?

În clipa aceea, se deschise o ușă și apăru cealaltă soră.

– Ah! Iată-l pe scumpul nostru domn Portet! De domnul Philippe ai întrebat? Vreți să vorbiți cu el?

– Așa se pare, domnișoară, spuse Maurice ironic.

Începea să nu i se mai pară simpatică figura aceea gălbejită căreia zâmbetul permanent îi provoca niște mici riduri pe care nervozitatea i le accentua și mai tare.

– Dar o să stați de vorbă cu el la cină. Sper că luați cina cu noi.

– O să vă spun imediat, domnișoară. Mă duc să văd dacă Philippe e în camera lui.

Domnișoara Antoinette se făcu roșie la față. Încă i se mai întâmpla asta. Își păstrase o anumită prospețime a tenului.

– Ba da, ba da, o să iei cina cu noi! Avem ceva bun, astă-seară! O surpriză....

– Ce anume? întrebă Maurice, care se întoarse râzând spre ea.

– Friptură de porc cu compot de mere. O rețetă englezească pe care ne-a dat-o domnișoara Trundall. O să vezi, dragă prietene, e delicioasă.

Lui Maurice i se lungi fața și cu această figură scârbită intră în camera amicului său.

– Ce ți-e și cu fetele astea bătrâne! Ai chef să mănânci din compotul lor? Atunci, vino să iei masa cu mine. Aș vrea să putem și noi sta de vorbă o dată, fără să fim auziți de toată pensiunea.

Philippe avea ceva de scris, așa că nu acceptă decât cu condiția să se întoarcă acasă devreme. Tinerii se duseră la Lathuile.

Trecuseră două zile de la spectacolul de teatru din casa doamnei Portet. Fusese o serată plăcută, bine organizată, foarte elegantă, după părerea lui Maurice. În plus, reprezentase un adevărat triumf pentru mâzgăliciul acesta de Sauval.

– Iar versuri.... Cum poți să-ți petreci timpul făcând așa ceva? Mă rog, văd că ți-a cam reușit, până acum. Mie mi-au plăcut cele scrise pentru rolul meu. Au fost mai ușor de ținut minte, datorită faptului că rimau.... Adică ceva de genul: "râsul – plânsul", "dragoste – pacoste" etc.

– Dar mi-ai oferit niște rime foarte bune, spuse Philippe amuzat.

În cele din urmă, tânărul se hotărî să spună de ce venise. Doamna Portet dorea să se joace pentru a doua oară piesa, cât mai curând posibil, cât timp decorul încă nu fusese demolat și costumele nu-și pierduseră prospețimea. Dorea ca astfel să facă o plăcere unor prieteni care, fiind în doliu, nu putuseră să participe la spectacolul anterior.

– Trebuie să știi, spuse Maurice, că aceștia sunt niște oameni pe care mama ține foarte mult să-i distreze puțin. E vorba despre o familie nobilă, înțelegi tu, nooobilă..... și singura cu care e înrudită! Pentru scumpa mea mătușă, această familie nobilă reprezintă mândria vieții ei.

– Despre ce familie este vorba?

– Habar n-am, amice, și nici nu-mi pasă. Știu numai că face parte din "high life".

Maurice pronunțase "higlife".

– O să ne distrăm, spuse Philippe. Pentru mine, este o mare onoare. Nu pot s-o refuz pe doamna Portet.

– La urma urmei, continuă pe un ton serios Maurice, n-ar fi deloc rău pentru tine ca oamenii să-ți asculte piesa. Probabil că au bun-gust și influență..... Va trebui s-o joci ca lumea, chiar mai bine decât ultima oară, să ne autodepășim.....

Era o seară frumoasă și răcoroasă. Tinerii se plimbară pe bulevarde. Niciunul din ei nu era parizian. Maurice își bătea joc de marele oraș în care totul era lipsit de simplitate. Philippe râdea de glumele lui și nu spunea nimic. El voia să convertească acel Babilon, să-l transforme într-un Ierusalim plutitor pe care nici măcar el nu-l vedea prea clar din cauza slovei milostive și purității cu care-l învăluia.

Deodată, Maurice rămase încremenit, arătând cu degetul spre o firmă.

– Asta e, spuse el.

Felinarul lumina o fațadă albă pe care erau scrise niște litere albastre: "Lăptărie. Ouă, brânză, unt de Isigny".

– Cine? spuse Philippe.

– Asta e: doamna d'Isigny. Acesta e numele doamnei din "higlife". Tu n-ai de unde să știi, dar o bănuiesc pe mătușa mea că ar vrea să mă însor cu cineva din familia asta.... În rândurile nobilimii, de! Ce onoare ar fi pentru familie!

– D'Isigny, repetă Philippe. Ești sigur? Nu cumva e vorba despre "Trésigny?"

– S-ar putea. Trésigny, Isigny, pentru mine e tot aia.

Dar pentru Philippe nu era același lucru. El nu mai auzi, nu mai vorbi și nu mai râse până când prietenul lui nu-l readuse la realitate

oprindu-se drept în mijlocul trotuarului.

– Compui cumva o odă?

– Nu.... adică.... Mi-ai dat de gândit, trebuie să mă întorc acasă. Ți-am spus că trebuie să mă întorc devreme. Mă scuzi, da? La revedere.

– Noapte bună, om cu capul în nori, poet dat naibii ce ești! îi răspunse Maurice pe un ton glumeț.

Și plecă încruntat, călcând apăsat. Nu-i plăcea să fie singur nicio clipă și nu mai vedea nimic distractiv în jurul lui.

Philippe intră grăbit în camera lui. Își aruncă pălăria pe un scaun și se așeză în întuneric, căzut pe gânduri. O va revedea.... Ea îi va auzi opera.... va constata că are talent.... va aplauda! Probabil l-ar încuraja, apoi l-ar proteja, ar redeveni drăgălașa și zâmbitoarea lui binefăcătoare, creatura divină care i-ar călăuzi destinul. Ar sta de vorbă cu el în timp ce s-ar afla în înalta societate, purtând aceleași haine ca și el și având aceleași maniere. Dar el ar fi mai frumos ca ei, ar avea mai mult spirit și Geneviève ar spune: "El e Philippe! Iată deci ce zăcea în el și ce a ajuns!"

Oare cum i-ar vorbi? I-ar spune "domnule", sau Philippe, ca altădată? Îl va recunoaște travestit într-un bătrân, machiat ca un actor, cu riduri false și perucă albă? Ar afla că este el până la sfârșitul piesei, dacă nu i s-ar spune numele actorului? Ce-ar fi să-l vadă intrând brusc, pe el, fostul paznic de vânătoare, îmbrăcat în haine de seară, arătând ca un gentilom! Dar oare era vorba despre ea? Da, era sigur de asta. Acum, își amintea că numele de Portet era rostit adesea în conacul Peyralès.

Iar doliul era o altă dovadă. Geneviève era în doliu după tatăl ei, care murise cu niciun an în urmă. Da, ea era! Tânăra va fi martora succesului său! Era poet și ea va afla acest lucru. Pentru asta se

născuse, muncise, visase și suferise atât de mult! Era în culmea fericirii!

La începutul piesei, Philippe trebuia să fie singur în scenă și să joace rolul unui tată în vârstă, tiranic și crud, care ulterior urma să se mai îmblânzească. Atunci când se ridică încet cortina, el se uită în sală cu inima bătându-i puternic în piept și începu să-și joace rolul cu o voce tremurată, spectatorii considerând că așa trebuia rostit textul de către un bătrân senil. Totuși, nu i se vedea fața prea clar, scena nefiind luminată decât de o lampă. Nici măcar nu știa dacă ea se afla într-adevăr în sală, dar atunci când intră în culise, nu vru să ceară informații despre acest subiect.

Abia atunci când intră în salon, îmbrăcat elegant și pieptănat, arătând bine pentru prima oară, se trezi față în față cu ea.

– Domnul Philippe Sauval, tânărul nostru poet.... Vicontesa de Trèsigny...

Prezentările erau făcute de domnul Portet.

– Domnul Philippe Sauval? Asta-i bună! Dar noi suntem cunoștințe vechi. Imaginați-vă domnule Portet, că strămoșii noștri și-au făcut servicii unii altora. Am copilărit împreună.

Ce ființă bună și fermecătoare! Era și acum o copilă, cu ochii mari și nevinovați și părul încrețit pe frunte. Lui Philippe i se păru că o vede ca pe vremea când era doar o fetiță, îmbrăcată tot în doliu, dar după mama ei, alergând pe pajiște.

Dar agentul de bursă era foarte mirat. Emoționat, tânărul corectă vorbele amabile ale doamnei de Trèsigny.

– E o onoare pentru familia mea că se află de câteva secole în slujba marchizilor de Peyralès.....

Geneviève și Philippe se așezară unul lângă altul și stătură de vorbă. El cu respect și umilință, amețit de fericire și de mândrie. Ea,

mirată, șocată, curioasă. Trecând de la întrebări la amintiri, vorbindu-i despre pădurea lor bătrână, tatăl ei decedat, directorul școlii, apoi despre Paris, poezie, teatru și marea lui carieră literară.

– Trebuie să ți se editeze și să ți se joace piesele, să te întâlnești cu scriitori. Vino în strada Varennes, o să te prezint eu lor. Nu cunoști vechiul palat? Nici măcar cum arată în exterior? O să te descurci tu. Acum nu mai e vesel, nu mai au loc petreceri.... Bietul meu tată nu mai este.... Domnule Philippe, n-o să-mi treacă niciodată durerea provocată de moartea tatălui meu. Nu voi mai iubi niciodată vreo ființă umană așa cum l-am iubit pe tata.

El tresări. Cel pe care-l vedea și acum prăbușit pe pământul roșiatic, cel pe care-l luase de soț fără să-l iubească, nici pe el nu-l iubea mai mult acum?

– Le-ai recunoscut pe contesă și pe Bertrade? îl întrebă tânăra. Sunt tot timpul cu mine. La fel și unchiul meu. Vicontele e și acum pe mare....

El îngăimă ceva despre dificultățile vieții ofițerilor de marină, despre exilul permanent al acestora.... Ea întoarse capul cu un zâmbet forțat și ironic pe buze. Apoi vorbiră despre Bertrade care, aflată la doi pași de ei râdea zgomotos cu Maurice Portet.

– Verișoara mea nu s-a măritat încă. Socrul meu nici nu vrea să audă de o căsătorie cu cineva de un rang inferior și din nefericire, cei din familia Trèsigny stau cam prost la capitolul avere.... În vremurile astea, se pune mereu accentul pe bani. Dar Bertrade nu e forțată de nimeni să aleagă pe cineva. Și ca să fiu sinceră, cred că are perfectă dreptate.

Rămase câteva clipe tăcută, având întipărită pe fața ei frumoasă o expresie extrem de serioasă. Philippe se uită la domnișoara de Trèsigny. Tânăra se dezvoltase frumos, era înaltă și bine făcută și

arăta mai femeie decât verișoara ei.

– Ah! Domnule Philippe! spuse deodată Geneviève privindu-l cu ochi strălucitori, ce fericit ești! Poezia e atât de frumoasă! Ar fi atât de ușor să aducem puțină poezie și în viețile noastre!

Philippe își spuse în sinea lui că într-adevăr era fericit, că nu se înșelase. Geneviève era cu adevărat ființa serioasă și plină de idealuri pe care o cunoscuse dintotdeauna și pe care o înțelesese. Acea perioadă de nebunie mondenă, acea căsătorie banală fusese doar o criză cauzată de influența doamnei de Trèsigny și de anturajul din Paris. Dar ce urmări avusese acea criză!..... Un lanț nemilos care o făcuse să simtă că are vânătăi la mâini. Biata copilă! Ei bine, își va dedica întregul lui talent poetic consolării ei. Va compune cântece frumoase care să-i aline pentru totdeauna sufletul rănit. Însă dat fiind că se născuse pe o scară socială prea joasă, nu i se putea dedica pe față. Atingerea aripii poeziei lui se va produce de la distanță. Între ei va exista o legătură admirabilă. Îi va dărui orice va dori..... Va juca pentru ea rolul naturii, al dragostei și al lui Dumnezeu.

– De ce stă pe băncuță vicontesa? îl întrebă veselă Blanche Portet.

– Poftim?.... Ah! Scuzați-mă.... Ați spus ceva, domnișoară?

Nu observase că se organizaseră niște jocuri de societate. Fata repetă întrebarea numindu-l "tată denaturat", ca în piesa de teatru.

Curând, vicontesa reveni din sala pentru fumători unde se ascunsese, se așeză în mijlocul cercului de tineri și începu să asculte ce se spusese despre ea cât lipsise. Fu mai mult lăudată decât criticată. Geneviève protestă la fiecare frază rostită de Blanche, intrând în jocul lor și râzând cu poftă. Philippe pur și simplu n-o mai recunoștea și deși i se părea că tânăra avea un

farmec nebun, se simțea stânjenit și era supărat să vadă că Geneviève se schimbase atât de repede de la un minut la altul.

– Domnul Maurice e cel care a spus că inima mea a fost șlefuită dintr-un diamant. Asta înseamnă că e foarte dură, nu-i așa? Uiți însă că diamantul nu e decât cărbune, o substanță inflamabilă folosită drept combustibil.

– Doamnă, îi răspunse Maurice pe un ton prefăcut, nu mă refeream decât la transparență, claritate și valoare.... Cum de mi-ați ghicit gândurile?

– Pentru că n-ai putut să mai rostești și celelalte fraze, care probabil erau prea răutăcioase sau prea favorabile.

Așadar ea a încercat să-i ghicească lui Maurice gândurile. Oare de ce? se întrebă Philippe. De unde până unde atâta cochetărie față de el?

Acum, ea îl dădea afară în glumă și cuprinsă de entuziasmul general, îi spuse pe numele mic.

– Pleacă, Maurice. Stai pe băncuță. Acum, vom putea să spunem cu adevărat ce gândim despre tine.....

Atunci însă când, ceva mai târziu, ea se așeză lângă niște persoane mai în vârstă, își recăpătă aerul gânditor, care-i plăcea cel mai mult lui Philippe.

Capitolul 9

– Antoinette, fii bună și vino te rog până aici, spuse domnișoara Clotilde deschizând o ușă.

– Ce s-a întâmplat, draga mea? spuse aceasta dând fuga la ea.

– Închide ușa, draga mea. Ia uite, ce părere ai despre asta?

Corespondența chiriașilor era întinsă pe mușamaua galbenă de pe masa lungă din sufragerie. Erau acolo scrisori și ziare, așezate în ordine, ca pentru o inspecție. Dar domnișoara Clotilde, care învățase să le cunoască forma, timbrele, scrisul și parfumul, scoase din rând una sosită de curând, a cărei prezență o emoționase.

– Uită-te cu atenție la ea, îi spuse ea surorii ei.

Era un plic mic din hârtie albă pe care era scrisă adresa lui Philippe Sauval cu litere alungite și fine, în stil englezesc. Când o întoarse, văzu pe spate în loc de ștampilă, o coroană neagră cu nouă perle de jur-împrejur.

Antoinette și Clotilde începură să facă fel de fel de presupuneri, dar, neajungând la nicio concluzie, se hotărâră să ducă scrisoarea în camera tânărului.

Atunci când Philippe intră în cameră și o văzu, se simți în al

nouălea cer. O aștepta și nu îndrăznea să creadă că va veni vreodată. De când o reîntâlnise pe Geneviève, care-l primise acasă la ea, stătuseră adesea îndelung de vorbă și nu mai trăia decât pentru ea. Adorația de la distanță se transformase în venerație. Se gândea atât de mult la ea, încât încetase să mai scrie versuri.

Ea voise să-i vadă manuscrisele și el i le dusese pe toate. Geneviève îi spusese că după ce le va termina de citit, îi va scrie.

– Or să te plictisească, îi răspunsese tânărul. Dar sper că o să-mi spui părerea ta sinceră.

– Părerea mea nu contează prea mult, așa că o să mi-o spun.

– Îți mulțumesc. Nu-mi pasă decât de ce gândești tu. Dacă n-o să găsești nimic de valoare în paginile astea, o să cred că m-am înșelat, le voi arunca în foc și nu voi mai scrie niciodată.

– Dar asta e nebunie curată! Mă faci să-mi asum o responsabilitate prea mare....! De fapt, ești sigur de ce o să spun.... mai întâi, ești sigur pe tine și apoi știi foarte bine cât de mult îți apreciez talentul. Pe undeva, ai dreptate când afirmi că dacă n-o să te înțeleg eu, nu te vor înțelege nici alții.

– Nu vorbi așa. Te implor să fii necruțătoare. Vreau să fac ceva măreț în viață, sau nimic. O să-ți mulțumesc dacă o să mă împiedici să fiu mediocru.

Așadar dimineața, îmbrăcată numai în capot de casă, ea se așezase în micul ei salon, în fața unui birou din lemn de trandafir, pe care deschidea manuscrisele lui Philippe Sauval. Lua un creion, făcea notițe pe margini, cruci, consemnând propriile ei idei din când în când. Se oprea adesea și se uita gânditoare la focul din șemineu. Apoi se lăsa absorbită de bucuria gândurilor înălțătoare, a rimelor sonore de rolul ei de protector și sfătuitor, de apriga tentație a unei iubiri sublime și imposibile, de toate acele

sentimente care o trezeau la viață, o reinventau.

După ce sublinie cratimele, acoladele și semnele de exclamație din versurile albe ale poetului, îi scrise acestuia precizând ora la care avea plăcerea să-l primească, făcându-l să spere că se va bucura de o părere dintre cele mai favorabile.

Philippe trebuia să se afle în strada Varennes a doua zi pe la ora unu. Pentru asta, era nevoit să se învoiască de la domnul Gastré, unde era angajat ca secretar de dimineața până seara. Pretextă că are de rezolvat o problemă de familie și, în ciuda aerului rece al avocatului care nu-și vedea capul de treabă, o șterse repede, în culmea fericirii, deoarece urma să se afle în preajma ei, după două săptămâni, în salonul ei cochet.

Alergă să ia masa de prânz în strada Parma, mâncă pe nemestecate, neobservând că mânca friptură de rață, spre uimirea domnișoarelor Mériquier, mândre că-i ofereau o asemenea delicatesă.

La Domul Invalizilor bătea de ora unu atunci când lovi cu ciocănelul în poarta palatului de Peyralès. Portarul îl recunoscu și-l anunță sunând din clopoțel. Un servitor își făcu apariția și-l conduse la primul etaj.

În micul salon, Geneviève stătea cu spatele la ușă. Punea în ordine caietele groase de dictando acoperite cu rânduri regulate. Ea tresări și sări în picioare.

– În sfârșit, ai apărut, domnule poet!

Și în timp ce servitorul închidea ușa, ea se apropie de el, îl luă de ambele mâini și-l privi drept în ochi.

– E frumos, e foarte frumos, spuse ea.

Genele tânărului se umeziră de emoție. Se simți cuprins de o tulburare intensă și se apropie de masă. Când zări mâzgălelile

vicontesei, redeveni stăpân pe el.

– Văd totuși că ai foarte multe notițe pe margine.

– Dar acelea nu sunt corecturi.... Nu mi-aș permite să fac așa ceva. Sunt numai niște idei ale mele, care nu știu dacă-ți vor servi la ceva. Mi-au venit în minte în timp ce citeam. M-a amuzat să ți le fac cunoscute, să vezi puțin din ceea ce simt eu, deoarece tu mi-ai pus pe tavă în versurile tale tot sufletul tău. O să-ți fie foarte ușor să le ștergi. Te-ai supărat pe mine?

Să fie supărat pe ea? Și-ar fi dorit mai degrabă să-i vorbească stând în genunchi.

Deodată, ea bătu din palme și, cu fața strălucind de bucurie, îi împărtăși un plan la care se gândise. Vroia să stea de vorbă cu el îndelung, dar nu aici, la palat, unde locuiau rudele ei. Era o după-amiază frumoasă și trebuia să facă o vizită în cartierul Saint-Germain, așa că-l invită s-o însoțească.

Ea plecă după el cu trăsura și se întâlniră amândoi la gară. Era îmbrăcată într-o rochie din stofă închisă la culoare, cu guler din catifea, pe cap avea o pălărie cu pană de fazan, o voaletă îi acoperea pe jumătate fața, în mâini purta mănuși lungi, trase peste mânșete și o umbrelă cu mâner din baga. Traversă emoționată sala de așteptare în care până și oamenii foarte grăbiți întorceau capul după ea.

Philippe alergă în întâmpinarea ei. Geneviève îl prinse de braț și-i spuse:

– Am luat bilete.... Dar să urcăm în vagon.... Dacă aș fi văzută aici!.... Oare oamenii vor crede că vom face doar o escapadă într-un vis, într-un poem?

– Nici nu se poate bănui cât respect poate inspira o femeie! spuse Philippe cu convingere.

– Ah, amice! Cât de nobil și de bun ești! Știi oare că în loc să fiu îngrijorată, să simt vreo remușcare, dimpotrivă, sunt mândră de ceea ce fac acum?

În compartimentul de clasa întâi, unde se instalară, nu erau singuri. Vorbiră în șoaptă despre poeziile lui Philippe, apoi priviră peisajul care se derula prin fața ochilor lor. La Pecq, rămaseră singuri. Ochii li se întâlniră. Nu mai știau cum să continue discuția începută ceva mai devreme. Atunci, Philippe scoase din buzunar un ziar, citi cu voce tare câteva pasaje dintr-un articol de critică literară. Geneviève îl asculta itindu-și fața între foaia de hârtie tipărită și umărul lui. Din când în când, ridica ochii spre el ca să se uite la privirea lui serioasă și intensă și la mișcarea hotărâtă a buzelor lui cărnoase. În sfârșit, ajunseră la destinație și Philippe șifonă ziarul pe care-l închise brusc. Geneviève era nerăbdătoare să ajungă în pădure.

Curând, aleile lungi care pătrundeau prin verdele-crud al copacilor se așternură dinaintea lor. Geneviève și Philippe culeseră violete și margarete și făcură niște buchețele. Apoi, lăsându-se fermecați de eterna forță a întineririi naturii, cele două ființe renunțară la convenienețe, se purtau simplu și firesc și pentru o clipă fură perfect puri. În colțul acela de pădure nu mai exista vreo vicontesă sau un biet amărât și niciun poet naiv și o femeie de lume. Nu mai erau decât doi copii care culegeau flori. Atunci când se simțiră obosiți, se așezară pe un trunchi de copac prăbușit la pământ.

Geneviève, cu obrajii îmbujorați și cu un aer vesel, își împrăștie florile pe genunchi. Pe când se apleca asupra lor și le aduna cu vârful degetelor înmănușate, Philippe fu primul care o readuse cu picioarele pe pământ.

– Dar parcă spuneai că ai treabă în Saint-Germain. Tare mi-e teamă că ne aflăm departe de acel cartier.

– Treaba mea pentru azi era să culeg multe violete și să te anunț că ești un mare poet.

Ridică ochii spre el, scuturâ din cap și râse din nou. Și cum el nu știa ce să-i răspundă, fiind emoționat la culme, ea adăugă pe un ton foarte serios:

– Uite ce e, Philippe. Eu era gata-gata să mor. Da, să mor.... Pierderea tatălui meu, tristețea, plictiseala, dezgustul față de oameni, singurătatea îngrozitoare.... Toate astea mă făceau să mă gândesc la moarte. Mi s-a spus că sunt foarte inteligentă și simt că am un suflet, dar aceste calități erau goale de conținut. Tu ai adus celui dintâi, poezia ta minunată și celeilalte nobila ta prietenie.... Tu îmi dăruiești tot ce-mi doream mai mult. M-ai făcut să renasc. Niciodată n-am fost mai fericită ca în dimineața asta....

– Dar tu știi ce însemni pentru mine? Ce ai fost întotdeauna? Nu, nu pot să-ți spun!.... Ai fost însăși poezia mea, sursa mea de inspirație, totul!

– Am fost?.... Cum așa, vorbești deja de trecut?

El nu-i răspunse, temându-se să nu spună prea mult. De jur-împrejurul lor se întindea pădurea întunecată, tăcută și nemișcată, aflată parcă în așteptare.

– Am putea zice că suntem la Peyralès, spuse Geneviève.

Atunci, vorbiră despre copilăria lor. Satul și școala, împărțirea premiilor, lecțiile luate împreună și lupul ucis iarna de Philippe, banca rustică și păunii ei, boala gravă care fusese cât pe-aci s-o ucidă de mică, dar de care nici nu-i era prea teamă. Nu voia să trăiască decât de dragul tatălui ei. Și acum, se dusese și el dintre cei vii! Tânăra plânse, se revoltă împotriva diferențelor de poziție

socială. Dar fără să sfideze societatea în care trăise, va ști să se situeze deasupra ei. De acum încolo, va manifesta cel mai mare interes față de lucrările lui Philippe, punând cel mai mare preț pe prietenia lor.

Și tânărul plângea, o admira, o adora.... Acum, când ea însăși îi cerea să îndeplinească acel rol pe care și-l dorise atât de mult, acesta i se părea extrem de greu! Nu contează!.... Își va ascunde iubirea față de ea. Ar fi fost un ticălos dacă i-ar fi răspuns printr-o figură la semnul ei de încredere. Da, va fi poetul și prietenul ei, deși ea nu va ști niciodată ce preț va trebui să plătească pentru asta. El îi jură că așa va face și ea tăcu, privindu-l îndelung și ușor mirată.

Porniră repede înapoi spre gară, ca să nu piardă trenul pe care voiau să-l ia. La un moment dat, se prinseră de mână ca s-o ia la goană de-a lungul potecilor. Geneviève se împiedică de o creangă și Philippe, în timp ce o sprijinea, exclamă fără să vrea:

– Ah! Scumpă prietenă!

Ea puse pe talia ei mâna pe care tânărul i-o întindea și spuse cu un zâmbet tulburător.

– Așa rămâne. Să-mi spui mereu în felul acesta.

Când ajunseră la gara Saint-Lazare, se despărțiră. Vicontesa îi spusese vizitiului său să vină s-o ia și ei recunoscură trăsura care oprise sub arcade. Își dădură mâna. Ea coborî scările, urcă în trăsură și un valet închise portiera acesteia. Caii porniră imediat. El se uită cum dispare în mulțime acel echipaj luxos, dar care i se părea prea banal și vulgar ca să fie demn s-o ducă pe iubita lui. Oare de ce nu era și ea un copil al pădurilor, ca el? Ce mult s-ar fi putut iubi! Ce fericiți ar fi fost!

Dar între ei exista o prăpastie uriașă!... Întreaga bucurie a acelei zile fericite păru să se risipească în momentul în care trăsura

dispăru brusc printre platanii de pe strada Tronchet.

Philippe Sauval simți că i se umezesc ochii. I se făcu rușine. Când își coborî pleoapele ca să-și stăpânească lacrimile, văzu că are mâinile pline de violete. Ieși din gară și se îndreptă spre casă. Merse repede, deoarece era târziu și probabil cina luase sfârșit la domnișoarele Mériquier.

Slujnica îi spuse tânărului că mâncarea era caldă încă și că va fi servit îndată. Intră în camera lui ca să-și lase pălăria, dar mai înainte se ocupă de flori. Printre bibelourile lui de copil se găsea întâmplător o casetă japoneză din lemn prețios, în care puse buchețelele. Ezită însă înainte să închidă capacul care urma să le sufoce..... Fu cuprins de o milă superstițioasă de genul aceleia care apare repede, ca un fel de neliniște, la cei care suferă din anumite cauze, sau le e teamă să nu sufere.

– Bietele floricele, șopti el, parcă le-aș fi pus într-un sicriu.... Muriți.... Muriți.....

În timp ce se revolta împotriva emoției care-l cuprinsese, se aplecă să le sărute, dar bătu cineva la ușă și el dădu fuga în hol.

Domnișoarele Mériquier se purtară cam rece cu el. Întârziase foarte mult și nu le dăduse nicio explicație! Maurice Portet citea cu voce tare un fapt divers dintr-un ziar, povestirea unui naufragiu cumplit. Probabil ceilalți chiriași se duseseră deja în salon, dar el, ca un copil răsfățat ce era, își răsucise o țigară și stătea la taclale cu domnișoarele bătrâne înainte de a pleca acasă.

– Deci, au murit cu toții? Mi se face pielea de găină, zău așa, exclamă domnișoara Clotilde.

– Dar și marinarii aceia au fost neglijenți! Auzi tu, să dea cu fundul vasului prin stâncile de sub el.... Nu s-ar fi întâmplat așa ceva dacă ar fi stat mereu cu sonda în mână!

– Vii cu mine la Long Champs? îl întrebă Maurice, dând buzna într-o dimineață în camera prietenului său, pe la ora zece.

Maurice devenise într-adevăr foarte parizian, dar în ciuda hainelor comandate la un croitor la modă, avea totuși un aspect cam greoi. Călare pe cal sau în trăsură, arăta superb. Privirile pe care le vedea în cursul plimbărilor lui începuseră să-i cam afecteze gândirea sănătoasă de până atunci. Când era bine dispus sau pilit, râdea adesea de el însuși!

– Hai, vino! insistă el. Dacă vrei, te iau după masa de prânz.

– Nu, spuse Philippe. Ești drăguț că mi-ai făcut o asemenea propunere... dar cred că prezența mea o să te plictisească. De o vreme, nu sunt prea vesel.

– Ăsta e un motiv în plus să încerci să te distrezi.... Ce naiba ai? Te-a părăsit muza? Hai, mărturisește, drăgălașă salcie plângătoare.

– Ei bine, știi că am fost la directorul acela de teatru cu o scrisoare de la domnul conte de Trésigny, ca să-mi servească drept recomandare....

– Ca să-i prezinți piesa pe care am jucat-o noi?

– Nu, nu pe aceea, ci alta, mai mare.

– Și?

– Directorul o s-o citească și o să-și formeze o părere despre ea. Trebuie să-mi dea un răspuns peste cincisprezece zile.

– Și ce e atât de rău în asta?

-- Nimic, dar stau ca pe ace.

Maurice îl bătu pe umăr.

– Să fim serioși, amice! Asta e o copilărie! Piesa ta trebuie să fie bună. O să primești un răspuns favorabil.

Și în timp ce Philippe clătina din cap spunând că nu avea încredere în el însuși, Maurice continuă:

– Dar ăsta nu e un motiv să te închizi în turnul tău de fildeș. Dimpotrivă, trebuie să-ți ocupi timpul cu ceva. Astăzi cumpărăturile vor fi foarte interesante. În plus, e și o ocazie bună să te vezi cu familia Trésigny, care întreabă mereu de tine.

– Cum? Familia Trésigny.... La cumpărături?

Maurice îi explică pe îndelete că era vorba despre o acțiune pusă la cale dinainte, împreună cu mătușa și verișoarele sale.

– Sunt sigur că vor să mă determine să mă însor cu Bertrade, adăugă el cu un aer țanțoș.

Philippe îl întrebă dacă îi plăcea de ea.

– Păi.... da, cam așa ceva.... Nu atât de mult ca de verișoara lor, dar că veni vorba de ea, pot să spun că îl compătimesc pe soțul ei.... stă mereu departe, pe mare.

– Ce vrei să spui? spuse tânărul poet, albindu-se la față.

– Ei, știi tu.... O femeie de douăzeci de ani, de o asemenea frumusețe... plină de viață...

– Taci din gură... Tu n-o cunoști.

– Nu, din nefericire, spuse Maurice, începând să se învârtă prin încăpere fluierând o melodie.

Philippe rămăsese cu coatele sprijinite de masă, cu părul ciufulit și se uita la tânărul atât de elegant și bogat, cu o viață ușoară, care înota în fericire ca peștele în apă. Îi părea extrem de frumos, cu părul lui roșcat scurt și ondulat și mustața răsucită. Credea că e inteligent, sincer, îndrăzneț și își spunea că de fapt poate Maurice avea toate motivele să disprețuiască poezia. Ce se alesese de el însuși, cu hainele lui vechi de anul trecut, visele ciudate și sacoul lui uzat prin birourile unui avocat?

– Bine, fie! spuse el scuturând brusc din cap. Sunt un mare idiot! Vino să mă iei după masa de prânz. O să-mi facă plăcere.

– Pe curând! strigă Maurice, foarte fericit.

Ajunseră destul de repede la hipodrom. Trăsura se opri pe marginea pistei, în primul rând, și cei doi tineri îi studiau pe cei care soseau. Maurice critica femeile și caii folosind aceleași expresii puțin măgulitoare. Philippe, căruia i se părea ridicol că suferă din cauza acestor comentarii, gândindu-se de fiecare dată la vicontesă ca și cum vreo jignire i-ar fi fost adresată ei, încercă totuși să-i cânte-n strună, glumind pe același ton. Dar adesea fraza începută se oprea brusc și se termina cu un vers șchiop.

– Deschide ochii, spunea Maurice. Trebuie să vezi lucrurile așa cum sunt în realitate.

– Sunt așa, pentru că toți vă complaceți în situația asta. Să zicem că eu mă înșel și că-mi petrec viața visând... Dacă acest vis mă încântă și dacă îi place și măcar unui singur suflet în afară de al meu, acesta valorează mai mult decât toate faptele banale ale realității tale.

Maurice Portet izbucni în râs. Niciodată Philippe nu-i spusese atât de multe. Îi mărturisi că nu-și închipuise că prietenul lui gândea chiar în halul acela.... Râdea și poetul, molipsindu-se de veselia celuilalt, simțind că e bine să mai uite de griji și de permanentele lui frământări și îndoieli, în lumina blândă a acelei după-amiezi de sărbătoare în mijlocul hipodromului fremătând de oameni, a rochiilor superbe și a agitației trăsurilor.

Prima cursă nu fu interesantă. După ce se termină, Maurice se duse la locul unde se cântăreau caii. Philippe coborî din birjă ca să-și mai dezmorțească picioarele. Aproape imediat văzu sosind familia Portet, împreună cu vicontesa de Trésigny și domnișoara de Trésigny, în două trăsuri. Geneviève venise în propria ei caleașcă, având pe portieră pictat blazonul său nobiliar. Agentul de bursă

stătea în stânga ei și Bertrade Portet pe strapontină. Domnișoara de Trésigny călătorea lângă doamna Portet, într-o trăsură deschisă.

Philippe, care se amestecase în mulțime, putu s-o admire pe îndelete înainte să fie zărit de cineva. Firește că privirea i se fixă asupra aceleia care, în secret, se legase de el prin niște fire misterioase și plăcute... dar în același timp atât de copleșitoare! N-o mai revăzuse după întâlnirea de la Saint-Germain. Atunci când se dusese să-și ia manuscrisele înapoi, deși alesese cu multă atenție ora, ea nu era acasă.

Vicontesa nu mai purta doliu. Îmbrăcată cum era într-o rochie în tonuri aurii și albastru-deschis, pălărie de fetru cu pene, parcă ar fi descins dintr-un portret istoric din secolul al șaisprezecelea. Avea sprâncenele negre, obrajii îmbujorați ca ai unui copil și o gură mică și foarte roșie. Arăta extraordinar.

Trăsurile se apropiară și găsiră cu greu un loc bun. Apoi, doamnele trecură în revistă echipajele. Berthe îi arătă vicontesei birja vărului său căptușită cu postav alb și goală, cu valetul stând lângă cal. Doamna de Trésigny duse repede lornionul la ochi, astfel că Philippe nu fu sigur dacă tânăra roșise sau nu.

Când se întoarse Maurice, tânărul se duse la el.

– Doamnele sunt deja aici, îi spuse el.

– Ai vorbit cu ele?

– Nu încă. Te-am așteptat pe tine.

Se duseră și se așezară în dreptul portierelor. După ce o salută pe vicontesă, Maurice rămase lângă roata calestii și-i făcu curte lui Bertrade. Îi spusese numele cailor, puse pariu cu ea și-i aduse un program pe care făcu niște semne cu creionul. Geneviève stătea de vorbă cu Philippe și-l întrebă cum decursese întâlnirea cu directorul de teatru. Domnul Portet se amestecă și el în vorbă.

Atunci, tânăra rămase tăcută o vreme privind atentă în față, spre cealaltă trăsură.

– Unchiule, vii la cântarul cailor?

– Da, e o idee foarte bună. Numai că eu nu mă prea pricep la chestii de astea, pentru că nu pariez.

Coborî, urmat de fiica lui, Berthe. Se plictisise să tot asculte discursul serios al lui Sauval. Curând, fu văzută cocoțată pe scaunul calești. Bertrade urcă și ea lângă ea. Ce bine era acolo sus! Nu pierdeau niciun metru din cursă!

– Urcă și tu, îi spuse doamna de Trésigny lui Philippe. Am putea să stăm un pic de vorbă.

El se așeză fericit lângă ea. Tânăra îi spuse că se gândise mult la el, îi povesti ce făcuse de când nu se mai văzuseră. Îl compătimea că are o viață plictisitoare și-i spuse că lucra la un plan prin care să-l răpească din nou, ca data trecută și să pornească într-o expediție plină de neprevăzut.

– Ah, ce amabilă sunteți! spuse el. Asta o să-mi dea bucurie și curaj pentru multă vreme de acum înainte!

Stabiliră o dată și o oră, apoi rămaseră tăcuți și plini de emoție, privind la ceea ce se întâmpla în jurul lor.

– Vă distrează ce vedeți, doamnă? continuă Philippe după o vreme.

– Nu prea.... Dar mă bucur că te-am întâlnit aici.... Uite că se întoarce Maurice Portet. El de exemplu se distrează foarte bine. Parcă nu l-ar interesa decât caii. Sunt sigură însă că poate mai mult de atât.

– E un băiat foarte bun, foarte inteligent și generos, exclamă Philippe cu afecțiune în glas.

Apoi îi ceda locul domnului Portet și cei doi tineri urcară din

nou în birjă. Maurice, cu ochii la tunicile dungate ale jocheilor, se agita, striga și-i aplauda pe învingători. Philippe încerca să facă și el la fel, dar atenția îi era mereu distrasă fără să vrea de femeia aceea adorabilă, cea mai frumoasă, cea mai spirituală și cea mai elegantă din mulțime și care-i promisese lui, tocmai lui, o întâlnire. Ea, care ar fi putut obține iubirea oricărui bărbat, prețuia numai prietenia lui....

Iubire, prietenie!.... Sărmanul visător se lăsa cuprins de înflăcărare bazându-se pe o himeră, așa cum recunoștea singur. Nu mai vedea tribunele înțesate până la acoperiș, echipajele aliniate, pâlcurile de cai care făceau o cursă nebună. Nu auzea strigătele, șuieratul cravașelor, tot acel vacarm exaltat și luxos. Măcar dacă ar fi privit-o mai bine! Dacă i-ar fi văzut buclele spălate cu borax, făcute cu fierul, aranjate o oră de către cameristă, linia sprâncenelor trasă cu creionul, îmbrăcămintea excentrică, privirile pline de admirație mută ale tuturor celor din tribune! Dar el n-o vedea așa. Poate că cea pe care o vedea era doar Geneviève de Peyralès, fetița muribundă care-i citise primele versuri.

Cea de-a doua întâlnire a lor avu drept martori grădina Luxembourg și fântâna Medici, unde la umbra răcoroasă a platanilor, în clipocitul apei, se află doi iubiți îmbrățișați pândiți de un ciclop. Geneviève îl rugă pe Philippe să-i explice mitul în cauză. Povestirea lui o emoționă și în timp ce se depărtau, ea suspină.

Vizitară galeriile muzeului, dar nu zăboviră prea mult, de teamă să nu se întâlnească din întâmplare cu oameni cunoscuți. O luară pe strada Soufflot, intrară în Pantheon și se opriră gânditori în fața coloanelor lui Puvis de Cheavannes care făceau să dispară zidurile, lărgeau biserica, deschizând în fața lor orizonturi mistice îndepărtate.

După aceea, stătură de vorbă în șoaptă în biserica Saint-Etienne-du-Mont, întunecoasă și pustie. Se țineau de braț, se lipeau unul de altul și atunci când își vorbeau, ochii lor păreau mai mari și mai întunecați. Buzele aproape li se atingeau.

– Cât este de interesant! Câte lucruri m-ai învățat, prietene! spuse Geneviève după ce ieșiră afară.

– Nu cunoști deloc acest cartier?

– Nu, absolut deloc.

– E foarte ciudat, dar nu îndrăznesc să te duc mai departe prin labirintul acesta de străzi întunecoase. O să ți se facă frică.

– Ba da, ba da! Să mergem! Îmi face o mare plăcere să văd din nou.... mai ales vechiul Paris.

– Pătrundem acum în domeniul istoriei. O să ne întoarcem cu câteva secole înapoi. Ai auzit de palatul Colbert?

– Da, bineînțeles.

El o conduse în acel loc. Fuseseră construite aici ateliere, înconjurate de niște cocioabe, dar ici și colo descopereau câte o fațadă cu ferestre împodobite cu sculpturi colorate în verde. Urcară pe o scară cu trepte joase și balustradă din metal lucrat cu mare măiestrie. Într-o curte, văzură o coțofană uriașă care-și răsfira penele la soare pe un pervaz de piatră.

Philippe avusese dreptate. Era un cartier ciudat. Ajunseră în cele din urmă pe cheiul Senei și salutară apariția catedralei Notre-Dame.

– Notre-Dame din Paris, șopti tânărul. O catedrală și o carte. De o parte o întreagă lume, de cealaltă un scriitor. Ce sanctuar! Și ce poet!

Geneviève plânse de milă personajului Claude Frollo.

– Cum adică? exclamă Philippe. N-o simpatizezi pe Esmeralda, biata țigăncușă?

El însă îl admira pe Quasimodo, considerându-l pe poet un monstru sălbatic și senzual.

– Nu e iubirea lui Apollo de o mie de ori mai frumoasă decât capriciul insolent al prostovanului de Quasimodo?

Philippe era uluit. Cu ce înflăcărare vorbea! Ce bine înțelegea ea iubirea! Dar ce știa ea despre asta?

– Quasimodo n-o iubea mai puțin decât Frollo, spuse el. El însă a tăcut. A salvat-o pe cea pe care o iubea, pe când arhidiaconul a trimis-o la pierzanie.

– Nu, Quasimodo n-a tăcut. Adu-ți aminte de cântec, de florile lui.... Crezi că e posibil ca cineva să tacă în aceste condiții?

– Da, ca să-i asigure liniștea și să păzească onoarea celei pe care o iubește.

Discuția încetă brusc. Geneviève se simțea obosită după atâta mers pe jos. În plus, nu se putea întoarce în Parisul ei la brațul lui Philippe Sauval. Chemă o birjă. Își luară rămas-bun pe trotuarul cheiului, în apropierea tarabei unui vânzător de cărți. Se ținură de mână câteva clipe.

– La revedere, spuse în cele din urmă Geneviève. Pe curând. Luăm cu noi acasă încă o amintire, câteva ore smulse de la viață.... O să te gândești cândva la aceste clipe, nu-i așa?

El îi răspunse numai din priviri.

– Rămas-bun, Philippe, dragă prietene.

-- Rămas-bun, doamnă, și îți mulțumesc mult de tot.

Birja se depărtă și, în timp ce el se uita după ea, ferestruica din spatele acesteia se lumină și văzu doi ochi zâmbitori care voiau să-l mai zărească încă o dată.

După ce se întoarse acasă, găsi un bilet de la directorul de teatru, prin care-l ruga destul de politicos să treacă a doua zi pe la

el, pentru că avea ceva de discutat cu el.

Din mesaj răzbătea o anumită grabă a expeditorului, prevestind un succes. Acesta era într-adevăr un sfârșit potrivit pentru o zi atât de frumoasă. O să fie mândru să-și anunțe victoria la viitoarea întâlnire cu Geneviève!

Capitolul 10

– Domnul director e ocupat. Sunteți amabil să așteptați puțin?

Philippe se așeză pe o banchetă într-o încăpere de la mezanin cu tavanul jos, luminată de niște ferestre cu arcade, pe care tavanul le tăia în două. Omul care-i răspunsese se așeză din nou în fața unui mic birou la care ar fi fost normal să scrie, dar acesta își petrecu timpul morfolind pana și privind pe fereastră.

Câteva persoane așteptau deja: un om din popor cu un aer posac, un bătrân zdrențăros, ținând pe genunchi un sul de hârtie pe care-l fixa cu o privire plictisită și o femeie, probabil actriță, îmbrăcată într-un talmeș-balmeș de zdrențe negre, lipsit de orice formă. Înfățișarea jalnică a acelor ființe îl indispunea pe Philippe. El venise cu autobuzul, pe o ploaie torențială, dând peste tot de fețe crispate și obosite, cu expresii speriate de oameni aflați în întârziere, umbrele ude și haine murdare. Se simțea parcă impregnat de scârba pe care i-o stârnea mereu hidoșenia vieții de zi cu zi.

Ușa biroului se deschise și apăru directorul care condusese pe cineva la ieșire. Aruncă o privire asupra persoanelor care se aflau

acolo, apoi îi făcu semn lui Philippe să intre. Nu-l urmă însă pe tânăr și rămase mult timp în sala de așteptare, pentru a-i da afară pe ceilalți. Vorbea tare, punând întrebări scurte și repezite, care li se păreau îngrozitoare celor care-l ascultau. Philippe auzea totul, dar nu era atent la sensul frazelor lui. Zărise manuscrisul lui pe biroul plin de broșuri și caiete. Trecură câteva minute.

În sfârșit, directorul își făcu apariția. Sauval se ridică în picioare, dar nu fu îndemnat să se așeze la loc. Cu un aer grăbit, individul dădu ocol biroului uriaș, luă manuscrisul și-și trecu degetul prin dreptul teancului de file. Deodată, toate foile defilară cu zgomot prin fața lui Sauval.

– Ei bine, domnule, ți-am citit eu însumi piesa. Există în ea lucruri foarte bune.... E evident că nu e lucrarea unui începător. Nu putem însă s-o jucăm așa cum se prezintă acum..... Nu. Conține multe naivități și lungimi. Trebuie să fie modificată.

– Dar e foarte proastă? Pentru că în cazul acesta, n-o să mai fac nicio încercare.... Nu mă mai simt în stare să fac ceva mai bun de atât.

– Doamne ferește, nu, nu! Îți repet că sunt și lucruri bune în ea..... Ești foarte tânăr. Ai toată viața înainte, dar trebuie să muncești mai mult. Citește-i pe autorii noștri.

– Dar versurile în sine?

– Versurile nu sunt rele, sunt bine scrise, au cursivitate, dar sunt prea multe. Totul e prea greoi, nu circulă aerul prin ele.... În plus..... există niște pasaje....

O mișcare a limbii cu care termină fraza indica faptul că acele fragmente nu aveau nicio valoare.

– Ai niște tirade despre religie, de exemplu. E adevărat, prietene, că ai dreptul să ai o opinie. Te privește dacă o păstrezi sau

renunți la ea. Ar trebui să mai aștepți însă puțin ca să capeți oarecare prestigiu ca scriitor înainte să critici atât de aspru vremurile în care trăiești. N-o să ai succes apărând niște cauze pierdute. Ar fi mai bine dacă o să devii campionul acelora care încă n-au fost câștigate.

– Nu pot să apăr decât cauzele în care cred.

– Nu trebuie să aperi absolut nimic, ce dracu! Ai ratat toată piesa! Acțiunea mergea foarte bine și dacă ai fi conceput o operă mai literară și mai puțin moralizatoare, ai fi avut șanse să ai succes. Acum însă, trebuie s-o scurtezi, s-o modifici!

– Mai degrabă aș încerca să scriu alta, spuse tânărul pe un ton atât de descurajat, încât directorul, mirat, îi zâmbi.

– N-ai decât. Îți urez succes. Ești un om cu adevărat talentat, dar citește. Citește-i pe Augier, pe Dumas.... Pune-te la curent cu teatrul modern. La revedere.

Îi întinse mâna și-i dădu manuscrisul, pe care Philippe îl luă acasă așa cum era, fără coperți, ascunzând titlul acestuia la piept și aplecând umbrela ca să-l apere de ploaie.

Îl lăsă acasă, aruncându-l pe masă și dădu fuga să se apuce de lucru la cabinetul domnului de Gastré, unde ajunse foarte târziu.

Avocatul îl luă deoparte, îl certă, și-i spuse că acea situație nu mai putea fi tolerată. Philippe s-ar fi bucurat să-i poată spune patronului său, un om distins: "Scuzați-mă, dar a fost vorba despre o problemă importantă. Mă ocup cu scrisul, am avut succes și am o piesă acceptată la un teatru."

Dar în loc să procedeze astfel, lăsă capul în jos și luă loc pe scaun cu sentimentul penibil că-l supărase pe cel care-i plătea leafa și spaima cumplită că poate într-o zi va rămâne fără pâine.

Seara, observă absența lui Maurice de la masa de seară. Totuși

chiriașul cel bogat nu anunțase că va lipsi, deoarece tacâmul lui era pe masă. Domnișoarele își făceau griji în privința lui.

– Drăgutul domn Portet e întotdeauna atât de punctual! Și atunci când nu vine, ne anunță întotdeauna.

Philippe rămase să scrie până noaptea târziu în cămăruța lui, pe măsuța îngustă acoperită cu o carpetă, acea măsuță pe care mâzgălise atâtea versuri până atunci. Lumina lumânării îi dansa pe paginile albe ale hârtiei de scris, deoarece nu compunea o piesă, și la sfârșit îl usturau ochii. Neglijent, ca orice tânăr lipsit de îngrijirea unei femei, nu se gândise niciodată să-și facă rost de o lampă, sau, dacă voise s-o facă, se trezise la sfârșitul lunii, când nu mai avea bani. Îi scria doamnei de Trésigny și mamei sale. Celei din urmă nu-i spuse nimic despre ceea ce-l frământa la acea oră. Îi povesti doar câteva bârfe, pe un ton vesel, despre familiile Portet și Trésigny, și despre pensiunea în care locuia.

– Draga de ea! O să se bucure de toate astea, își spuse el.

Geneviève i însă, îi povesti eșecul lui, lăsând-o să înțeleagă că era trist și dezamăgit, dar că acele sentimente ar fi fost și mai accentuate dacă n-ar fi fost ea să-l încurajeze și să-și manifeste simpatia și prietenia față de el. Și în stilul lui presărat cu fraze frumos modulate, curgând ca un râu de lapte, își deschise inima lui tulburată, îndurerată și naivă, dar mai ales îndrăgostită.

Atunci când Maurice auzi rezumatul vizitei lui la director, acesta fu extrem de indignat. Ar fi trebuit să accepte piesa prietenului său. Apoi însă, după ce află ce obiecții avusese individul, își schimbă puțin tonul și-i spuse lui Philippe:

– De fapt, poate are și dreptate.... Poate ar fi trebuit să-i duci cealaltă piesă, cea pe care am jucat-o noi la mătușa mea. Pun pariu că pe aceea ar fi acceptat-o din prima.

– Da, dar nu mi-ar fi făcut nicio plăcere s-o pun în scenă pe aceea.... Era o banalitate, o ridicare de cortină și atâta tot.... Ce legătură are arta cu convingerile mele personale?

– Lasă-le încolo de convingeri personale! Încearcă să placi publicului și nu încerca să impui cu forța ceea ce-ți place ție!

Philippe se revoltă în numele demnității lui de scriitor. Dar argumentele lui aveau mai puțină forță ca odinioară. Frazele lui frumoase, de care râsese de atâtea ori Maurice, nu mai erau la fel de sonore, iar ochii erau mai puțin înflăcărați.

– Și mai e și ideea asta de a amesteca religia într-o piesă! continuă viitorul agent al bursei, scos din sărite. Adevărul e că, deși ești un băiat plin de spirit, pur și simplu mă uluiești. Eu cred că abia după ce o să te afli la același nivel ca toată lumea de acum, o să te poți lăuda că vii de undeva, de jos.

Și referitor la acest aspect, începu să relateze cu lux de amănunte o poveste scandaloasă pe care clerul se dădea de ceasul morții s-o acopere.

– Nu se poate pune semnul egalității între preoți și religie, spuse Philippe.

Nu știa ce să mai creadă. Maurice, care nu avusese niciodată preocupări intelectuale, se folosea de niște raționamente a căror logică îl dădeau gata pe el, visătorul, gânditorul și căutătorul care crezuse că are vocație de martir. Să fie un necunoscut și un neînțeles mai treacă-meargă, dar să se fi înșelat în halul ăsta, după ce inspirase adevărul ca pe aerul dătător de viață? Ah! Acum înțelegea. Voise ca adevărul să fie în același timp și frumusețe, pe care și-o imaginase fără s-o vadă. Ei bine, o s-o iubească destul de mult pentru a o căuta în lucrurile urâte, diforme, pieritoare și oribile, ca s-o poată privi atunci în față și s-o salute fără frică.

Și nu-l schimbaseră numai ultimele lui experiențe și tiradele amețitoare ale lui Maurice. Îi veneau în minte mii de observații și scene trăite de el. Cei doi ani petrecuți la Paris, ani trăiți în singurătate, nu trecuseră fără să fi văzut bine evenimentele sau să fi auzit bine ce se spunea în jurul lui. Și toate aceste lucruri îi reveneau și i se învălmășeau acum în minte. Dar Geneviève?.... Din tot ce crezuse până atunci, ea era cea care rămăsese adevărată și vie, tocmai din cauză că ea reprezenta visul, prototipul unui ideal, inocența în frumusețe, excepția de la regulă!

În timp ce el rămăsese dus pe gânduri, Maurice îți continua discursul.

– La fel le vezi și pe femei.... De parcă ai avea vreo părere despre femei....

– Oh, despre femei! îl opri Philippe. E prea mult spus! Nu mă prea obosesc să le cunosc.

– Ei bine, hai să nu zicem "femei".... Ci o femeie, două femei, trei femei!.... Nu știu exact câte..... Ai o părere despre această femeie....

Philippe schiță o mișcare de protest.

– Nu e nevoie să te oferi. Avem și noi ochi și urechi de văzut și de auzit. Pe când tu îmi făceai teorii de ordin general, eu adulmecam un caz anume.... care e foarte special, dacă e să cred tot ce spui tu. Eu nu-ți cunosc idealul, nu-i așa? Pentru că nu mi-ai făcut niciodată o descriere a lui. Îți închipui că ești foarte diferit pentru că nu mi-ai dezvăluit culoarea ochilor ei și nici mărimea mâinii ei, singurele lucruri despre care poți vorbi din punct de vedere fizic.... Dar din cel moral? Știi că tot ce spui nu face altceva decât să trâmbițeze calitățile ei?.... Mai întâi că ea te înțelege, ceea ce până și ție ți se pare nemaipomenit. Există pe lume măcar o

singură ființă care îți împlinește visele, îți insuflă încredere în forțele tale, te face să nu te mai îndoiești de tine însuți și, ce mai tura-vura, cer senin, luna argintie, freamăt de codru și suspine veșnice!

Maurice rosti ultimele cuvinte țuguind buzele și dând ochii peste cap. Lui Philippe, gluma nu i se păru prea reușită.

– Te-ai supărat? Să fim serioși! Îți vorbesc așa spre binele tău, ca un adevărat prieten. De altfel, continuă el abținându-se cu greu să nu râdă, dacă vrei o dovadă a spiritului meu de observație, o să-ți ofer una. O să ți-l descriu punct cu punct, dar de data asta în mod realist, ca aspect exterior, cum să spun.... din punctul de vedere al ambalajului său perisabil și fragil.... pe îngerul care te preocupă. Prin aspectul moral, eu îl ghicesc pe cel fizic și sunt sigur că nu mă înșel.

– Bine, spuse Philippe, ușor îngrijorat.

– E blondă, palidă.... are șaizeci de ani.... Cântă la harpă, copiază versurile tale sub niște buchete de flori uscate. Seara se așază la fereastră la aceeași oră ca și tine și privirile voastre se întâlnesc într-o stea. Să nu-mi spui că nu e așa!.... Ah! Uitasem! O condiție esențială: nu e din Paris, n-a locuit niciodată în oraș. Stă foarte departe și ajunge cu greu aici.

– Te înșeli, îi răspunse Philippe.

Se mai liniștise, pentru că știa că secretul era numai al lui, dar ultima frază îl puse pe gânduri.

– Te înșeli, de fapt e din Paris. În rest, ai dreptate, referitor la părul blond, harpa și steaua despre care ai vorbit. Dar te asigur că e din Paris.

– Ei bine, atunci individa își bate joc de tine.

Trecuse multă vreme de când Philippe Sauval n-o mai văzuse pe

doamna de Trésigny, dar primea scrisori de la ea. După patru-cinci întâlniri romantice și inocente, vicontesa devenise mai prudentă. Niciun cartier nu i se părea destul de depărtat, niciun parc nu era suficient de retras sau de singuratic. Se temea să nu ofere motive de bârfă. Nu era de-ajuns ca virtutea ei să fie fără pată, ci trebuia să poată merge peste tot cu capul sus, să nu-și ascundă niciodată numele sau faptele. Se simțea umilită că fusese nevoită să se ascundă și să mintă. Dar oare o va înțelege Philippe? Nu se va supăra pe ea? Simțindu-se respins din nou, nu va da uitării prietenia lor frumoasă, clipele dragi petrecute împreună, tot ce-și spuseseră, ce-și juraseră?....

Atunci nefericitul, nemaiputând suporta chinurile, își mărturisise iubirea într-o scrisoare plină de pasiune. Să citească și să-l uite, din moment ce nu urma să-l mai vadă vreodată! Da, era mai bine așa.... Nu era demn să stea în preajma ei, deoarece când se afla lângă ea se simțea atât de slab, încât într-o bună zi i-ar fi căzut în genunchi. Prefera să fie exilat și iertat, decât să fie blestemat și gonit în mod rușinos, ca un derbedeu.... Poate i s-ar face puțină milă de el, nu-i așa? Oare bănuia ea cât de mult suferise el încă din copilărie, când culegea flori pentru ea și când o văzuse în agonie și când se măritase!.... Bănuia cât muncise, se luptase, vrând să fie scriitor din cauza ei și căutând succesul, că va elimina distanța uriașă care-i despărțea?

Imediat după ce expedie scrisoarea, regretă că o trimisese. Așteptă răspunsul într-o stare de spirit cumplită. Măcar dacă ar fi putut să lucreze, să scrie, să meargă la piese noi sau să încerce să o refacă pe a lui. De dimineața până seara, era însă ocupat cu slujba lui la domnul de Gastré. Atunci când se întorcea acasă, se simțea adesea atât de obosit și fără chef, încât după masa de seară mergea

în salon și juca whist cu cele două domnișoare englezoaice. La teatru nu putea merge, pentru că nu avea bani. Chiria, mâncarea și hainele îi înghițeau toate veniturile.

Nu mai ieșea nici cu Maurice, nemaiinteresându-l distracțiile și se simțea jenat acum de eleganța și luxul față de care nu se mai simțea superior, pierzându-și conștiința unei valori personale care urma să se afirme poate curând.

De altfel, tânărul Portet își făcea apariția la masa comună din strada Parma. Se lansase în lumea bună pariziană și strălucea la toate petrecerile. Din lumea marii finanțe, căreia îi aparținea prin unchiul său, pătrunsese în inima cartierului de lux Saint-Germain prin familia de Trésigny. Avea niște maniere acceptabile și lua lecții ca să poată conduce dansurile de societate. Frumoasa lui figură de mușchetar făcea să i se ierte stângăciile, atunci când i se întâmpla să le facă. Când îl vedeau femeile se gândeau la frumosul Athos. Tinerii, cărora nu le plăcea să-l vadă apărând pe la petreceri pentru că toți nu aveau ochi decât pentru el, îl porecliseră "distrugătorul de inimi". Se zvonea că fata aceea superbă, Bertrade de Trésigny, slăbise și leșina adesea pentru că el n-o cerea în căsătorie și că domnul conte numai pentru el era de acord să renunțe la prejudecățile lui aristocratice.

Cu toate astea, el nu se arăta deloc dispus să se însoare. Atunci când se întâlnea cu Philippe, nu-i povestea decât despre succesele pe care le avea la femei.

Într-o seară, pe când dădea colțul străzii Parma, zărind poarta și poteca îngustă care ducea spre casă, Philippe fu cuprins de sentimentul cumplit că nu mai putea trăi nici măcar o oră dacă la întoarcerea acasă nu va găsi o scrisoare de la Geneviève. În ziua aceea, plecase de la serviciu și se dusese să rătăcească pe strada

Varennes. Revăzuse poarta cu arcadă și stâlpii ei din piatră. Apoi zărise de departe, trăsura care se întorcea acasă, recunoscuse livreaua și se ascunsese repede. Vizitiul strigase și cele două porți se răsuciseră încet, trăsura intrând cu zgomot pe sub arcadă. Apoi, aceasta descrisese un semicerc prin curte și se oprise în fața treptelor de la intrare. Philippe o recunoscuse pe vicontesa de Trésigny, care urca scările măturând cu trena ei lungă pietrișul alb.

Era toamnă. Zilele se scurtaseră și pe când se pregătea să urce cele trei etaje până la domnișoarele Mériquier, îl găsi pe portar aprinzând lumina de gaz. Îl întrebă dacă nu venise ceva pentru el.

Bătrânul se uită la el mirat. Sosea foarte rar ceva pentru domnul Sauval.

– Am dus sus toate scrisorile, spuse el, dar nu cred că e ceva pentru dumneata.

Și într-adevăr, nu era. Philippe se pieptănă, se spălă, își puse niște manșete noi și se duse la masă.

Cina se transformase într-un adevărat chin. Nu mai era ca altădată. Prietenii pe care-i cunoștea plecaseră. Maurice Portet nu se mai afla acolo ca să-l facă să râdă cerându-i sarea într-o limbă necunoscută. Nu mai era veselie și avânt tineresc. Rămăsese o familie de prusaci, care ziceau că sunt suedezi, niște oameni urâți, reci și disprețuitori, două-trei domnișoare cu părul rar lipit de țeastă și strâns la ceafă, fiul unui preot irlandez, un tânăr needucat care nu bea decât apă, nu mânca decât legume și rostea stâlcit vreo două-trei cuvinte în limba franceză, mereu aceleași făcând aceleași greșeli, dar stârnind admirația domnișoarelor Mériquier.

– Dragul domn Malgrady! Ce multe progrese a făcut!

Englezoaicele fuseseră în Bois de Boulogne și văzuseră birjele amestecându-se prin echipajele nobililor în jurul lacului, ceea ce le

scandalizase foarte tare. Pe vremea Imperiului, așa ceva nu era permis și la ele acasă birjele n-ar îndrăzni să se aventureze în Hyde Park. Numai în vremea Republicii e voie să faci asemenea blestemății. Domnișoarele Mériquier spuseră că era adevărat că, sub Napoleon al III-lea, omnibuzele nu circulau pe Champs-Elysées între orele două și cinci și afirmară că francezii nu aveau stabilitate politică.

Una din fiicele Albionului adăugă printre dinți:

– În afară de asta, împărăteasa era cea care avea primul cuvânt în modă. Acum, cine are acest drept?

Fiul pastorului fu de părere că moda e o deșertăciune și că ar trebui să se combată luxul exagerat prin aceleași mijloace folosite împotriva băuturii și arătă spre paharul lui cu apă.

Dat fiind că acesta vorbise în engleză, domnișoara Antoinette ridică nasul ei mare și coroiat ca un semn de întrebare.

– Ce-a spus? Ce-a spus? Ce-ați spus, domnule? Vorbiți în franceză.

El se uită la ea fără să spună nimic și englezoaicele nu catadicsiră să traducă vorbele unui irlandez.

Deodată, se auzi vocea portarului în anticameră.

– O scrisoare pentru domnul Sauval. Am urcat repede. Părea că o aștepta.

Philippe îi fu recunoscător bătrânului înainte chiar să înceapă să se bucure. Scrisoarea venea de la Peyralès, de la vărul lui Philippe. Mama lui era foarte bolnavă. Dar nu trebuia să-și facă griji. Dacă starea ei se va agrava, sau dacă va dori să-și vadă fiul, se va duce cineva în oraș să-i trimită o telegramă.

Mama lui era bolnavă!.... Tristă veste! Oare se va duce și ea? Nu va mai rămâne nimic din tot ce iubise în pădurea de la Peyralès, de

care îi era dor tot timpul? Îl revăzu pe bunicul lui căzând în zăpadă. Își imagină lupta din pădure la care ar fi trebuit să participe și el, dacă și-ar fi făcut datoria pe deplin, apoi lovitura mortală aplicată mai târziu într-un acces de furie... Își amintea de greșelile lui ca să mai uite de durerea care-l chinuia.

– Nu faci un whist, domnule Philippe?

– Scuzați-mă, domnișoară, dar o să mă retrag. Am primit vești proaste de acasă. S-ar părea că mama e bolnavă.

Toată lumea se înduioșă. Irlandezul îi întinse mâna. Ce bine era să simtă puțină simpatie în jurul lui! Mai ales că era sinceră. Acum, acei oameni nu i se mai păreau nici enervanți și nici ridicoli.

Totuși, mai rămase în salon. Aștepta poșta de ora nouă, amâna clipa în care urma să rămână singur, doar cu dezamăgirea cruntă care domina în sufletul lui toate celelalte sentimente.

Fu adus micul pachet de scrisori și simți că începe să tremure. Apoi, fu cuprins brusc de o bucurie imensă care-i încălzi inima, îi pătrunse în sânge și în toată ființa lui.... Recunoscuse blazonul și hârtia fină. Era chiar scrisoarea lui!

– Ah! Uite coroana.... Asta e pentru domnul Philippe, spuse domnișoara Mériquier.

Philippe o șterse în camera lui. Căută lumânarea pe pipăite, o aprinse și studie micuța coroană care-l fascina, cu cele două perle negre, distinse și discrete. În cele din urmă, tăie plicul cu un briceag și începu să citească.

La început nu înțelese mai nimic.... Pe aproape o jumătate de pagină, se înșirau niște fraze vagi și înflăcărate care se refereau la niște lucruri care avuseseră loc, la niște vorbe care fuseseră spuse și pe care el nu și le mai amintea. Era scrisul și stilul Genevièvei, dar ce schimbare! Mai multă demnitate, o anumită sfială cochetă,

înțepături spirituale, tirade literare.... Ceea ce se afla în fața ochilor lui era ori mărturisirea unei iubiri imense, ori ironia cea mai cumplită.... Întoarse foaia de hârtie, dorind să priceapă mai repede sensul acelei scrisori citind sfârșitul, și-i atrase atenția semnătura: "A ta, Geneviève".

Pentru el, ea nu semna niciodată ca pentru toată lumea "vicontesa de Trésigny" sau, pe scurt "Geneviève". Dar acum, care era semnificația acelui adaos tandru?

– Trebuie să-mi revin, altfel înnebunesc de tot, își spuse el întorcându-se la prima pagină. N-am decât să citesc totul ca să înțeleg.

Nu citi tot, deoarece fraza cu care continua fu aceasta:

"Ah! Nu simt nicio remușcare. Oare dându-ne atâtea dorințe, Dumnezeu n-a vrut ca fericirea supremă să devină virtutea noastră supremă? Și această fericire mi-ai dezvăluit-o tu. Fericirea aceea ești tu, iubitul meu Maurice, tu, care ești atât de frumos, de semeț și de puternic! Sunt a ta și mă dăruiesc sufletului tău fermecător și sărutărilor tale..."

– Nu se poate... gemu Philippe cu ochii măriți de spaimă și pumnii încleștați lipiți de frunte.... Nu, nu se poate așa ceva!

Rămase nemișcat câteva clipe, apoi șopti cu o voce mai puțin speriată:

– Așa ceva e imposibil.

Și vru să deschidă din nou scrisoarea care se închisese atunci când îi alunecase de pe genunchi, dar o azvârli brusc.

– N-am dreptul s-o citesc, nu-mi este adresată mie, spuse el rânjind cu tristețe.

Abia atunci întoarse pentru prima oară plicul și-i dădu prin cap

să citească ce scria pe el, ceea ce nici domnișoara Mériquier și nici el nu făcuseră: "Domnului Maurice Portet, la domnișoarele Mériquier, strada Parma". Și mai jos, cu un scris citeț, era o indicație: "Urgent, în caz că lipsește, să fie dusă la domiciliul lui",

Era evident, contesa trimisese scrisoarea într-o stare de profundă agitație.

– Probabil asta e prima, își spuse Philippe. Încă nu-i știa adresa apartamentului în care locuiește.

Apoi, plângând în hohote și înăbușindu-și strigătele cu pătura de pe pat, începu să îngaime vorbe fără nicio noimă: "Ea.... Ea.... Ah! Sunt blestemat!..... Nu mai am nimic, nimic! Ah! Moartea.... Deșertăciune!...."

Cu fața schimonosită de durere, dinții încleștați și membrele tremurând spasmodic, nefericitul se aruncă în prăpastia disperării.

Capitolul 11

Peste două-trei ore, cam pe la miezul nopții, portarul casei în care locuia Maurice Portet, de pe strada Saint-Georges, fu trezit de sonerie, după care alergă cu o lumânare în mână la ușă. Dădu peste un individ cu o înfățișare care i se păru cam suspectă, având o figură înfiorătoare și o privire de răufăcător.

– Ce doriți? strigă el pe un ton fioros.

– Merg la domnul Portet, i se răspunse cu o voce răgușită. E acasă. Am văzut că e lumină la geamul lui.

– Ah! Dumneavoastră sunteți domnul Sauval! La ora asta? Nu vă pasă că-i deranjați pe oamenii serioși?

Și se întoarse bombănind în ghereta lui.

Philippe nu-l găsi însă acasă pe Maurice. E adevărat că văzuse lumină la baie, dar acolo se afla valetul lui, făcând ordine printre lucrurile stăpânului său, după ce acesta plecase.

– Domnul s-a întors de la petrecere. A venit să ia un obiect care nu era gata la bijutier azi după-amiază și pe care a trebuit să-l iau eu în seara asta, spuse valetul. Apoi, a plecat imediat.

– Trebuie să vorbesc ceva cu el. Ceva foarte important. N-aș

putea să mă duc acolo unde este în prezent?

– Păi.... dumneavoastră, domnule pot să vă spun, spuse el ezitând. Știu că domnul Maurice nu are secrete față de dumneavoastră. Ia masa acasă la actrița aceea.... știți dumneavoastră.... domnișoara Alba. Nu cred însă că e bine să vă duceți acolo.....

– Nu, o să vin mâine.

Era la cântăreața aceea! Își petrecea noaptea la femeia aceea. El, care poate cu o zi înainte avusese capul Genevièvei lipit de pieptul lui!

Philippe Sauval ieși afară și merse în neștire pe străzi, traversă poduri, piețe, și trecu prin locuri cunoscute și necunoscute. Urcă și coborî scări, rătăci pe sub arcade, printre ziduri, pe lângă garduri. Se opri, apoi porni din nou și tot așa până în zorii zilei.

Trecu prin fața catedralei Notre-Dame care se profila mai întunecată decât noaptea, pe cerul înstelat. I se păru că e Quasimodo privind spânzurătoarea Esmeraldei și că vede fața neagră a sutanei preotului. Șopti ca și el.... "Oh! Ea e tot ce am iubit mai mult".

Făcu însă comparație și constată că situația lui era mai gravă decât a lui. Așa cum stătea agățată de funie, fiica Egiptului încă rămânea adorabilă, biata fată nefiind înzestrată decât cu grație și naivitate. Quasimodo putea s-o caute în mormânt. Ar fi găsit-o pură, făcând ca moartea alături de ea să devină voluptuoasă. Dar Geneviève, îngerul rătăcit, căzut de la o atât de mare înălțime, cu aripile zdrobite de o cădere banală.... Era ceva groaznic! Philippe n-o vedea întinsă într-un mormânt!

Începu să alerge, ca să alunge din minte acea imagine care i se părea cumplită. Parcurse străduțele întunecoase ale vechiului

cartier pe care-l vizitaseră odată. Ajunse la Saint-Etienne-du-Mont și, găsind întunecate vitraliile pe care le comentaseră cu buzele apropiate, în șoaptă, începu să plângă. Piața era pustie și el stătea acolo, plângând singur, accentuându-și durerea până la nebunie. O luă apoi pe strada Soufflot, cu gândul să-și pună capăt zilelor.

Cineva însă îi vorbi. Era un polițist. Philippe se depărtă, gândindu-se că de fapt Sena era destul de mare și apele îi vor constitui un sicriu mai încăpător pentru trupul lui chinuit.

Se trezi pe chei. Era aproape ziuă. Parisul se trezea și își făcea toaleta de dimineață. Pietrele de pe bulevarde erau pline de un noroi cenușiu pe care măturătoarele mecanice îl curățau. Circulau deja birje și camioane, iar muncitorii mergeau grăbiți, unii mușcând dintr-un coltuc de pâine.

Philippe ajunse la mijlocul podului Artelor și se sprijini de balustradă. Se uită în susul râului, văzând apropiindu-se de el valurile de culoare gălbuie. Îi era ciudă că îi venise ideea atât de târziu și se iviseră deja zorii. Dacă o făcea acum, ar fi existat o groază de martori care ar fi fost scandalizați de sinuciderea lui banală.... Ce rușine i-ar fi fost! Dar se simțea atât de nefericit și de plictisit de viață, încât nu mai putea să aștepte o altă noapte. Dat fiind că nu avea nicio armă, nu-și imagina un alt procedeu de a-și provoca moartea.

Ca să nu fie recunoscut în cazul în care i s-ar fi găsit trupul, se căută prin buzunare de acte, pe care voia să le distrugă. Avea asupra lui, în afară de scrisoarea de la Geneviève, pe cea primită de la vărul lui. O reciti și rămase încremenit. Uitase de mama lui....

– Poate e pe patul morții, își spuse el.

Atunci, trecu rapid de partea cealaltă a podului și ajunse pe malul drept.... Luase o hotărâre.... Va merge s-o vadă pe mama lui.

Probabil o va pierde în curând. Deși scrisoarea era redactată cu multe menajamente, nu lăsa nicio urmă de speranță. Se va duce acasă, fie că va fi chemat sau nu, înainte să fie prea târziu. După ce își va lua rămas-bun de la mama lui și după ce va revedea ținutul Peyralès, dacă nu va muri din cauza durerii, atunci.....

– Sunteți foarte matinal astăzi, domnule, îi spuse o slujnică lui Philippe atunci când se întoarse acasă. Ca și domnul Portet, de altfel, căci domnia sa a venit deja să întrebe de dumneavoastră.

– Bine, spuse Philippe.

Nu observă decât capul domnișoarei Antoinette ițindu-se prin crăpătura ușii de la sala de mese.

– Cred că o să se întâmple ceva îngrozitor, spuse fata bătrână apropiindu-se de sora ei care se încăpățâna să ude câteva plante roșcate de ceva timp. Ceva între domnul Portet și domnul Sauval.

– Ei aș! Doar sunt foarte buni prieteni!

– Tocmai pentru că sunt amici. Tinerii aceștia sunt atât de nervoși!.... Mai ales domnul Portet! Parcă e un butoi cu pulbere!

– Prea vezi lucrurile în negru, Antoinette!

– Dar n-ai observat că domnul Portet n-a mai venit la noi de câteva zile? Și dacă l-ai fi văzut pe domnul Sauval ceva mai devreme.... Avea o figură!.... Ascultă ce-ți zic. Pur și simplu m-am speriat.

– Ei bine, n-au decât să se certe.... Tot ei au să se și împace. Sper că nu-ți închipui că se vor bate în duel?

– Sper că nu.

– Nici unul nici altul nu se pricep la arme.

– Tocmai asta mă îngrozește, buna mea soră.... În cazul ăsta, or să-și facă și mai mult rău.

Philippe era pregătit de plecare. Antoinette dădu fuga la ușă.

ca să-i poată simți mai bine arsura. Sufletul lui ar fi savurat îndelung bucuria pe care o simțea. Gândul că așa ceva ar fi posibil îl bântuise până în pragul delirului. Se urâse pur și simplu că-i trecuse prin cap așa ceva.... Și acum când ea nu se mai afla atât de sus și de departe, când părea să fi coborât la nivelul lui, ca un fruct superb care îndoise creanga pe care se afla, acum când un altul era stăpânul ei, Philippe cântărea cu furie imensitatea dorinței lui.

Maurice Portet era la masă când fu anunțat că domnul Sauval se găsea în salon. Mânca un pui de potârniche și citea o gazetă literară banală. Viața nu i s-ar mai fi părut atât de neplăcută dacă ar fi avut pe cineva cu care să stea de vorbă. Sosirea lui Philippe îl făcea să vadă totul în roz.

– Condu-l aici pe domnul Sauval, spuse el, și mai pune un tacâm la masă.

Valetul se întoarse să-i spună că domnul Sauval regretă că-l deranjează, dar că-l așteaptă pe domnul în salon.

– Asta-i bună! Ce-o mai fi și asta? exclamă Maurice, nervos.

Aruncă șervetul de la gât și trecu în încăperea alăturată.

Era un salon zugrăvit în alb, auriu și grena, banal și deja degradat. Tinerii se adunau adesea aici, îl umpleau de fum de țigară și se simțea în aer un miros ușor de cafenea. Cele două ferestre înguste cu perdele ușor îngălbenite, nu dădeau prea multă lumină. Pe o masă se găsea o cutie de carton care rămânea întredeschisă din cauza grămezii de cărți de joc și jetoane din interiorul ei. Philippe stătea în picioare lângă pian, răsfoind o carte de călătorii.

– Bună ziua, spuse Maurice când intră. Nu vrei deci să iei prânzul cu mine?

– Asta e o scrisoare care îți este destinată ție, spuse Philippe. Am deschis-o..... din neatenție.

Atunci când văzu plicul, Maurice Portet deveni alb ca varul la față și buzele începură să-i tremure. Despături scrisoarea, îi aruncă o privire, o vârî apoi brusc în buzunarul jiletcii și se apropie de Philippe cu un aer furios și pumnul ridicat.

– Numai un om necinstit, da, un ticălos ar fi putut face așa ceva, domnule! urlă el.

Philippe se repezi la brațul lui, îl prinse și, cu o forță nemaipomenită, îl îndoi și-l lăsă în jos.

– Nu te atinge de mine! spuse el.

Își recăpătă apoi calmul și șuieră printre dinți:

– Te înșeli, dar n-are importanță.... Ai dreptate.... Da, așa e foarte bine.... Nu m-am gândit la modul acesta de a muri.

Maurice nu apucase să-l vadă prea bine, deoarece în încăpere nu era prea multă lumină. Acum însă, îl văzu. Era atât de slăbit și de palid, avea fața trasă, ochii îi scăpărau..... În plus, vocea aceea resemnată, lipsită de orice intonație, era jalnică.... Îl luă cu fiori pe șira spinării. Cu bunătatea lui obișnuită și calitatea de a uita ușor de supărare, îi spuse imediat:

– Dar ce-ai pățit, sărmanul meu prieten?

Philippe îi dădu drumul la braț. Colțurile gurii lui schițară un zâmbet trist.

– Nimic care să te intereseze pe tine. Adio. Gândește-te la biletul tău de amor pe care l-am deschis din greșeală și ține minte că îți stau la dispoziție.

Apoi se întoarse să plece, dar în momentul acela Maurice înțelese ce se întâmplase. Scoase o exclamație care exprima surpriză și indignare. Ar fi fost gata să renunțe la tot, la averea, la clipele lui de fericire, la iubirea de o zi, numai să nu fi fost la originea cumplitei suferințe pe care o vedea acum în fața ochilor.

– Ah! Prietene!..... Deci asta era!.... Eu eram acolo!.... N-am bănuit nimic. Visul tău, himera ta! Deci ea.... Scuză-mă.... De ce nu mi-ai spus?

– Deci, e adevărat?.... De fapt, n-am citit tot.... Deci, e chiar așa?

Maurice clătină din cap și-și privi cu un aer întristat plastronul din mătase crem, brodat cu buchețele de trandafiri.

– Prietene, femeile sunt... începu el să spună. Ți-am spus adesea... Te rog să nu mai pui la inimă povestea asta...

Poetul scoase un strigăt de furie și de groază.

– Ești amantul ei! Amantul ei!

Și până să apuce Maurice să-l rețină, se năpusti afară din cameră.

Tânărul Portet se întoarse la potârnichea lui, care se răcise. Se simți trist până spre seară. Când se întâlni cu prietenii lui, se miră și el de felul în care se purta. La glumele lor răspundea cu unele și mai deșănțate, apoi devenea brusc din nou serios, răspunzându-le celor care observaseră schimbarea pe care o suferise:

– Regret ce am făcut. Lăsați-mă în pace....

Fiind îngrijorat de soarta prietenului său, a doua zi se duse la domnișoarele Mériquier. Antoinette și Clotilde, foarte emoționate, cu ochii măriți și umezi, îi spuseră vorbind amândouă în același timp, că atunci când domnul Sauval se întorsese ieri "chiar de la dumneavoastră de acasă, domnule Portet", găsise o telegramă prin care era anunțat că mama lui era pe moarte și că trebuia să se ducă acasă cât mai curând posibil.

Era o dimineață blândă de noiembrie când avu loc înmormântarea. Văduva paznicului de vânătoare fusese așezată în cimitir alături de ceilalți membri ai familiei Sauval, slujbași de când se știau ai nobilei familii de Peyralès. Philippe stătea la mijlocul

pantei care cobora de la castel și privea spre vale.

Nu se afla în parc, ci în afara zidurilor, pe marginea șoselei. Se sprijinise de un copac, de pe una din crengile căruia căzuse în copilărie, când voise să vadă ce se găsește într-un cuib de păsărele. Vedea școala. Copiii se zbenguiau și se înghesuiau să iasă câte trei odată pe ușă. Picioruse și brațe se zbăteau și se auzeau râsete cristaline în aerul liniștit. Apăru însă domnul Forest, care-i ridică de jos și-i trimise înăuntru pe puștani.

Domnul Forest participase și la înmormântare. Era un om cu tâmplele argintii, un aer ușor obosit luând locul entuziasmului său obișnuit. Se bucurase să strângă mâna fostului său elev. Imediat după aceea îl întrebase, cu o sclipire de regret și curiozitate în ochii lui goliți de speranță:

– Și cu Parisul cum rămâne?

Philippe se abținuse cu greu să nu înjure. Parisul.... un angrenaj îngrozitor, o mașinărie de proporții monstruoase, cu motoare secrete care încet-încet, dar fără scăpare, îi zdrobise sufletul.

Dar iată că se afla acum în valea lui, și deși mama lui murise și aceasta păruse să-l întâmpine ca o alinare, cu scene calme și sincere, de fapt tot la Paris se gândea.

În timp ce admira toate acele lucruri, văzute de atâtea ori, lui Philippe îi veni în minte o amintire din copilăria lui: emoția pe care o simțise odinioară, aproape profetică, cu care repetase mereu primele versuri și groaza care-l cuprindea la gândul că poate el însuși va reveni într-o bună zi să ascundă de ochii lumii dureri necunoscute, ca și cele pe care acele rânduri tânguitoare păreau să le exprime.

"Am văzut, am simțit și am iubit prea mult în viață.

Vin acum să caut liniștea pe malul fluviului Lethé

Frumoase țărmuri, fiți pentru mine limanul unde o să uit de mine

De azi încolo numai uitarea mă mai poate face fericit."

Imediat ce termină de recitat această strofă, se scutură și, foarte mândru și hotărât, ca o provocare la adresa tristei lui deziluzii și singurătății sfâșietoare, spuse cu voce tare:

– Lașule!.... Vrei să uiți pentru că ai suferit, adică pentru că ai văzut, ai învățat, ai înțeles, ai trăit multe! Vrei să dormi, să închizi ochii înaintea morții, pentru că ei au plâns, adică deoarece bombănindcruda realitate i-a făcut ceva mai lucizi!...

Se opri, apoi continuă și mai răspicat, dar pe un ton șoptit:

– Vreau să știu secretul inimii care înșală.... să știu ce amețeală a cuprins-o, ce disperare o așteaptă! Ah! Femeie nefericită! O să verși lacrimi mai amare decât mine. Prin tine am învățat că trebuie să-mi pun stavilă inimii și să fiu mai atent altă dată. Vreau să simt mai puțin și să văd mai bine. O să studiez, o să observ, o să scriu.... Nu voi umple paginile cu imaginile vagi ale unui ideal, nici cu visuri neclare, ci cu scene sumbre, dar palpitante de viață. Experiența mea va putea fi de folos și altora. O să analizez ce anume a pervertit-o pe Ea și ce a fost distrus în mine. Poate o să descopăr ce împrejurări au dus la acea mârșăvie. Ah! Forța împrejurărilor.... Aceasta zăpăcește, te ia cu ea, dar te și pedepsește adeseori. Forța împrejurărilor este cea care va duce la pedepsirea Genevièvei Trésigny.

Fără să-și dea seama, Philippe Sauval își schița planul întregului său viitor de muncă și de glorie. Încercarea teribilă prin care trecuse îl maturizase. Poetul urma să devină un gânditor. Copilul se

va transforma în bărbat, pentru că, deși acolo unde credea că va fi binele dăduse peste rău, nu se resemnase cu acea idee. Poate așa făcuse la început, când fusese pe punctul de a se sinucide, dar adevărul la care ținea atât de mult ieși la iveală din tot acel haos de gânduri și-i calmă disperarea. Neîncrederii pe care o dobândise pe parcurs i se asocie sentimentul toleranței. Învățase să ierte greșelile mari în favoarea unui curent de idei benefice, în condițiile în care asemenea mișcări sunt destul de rare. Peste tot se pot descoperi o mulțime de virtuți omenești, deși ideea de virtute e o plantă care necesită un anumit gen de pământ ca să crească, în afara căruia nu poate fi întâlnită. Am fi mai puțin dezamăgiți dacă am avea mai puține prejudecăți și am suferi mai puțin dacă am avea așteptări mai mici. Dar cine s-a mulțumit vreodată să primească de la viață numai strictul necesar, fără să ceară nimic în plus? Dar exprimarea voinței noastre nu ne înalță sufletește. E imposibil ca măreția noastră să constea mai mult în dorință decât în acțiune.

Nemaicrezând deci că poezia reprezintă o revelație extraordinară, avea toate șansele să scrie versuri bune. În aceeași ordine de idei, renunțând la iluzia că ar exista îngeri pe pământ, poate va avea norocul să întâlnească o femeie care să devină sufletul lui pereche.

Sfârșit